

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

29. 8. 1986. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVIII • 150 ДИН • БРОЈ 1809

СТРАШНИ

ГАР

DIK
BROWNE

Фирма

Веровати или не!

ПИНГВИНИ

МОГУ ДУГО ДА
ГЛАДУЈУ - ЧАК
ЧЕТИРИ МЕСЕЦА.
ЗАТО МОГУ ДА
ОСВАЈАЈУ ЛЕДЕ-
НА ПРОСТРАНСТВА
ДАЛЕКО ИЗВАН
ДОМАШАЈА БИЛО
КОГ ДРУГОГ
КИМЕЊАКА
НЕЛЕТАЧА.

МЛАДЕ ЛАПОНКЕ

ИЗ XVI ВЕКА НА
СВЕЧАНОЈ
ЦЕРЕМОНИЈИ
ВЕНЧАЊА ОБАВЕЗ-
НО СУ ИМАЛЕ
СМУКЕ.

Камбасер

ПОЛИТИЧАР ИЗ ВРЕМЕ-
НА ФРАНЦУСКЕ БУРЖО-
АСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ,
РОЂЕН ЈЕ 1753. ГО-
ДИНЕ. ЗБИР КИФАРА
ГОДИНЕ ЊЕГОВОГ
РОЂЕНЈА ЈЕ 16, А
КАМБАСЕР ЈЕ ЗА
РУЧАК СВАКО-
ДНЕВНО ЈЕО
16 ЈЕЛА И
16 ПОСЛАС-
ТИЦА.

ИТАЛИЈАНСКИ ВИТЕЗОВИ

ИЗ XV ВЕКА
НОСИЛИ СУ
ОГРОМНЕ
СУНЦОБРАНЕ
КОЈИ СУ
НАТКРИВАЛИ
И КОЊА
И
ЗАХАЧА.

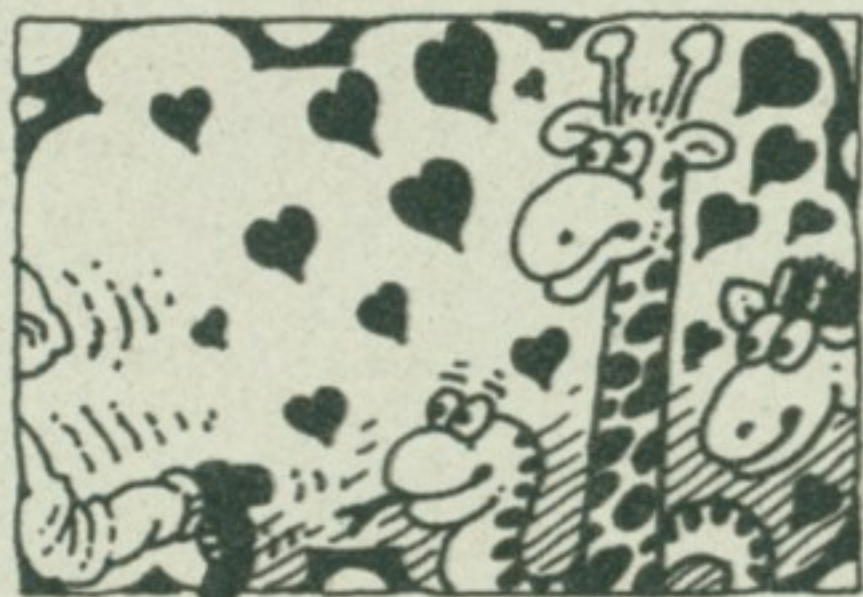
500 огрлица

ТЕШКИХ ОКО
15 КИЛОГРАМА
НОСЕ НА ГЛА-
ВИ, ОКО МИШИ-
ЦЕ, ВРАТА И
ПОЈАСА
ЖЕНЕ
АФРИЧКОГ
ПЛЕМЕНА
ВА ТЕНТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● нови кућни љубимац по-
пуларне рок звезде Мајкла Цек-
сона је жирафа. Однедавно је
постала становник врта његове
виле у Инсину у Калифорнији.
Може се рећи да Цексон има
прави мали зоолошки врт у ко-
ме се, поред новопридошле
жирафе, налази неколико мај-
муна, јелена, срна и лама.

●●● Американец Д. Зигл од-
лучио је да помогне свима који
се плаше бола при пломбирању
зуба и зато не иду зубару. Зигл
је изумео апарат који се састоји
од две електроде. Када се при-
ближе вилицама, оне шаљу
електричне импулсе у мозак, а
он опет умртвљује нерве у усти-
ма и пломбирање постаје потпу-
но безболно.

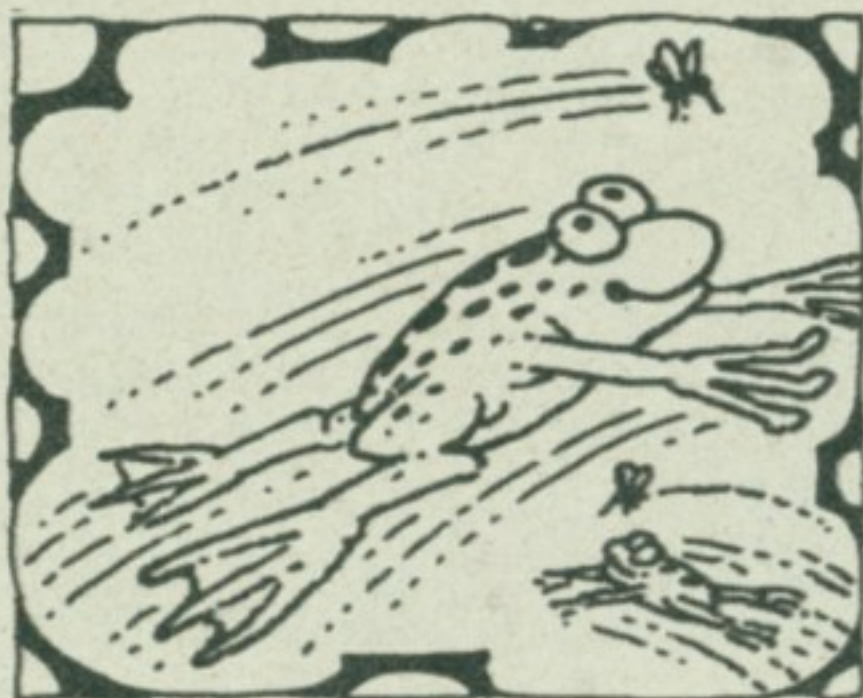

●●● на острву Јави сваке го-
дине велику штету усевима на-
чине пацови. Зато су локалне
власти одлучиле да сваки мо-
мак и девојка који желе да се
венчају морају уништити десет
ових досадних глодара, а брач-
ни пар који тражи развод најма-
ње двадесет пет.

●●● шездесетих година мно-
ги зоолози упозоравали су да
тигровима прети изумирање.
Данас ствари стоје много боље,
пре свега захваљујући мерама
које је предузела индијска вла-
да. Број тигрова сада је знатно
увећан и рачуна се да их на све-
ту укупно има око шест хиљада.

●●● у малом швајцарском
месту Еставајер Ле Лак већ чи-
тав век постоји музеј жаба. У
њему је изложено преко стотину
разних врста ових волоземаца.

●●● нека истраживања спро-
ведена широм САД показала су
да Американци, док се колима
возе на посао, све мање слушају
вести, а све више касете које је
снимио извесни доктор Вејтлеј.
То је заправо серија касета под
насловом „Победити“ а на њи-
ма су савети о свему и свачему:
како издејствовати повишицу
плате, како се удварати лепшем
полу, како променити занима-
ње, како се обући, како избећи
нервирање кад изгуби наш оми-

љени спортски клуб, како по-
стати милионер... Ово последње
правило изгледа да је најбоље
научио сам Денис Вејтлеј.

●●● тридесетседмогодишњи
париски скулптор Борис Тисо
своја уметничка дела не ваја од
метала, глине, камена или дрве-
та као већина вајара већ од тес-
та и марципана. Од овог нео-
бичног материјала он прави
најразличитије скулптуре, а они
којима се допадају непрестано
су у недоумици: да ли само да
им се из далека диве или да их у
сласт поједу. Слава Бориса Ти-
соа одавно је прешла границе
Француске и он је већ излагао у

Белгији, Холандији, Швајцар-
ској, Шведској и Немачкој.
Иначе, ове скулптуре-колачи
веома су скупе, готово као да су
од злата.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

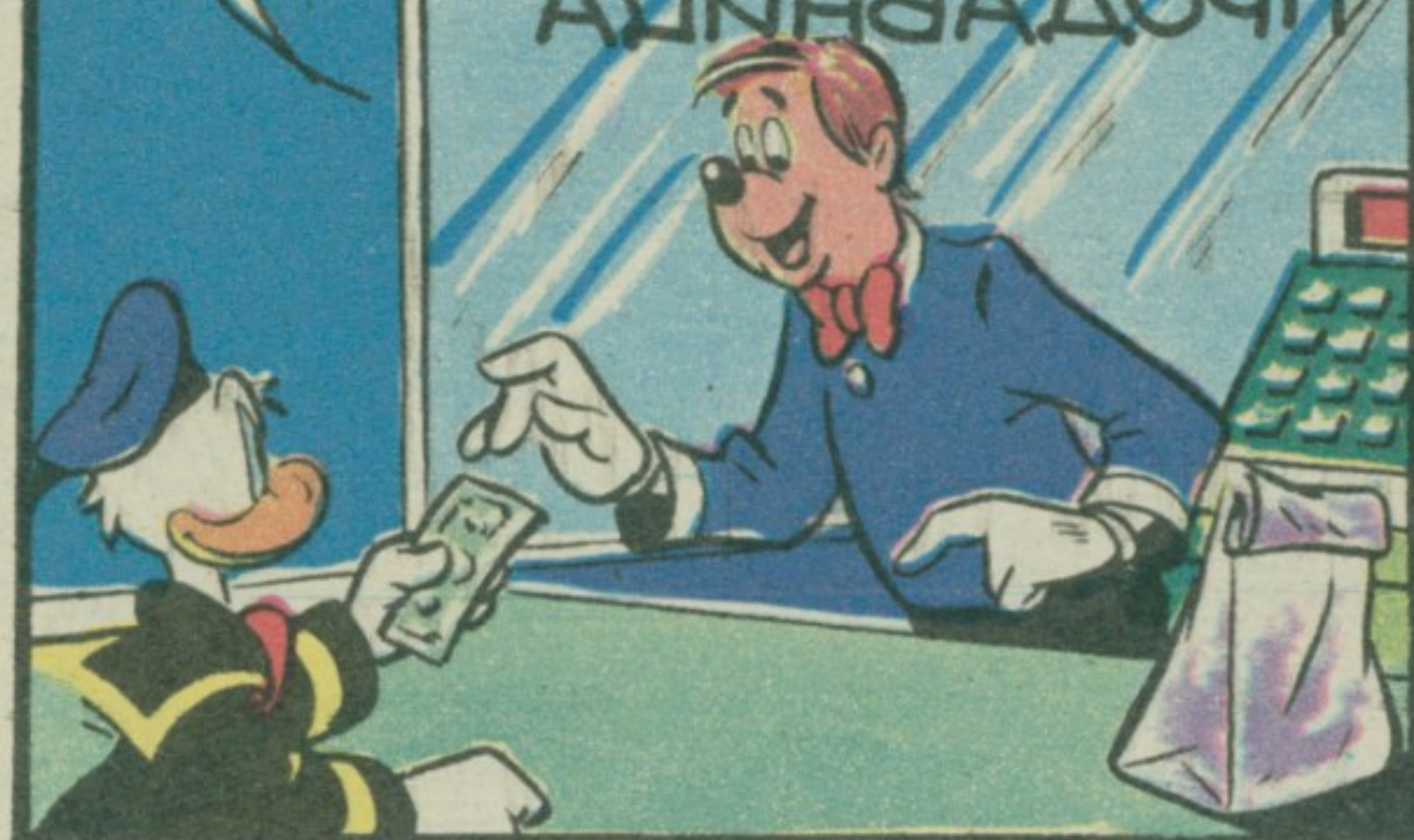
СВЕ ЗАЈЕДНО ЈЕ ХИЉАДУ
ТРИСТА ПЕТНАЕСТ!

ПРОДАВНИЦА

ОХ, ЗАР НЕМАТЕ НИШТА
СИЋНИЈЕ ОД ПЕТ ХИЉА-
ДА?

ПРОДАВНИЦА

ЕВО КУСУР - ТРИ ХИЉАДЕ ... ШЕСТ
СТОТИНА ...

.. И ПЕДЕСЕТ... ШЕЗДЕ-
СЕТ... СЕДАМДЕСЕТ...
ОСАМДЕСЕТ И ПЕТ ДИ-
НАРА!

А ЕВО И РАЧУН ЗА КА-
ФУ... ОВО ЈЕ ЗА ХЛЕБ, А
ОВО ЗА ПИКЕ...

А ОВО СУ ВАМ ПОТВРДЕ
ЗА КАУЦИЈУ: ЈЕДАН ЗЕД-
ТИН, ДВЕ КИСЕЛЕ ВОДЕ
И ЈЕДАН "СРК"!

ВИШЕ ПАПИРА НЕГО
ЦЕО МОЈ ПАЗАР!

ХЕЈ, ПРИЈАТЕЉУ! ЈЕ Л'
ЗНАШ ДА ЈЕ КАЖЊИВО
БАЦАТИ ПАПИРИКЕ
ПО УЛИЦИ?

У КАФАНИ
„ЗЛАТНИ КРСТ“

ПОКРЕТНЕ СЛИКЕ УЗ ХЛАДНО ПИВО

**ДОК СЕ ПРИКАЗИВАЧ
ФИЛМА МУЧИО ДА УШНИРА
НОВУ ТРАКУ, КЕЛНЕРИ БИ
ИСКОРИСТИЛИ ПАУЗУ ДА
СЕ РАЗЛЕТЕ ИЗМЕЂУ
СТОЛОВА И РАЗНЕСУ ПИЋЕ
И МЕЗЕ**

Једва да је прошло шест месеци од приказивања првог филма у свету, а београдске „Мале новине“ објавиле су 16. јуна 1896. следећу вест:

„Његово Величанство Краљ благоизволео је прекјуче одликовати својом посетом кинематографске продукције код „Златног крста“! С Његовим Величанством била је Њено Величанство Краљица Мати. Оба Величанства су изразила своје допадање и похвалила живе и природне продукције кинематографа.“

Благоизволевши краљ је млади Александар Обреновић, а мати му Наталија, док се „Златни крст“ налазио на месту данашње кафане

„Душанов град“ на Теразијама.

Париз је био запрепаштен „живим покретним сликама“ које су у чувеном Гранд кафеу приказала браћа Лимијер, а Београд се чудом чудио.

Браћа Лимијер су „очеви“ филма, а Парижани су имали задовољство да први виде „природне појаве“ на траци. Београђани су закаснили за Парижанима само неколико месеци.

Не знамо колико се наплаћивала улазница за приказивање у Гранд кафеу, код „Златног крста“ је била за децу – 50 пара, за одрасле – 1 динар. Програм је текао од 4 сахата по подне до 9 сахата увече, недељом и празницима и пре подне.

Најскупља улазница

Крајем прошлог и почетком овог века филмске представе у Београду давале су искључиво у кафанама. Називане су разним именима, најчешће кинематографским продукцијама. Претпоставља се да „Златни крст“ у време приказивања Лимијеровог филмског програма није био кафана већ сала. Тек трећег или четвртог дана просторијом се пронео мирис ђевапчића и пљескавица, а келнери у паузама све трком раз-

Браћа Савић, власници првог сталног београдског биоскопа.

носили шприцере и хладно пиво, узимајући уз пут наруџбине за роштиљ.

Лимијерови филмови, као и други касније, трајали су минут или минут и по. Утврђено је да је код „Златног крста“ приказивана комплетна Лимијерова тадашња продукција. Укупно 15 филмова. Ушло се у траг називима неких од њих: Улазак воза у станицу, Спаљивање траве, Дечја игранка, Излазак радника из фабрике, Пијаца у Марсеју, Рушење зида и Купање у мору. Цео програм није трајао више од двадесетак минута. Како је, међутим, по завршетку једног требало ушнирати у апарат други

филм и још савладати много техничких заврзлама, то су паузе znale да се одуже, а представа потраје читав час!

На првој представи Београђани су згрануто буљили, а кад је наишао воз поскакали су са столица и заглавили на врата верујући да ће бити прегажени!

Нико није жалио новац дат за гледање Лимијерових филмова. Штавише, они су се брзо омилили Београђанима. Млади краљ Александар Обреновић је био одушељен, али и дарежљив. Уједно, он је у првим годинама настајања филма гледалац који је платио најскупљу улазницу на свету. После његове посете „Златном крсту“ двор је на имејдвјеју улазница послао у Лион чек на 300 француских франака што је за оно време било право богатство!

Само да Бури победе

Лимијеров програм у Београду пуштала су двојица Француза – Андре Каре и Жил Жирен. Изгледа да се Кареу допао Београд јер је поново дошао две године касније с програмом од осам филмова. Приказивао их је у кафани „Код Хајдук Вељка“. Ту је данас оптичарска продавница преко пута палате „Албанија“.

Претпоставља се да је Каре путовао у Шабац. Поуздано се зна да је Београд тада први пут снимљен на филмској траци. Каре је направио два филма – Излазак радника из фабрике дувана на Сењаку и Трамвајска станица на Теразијама.

Путујући биоскоп код „Златног крста“ радио је 24 дана. Само што се вратио у Париз, у салу се уселио живописац Никола Милојевић приказујући слике „намалане“ на платну.

Каре се опростио од љубазних домаћина, кад ето новог путујућег биоскопа. Дошао је из Будимпеште. Власник је уз пут снимио филм – Долазак воза у новосадску станицу. Кинематограф се задржао у Тричковој кафани на Теразијама (кафана више не постоји) и позвао „цењени публицум“ да га посети. Занимљиво, није се звао кинематограф већ Едисонов витаскоп (траку је пропуштао по Едисоновом систему, нешто различитом од система браће Лимијер).

Едисонов витаскоп био па оде. Стиже Амерички биоскоп. Није

Први стални биоскоп, такозвани Модерни, имао је башту у којој су келнери падали с ногу од посла.

имао везе с Америком – потицао је из Нирнберга у Немачкој.

И тако редом... Долазе путујући кинематографи и одлазе, „живе слике“ промичу пред очима Београђана, роштиљ се пуши, келнери обигравају око гледалаца, али нема нашег власника. Коначно, ево и њега! Први српски путујући биоскоп припадао је Стојану Нанићу и Илији Божићу. Ортаци су приказивали кратке програме, између осталог филм о енглеско-бурском рату. Београдски шегрти и калфе листом су бежали с посла и свим срцем навијали да Бури победе Енглеze! Један од њих, Славко Јовановић, постаће касније наш први филмски сниматељ!

Све на километар

Месец за месецом и Београђани нису више могли без кинематографа.

Био је у то време на Теразијама, на месту данашњег Безистана, хотел с рестораном. Звао се „Париз“ и важио за радикалски партијски штаб. Држао га је Светозар Боторић, човек рођен да обрће новац, али и лудо заљубљен у филм. Почео је као келнер, а затим трговао свим и свачим: угљем, дрвима, имањима... За њега је радио неки Нафтали Адлер. Боторић га је слао у Будимпешту где се налази-

ла филијала париске фирме „Браћа Пате“ и тамо изнајмљивао филмове за приказивање. Боторић је плаћао на име дневног закупа 35 круна за километар траке. Та цена важила је за филм „с природним појавама“, што ће рећи за документарни филм, док је цена за километар играног филма била двострука па и трострука. Иначе,

дужина филмске траке била је једина мера плаћања и обрачунавала се разаципањем траке уз дрвени метар. Утврђено је да је Боторић за шест месеци 1909. приказао у Београду око 56 километара филма.

Филмови су од Будимпеште до Земуна путовали два дана. У Земуну их је шпедитер Миливоје Симић давао на царињење и потом превозио Светозару у Београд.

Ко би рекао: пионир наших филмских представа Светозар Боторић, човек који је чак и давао наслове филмовима, а све набављао у Мађарској, завршио је у тој земљи. За време првог светског рата аустријске трупе су га ухапсиле и депортовале у један мађарски логор где је умро.

Док је Нафтали Адлер пропуштао траку кроз апаратуру у „Паризу“, конкуренција у „Хајдук Вељку“ није мировала. Ту кафану је држао извесни Бора Јелкић, али није издржао. Банкротирао је 1908.

Јелкићеву кафану је преузео Павле Тица. Учинило му се да место није најпогодније и он се сели у хотел „Империјал“ на месту данашњег Филозофског факултета у Васиной улици. У његову бившу кафану усељава се кинематограф „Император“.

Сеобе су први знак да почиње беспопштедна борба између београдских кафанских биоскопа.

Сталног биоскопа још нема.

Током 1908. на Малом Калемегдану је заноћио један од последњих путујућих биоскопа. Називао се „Гранд електро биоскоп“. Новине су писале:

„Бахмајеров биоскоп на Малом Калемегдану у врло пријатној летњој сали са врло савршеним инструментима даје своје вечерње и дневне представе. Сваког дана програм је одабран и разноврстан. Музика је изврсна!“

Нижу се и други кафански биоскопи: „Коларац“, „Петроград“, „Касина“, „Народни биоскоп“...

Не треба помињати да су филмови били без тона а да су озвучавани свирком коју је неко изводио поред или иза платна. Уз озбиљне филмове – Бетовен, уз журнале – маршеви! Понекад је звук „давала“ и једна од циганских банди с Дорћола!

На месту кафане „Душанов град“ некада је била кафана „Златни крст“. Ту је одржана реприза прве светске филмске представе?!

Тарзан је рекламиран и као господар прашуме. Биоскоп „Корзо“ налазио се у данашњој Јакшићевој улици.

Први знак да је биоскоп на путу да се устали било је причвршћивање столица за под у „Колосеуму“ 1911. године.

Док је још било мало биоскопа у Београду, власници кафана-кинематографа помагали су се тако што су узајамно размењивали филмску траку. Шегрт трчи од сале до сале, доноси и односи кутије с ролнама, а кад закасни или се кутије измешају, власник иступи пред публику са смишљеним изговором.

– Поштована публика! Филм за који је објављено да ће се вечерас приказивати – није стигао! Десио се судар возова па ћете гледати једну шаљиву игру коју чувамо у златној резерви!

Не знајући како да нашкоди конкуренту Бахмајеру, домаћа конкуренција је објавила у новинама да наслови филмова нису на српском него на немачком, а представе почињу недељом у десет сахата, у време службе Божје што је „људска срамота“!

Појава звучног филма с негодовањем је дочекана и у Београду. Током 1910. појавио се извесни

ОПЕТ СА БЕОГРАДСКОГ КОРЗОА у модерном биоскопу ДАНАС ЋЕ ОПЕТ СА БЕОГРАДСКОГ КОРЗОА

Данас ће се у Модерном Биоскопу давати друга сцена са београдског корзоа. Овога пута из Кне Михаилаове улице пред Руским царем

Како је оператор Мод. Биоскопа овога пута имао бољу позицију и био ближе посетиоцима корзоа, то си и личности изишле много лепше.

Најотменије и најлепше даме београдског друштва могу саме себе видети како се елегантно и грациозно шетају. Ову серију прво је задовољство посматрати.

„Мали журнал“, Београд, 13. фебруара 1912.

СНИМАЊЕ ЈЕВРЕЈСКЕ МАЛЕ

Сутра ће оператор „Модерног Биоскопа“ снимати улице и сцене „Јеврејске Мале“, нарочито ако буде лепо време. Пете слике даваће се одмах после 8 дана у други понедељак у 31. Биоскопу.

Мали се поштош, публика, која би хтела да буде снимљена да се управља према савету оператора, те да лепше изиђе, као и да му буде на руци од радознале деце.

„Мали журнал“, Београд, 11. фебруара 1912.

Овако се биоскоп оглашавао у „Малом журналу“.

власник путујућег биоскопа Леон и приказао звучни филм по такозваном Гомоновом начину. Публика га је извиждала.

Први стални биоскоп, тако се сматра, био је „Модерни биоскоп“. Налазио се на месту данашње продавнице „Југоекспорта“ до зграде Осигуравајућег завода на Тргу Републике. Припадао је браћи Савић.

Све то догађало се пре 1911. године. Знате ли зашто то помињемо? Зато што је тек те године снимљен први филм у данас познатом и моћном Хوليوуду!

Миленко Тодоровић

ВЕТРОВИ РАТА

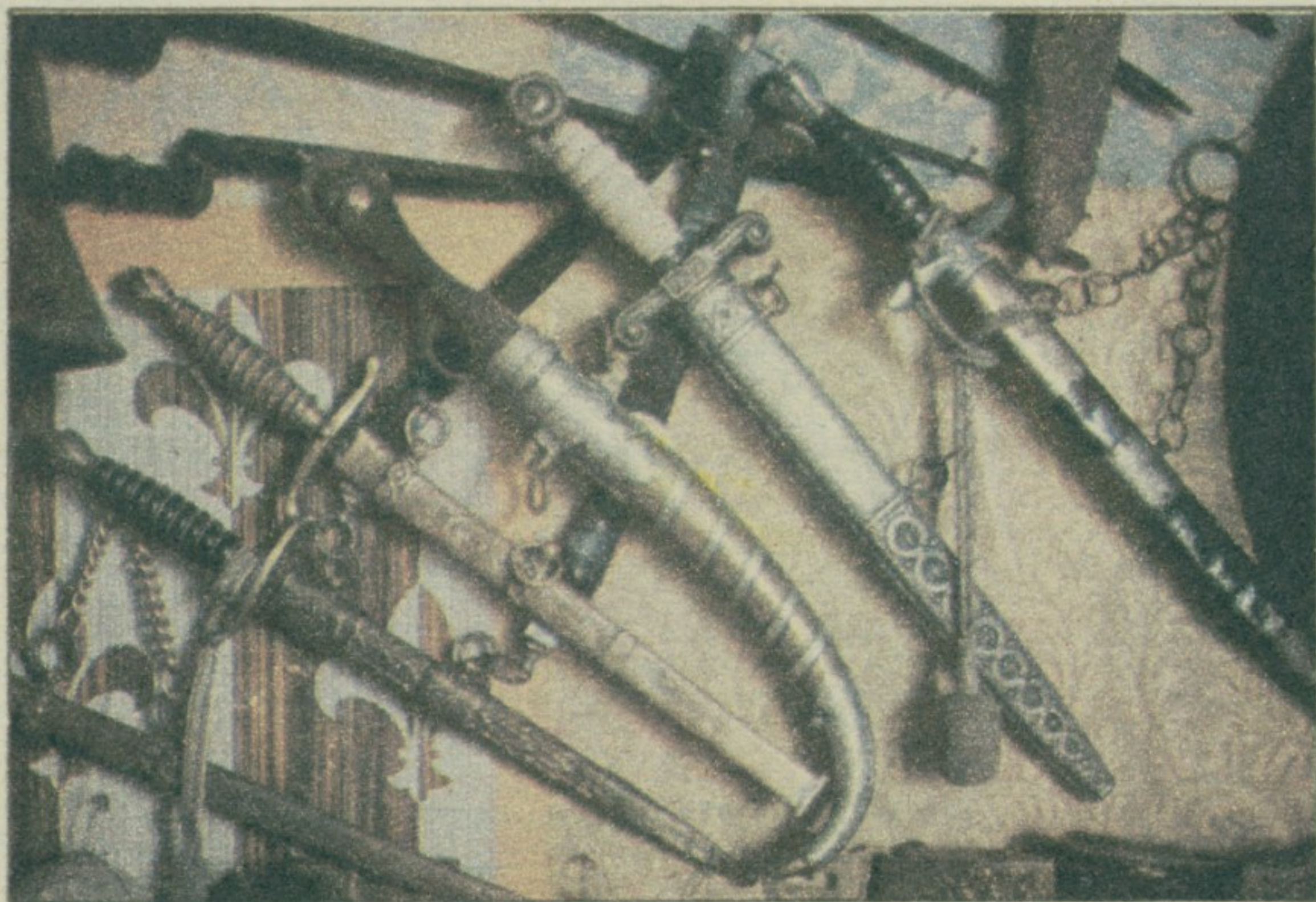
КОЛЕКЦИОНАРИ

Петар Радичевић у својих двадесет квадрата у Земун-Пољу. Адресу намерно не дајемо, због злонамерних.

Међу овим бодежима лепотом се издваја криви турски „бебут“ израђен на Кавказу. Први горе носили су припадници ваздухопловних снага Краљевине Југославије: пилотима није баш било угодно да сабљу вуку у авион.

„Опасно по живот“, могло би да се назове ово дружење малокалибарског дамског пиштоља и заставице која обележава контаминирано земљиште.

Тешко је осигурати колекцију, из много разлога. Наш колекционар је због тога, симболично, поред оружја ставио ову таблу која је пре рата стављана на осигуране куће.

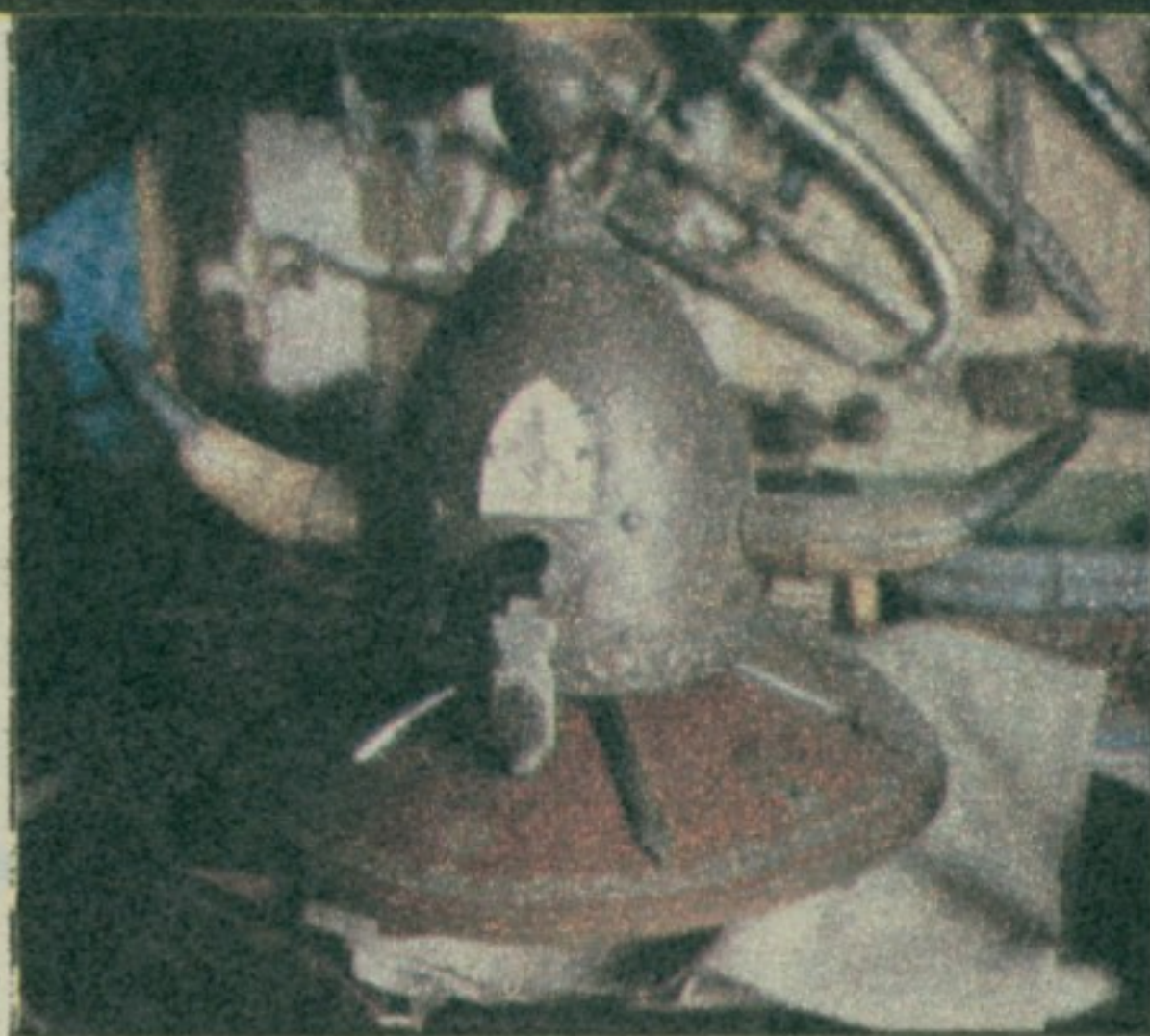

У 20 КВАДРАТА

Пруски шлем с краја 19. века, сличан користиле многе европске армије. Кнежевина Србија усвојила га 1874.

У збирку оружја и војне опреме Петар Радичевић је уврстио и ову лулу због мотива који приказује борбу Мађара против Турака.

Међу војним ознакама на капама највреднији експонат је овај знак из револуционарне 1848, амблем Хрватске народне гарде.

На зиду четрдесетак пиштоља и револвера. Десно су војне ознаке на капама разних армија са нашег тла.

Фењер-слепак српске војске из балканских и првог светског рата, служио за сигнализацију. Касније га је носио на пецање кнез Ђорђе Карађорђевић, заједно с Миком Аласом.

Радичевић је опрезан кад је реч о овом „викиншком шлему“, не зна му порекло али тврди да је прилично стар.

У ПОЧЕТКУ ЈЕ ТО БИЛА ПОТРЕБА, ОНДА ПОСТАЛА СТРАСТ. СЛИКАР ПЕТАР РАДИЧЕВИЋ ЈЕ ТАКО СТИГАО ДО ИМПРЕСИВНЕ ЗБИРКЕ ОРУЖЈА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ

Сасвим случајно, у једном невезаном разговору у Редакцији, сазнали смо да је наш сарадник-илустратор Петар Радичевић страстан колекционар, да поседује импресивну

збирку оружја. Од камене секире која потиче од пре три хиљаде година до, рецимо, правог правцаога „шарца“ из последњег рата. И којегача још. Сликарколекционар не зна им број, вели да се такве ствари не рачунају цифрама. Иначе, колекционари су прилично ђутљива фела, посебно кад неупућени поведу разговор о њиховој страсти. Отуд, разумљиво, и ово закаснело сазнање о збирци нашег сарадника.

О колекцији, начину на који је дошао до ње, згодама и незгодама колекционарским, о свему помало, прича Петар Радичевић, колекционар:

„О рату сам знао доста и пре него што сам га видео, осетио. Причао ми отац Риста, солунац. И показивао медаље, трофејно оружје. Не без поноса. Чо-

Ватрени штапови били су омиљено оружје госпoде, не носе оружје а ипак су безбедни. Ово је врло важан детаљ тог невидљивог оружја којим се затезала опруга са ударном иглом. Дршка се одшарафи и цеф напуни малокалибарским метком типа „флсбер“. Оружје се активира притиском на дугме смештено на левом рамену.

век тек у тим страхотама спозна себе и оног до себе, имао је обичај да каже. За сваку медаљу и оружје знао је да исприча причу, људску, често потресну.

А онда су ветрови рата, новог и опет светског, стигли и до мог Чачка. Ја десетогодишњак јежим се посматрајући пролазак војске која је капитулирала а да практично ни метка није испалила. Вуку се улицама, пушке им тешке, многим једноставно падне с рамена а да се ни не окрену. Тако у двориште довучем два шлема старе југословенске војске. Целог рата из њих кокошке пиле воду. То су, уз очеве медаље и оружје, моји први експонати. И најдражи...

Сећам се, тада сам кришом, углавном ноћу, скидао плакате које су Немци лепили по зидовима кућа и бандерама и кући их претрцавао. Уместо Немаца, сликао сам Русе. На полеђини сам често вежбао математику. И неки од тих плаката данас су права реткост. Музеји их дебело плаћају.

Много година касније, кад сам се коначно определио за професију илустратора, ти плакати су ми и те како добро дошли. Заправо, тада и почињем да скупљам оружје и све оно што је везано за ратове, бојеве. Била је то својеврсна документација у време кад смо о сличним документацијама у нас могли само да сањамо.

Тако је то почело, од потребе до страсти. А страст није увек баш згодна ствар, посебно кад ваља издржавати петочлану фамилију. Једино сам могао некакав свој „црни фонд“ да одвајам за оружје. Колико сам само сјајних експоната изгубио, а то је, мислим, оно што највише боли колекционара: могао си да се дочепаш нечега, а опет ниси могао. Памтим, тако, две кубуре опточене сребром...

Различити су, често непредвидиви, путеви којима се крећу колекционари. Много тога догоди се случајно, у тренутку. Памтим, био водоинсталатер код мене. Гледа моју збирку и каже да има једну лулу, па ако хоћу... Није да нећу, ал' знам да човек није баш поуздан. Воли да попије и много прича. И јури ме он, данима и месецима. Вели, да ми да лулу. О'лади, човече. Једном ме ухвати на сред улице за руку и води кући. Да ми лулу, а мени руке дрхте. Такво нешто још нисам видео. Да ти платим!? А, не. Поклон. Ал' можеш да ми даш за пиво, ту у продавници... У Темишвару ми, после, за

њу нудили читаво богатство.

Или, рецимо, за цабе – 30 хиљадарки – добијем комплетног „Шарца“. Криво га човек у Малом Мокром Лугу, продао ми га, кад ево га после три дана. С њим, тако рече, народни херој, нуде 300 хиљадарки. Е, ал' ја не продајем, никад ништа из своје збирке нисам продао. Тако ја схватам колекционарство.

Велика колекционарска мука је, иначе, недостатак документације. Данас је тешко добити комплетно оружје, а да га скупљаш део по део потребно је прилично знање. Колекционар оружја, безусловно, мора да буде и добар пушкар. И рестауратор. Често добијем, или купим, такав примерак да у први мах не знам шта је то заправо.

Десио се, тако, да нас четворица колекционара кренемо на Хомоље. Откупим две кубуре црногорске. Трећи предмет такође узмем, још не знам шта је. Рђа га прекрила, два прста. За то имам цаку: ставим у ватру и велики део отпадне. Онда срећу јем. Е, овог пута не урадим тако, инстинкт неки, шта ли?! После вишемесечног турпијања и скидања корозије, нађем метак у бубњу. Да сам револвер ставио у ватру, било би весело... Неколико мојих колега се тако повредило...

Највреднији експонат?! Тешко се прави колекционар за такво што у својој збирци опредељује. Он мисли да су сви вредни, не мислећи увек на новац као систем вредности. Мени је, на пример, посебно драг нотес и марамица који су, сасвим случајно, спасли живот мом оцу Ристи. Погодио га метак тачно у дугме нотеса и склизнуо. А он га држао на левој страни груди. У њему била марамица. Ево, ова, видиш, на њој 24 рупе. Или, рецимо, отац после тог рањавања пође у Бизерту на лечење и од савезника, за успомену, добије новчић од 25 центи из 1917. Пре неку годину пронађем један амерички нумизматички каталог: у њему тај новчић колекционари процењују на 4600 долара, америчких... Ал' ко да прода успомену...

Без обзира на ову колекцију оружја и опреме, морам да признам да оружје не волим. Заправо, ценим га само кад је на зиду, у ових мојих двадесет квадратних метара собе. Кад је одслужило своје. Као сведока људских патњи и страдања, дела историје и људских судбина

П. Милатовић
Снимио:
Видоје Мојсиловић

ИЗ ИСТОРИЈЕ
ПОЗНАТИХ ПОЛИЦИЈА

ВЕЛИКИ

И МАЛИ МИЛЕР

ОД ВЕЛИКОГ
УБИСТВА СВЕТ ЈЕ,
ЗАХВАЉУЈУЋИ
СКОТЛАНД ЈАРДУ,
ДОБИО ЈЕДАН МАЛИ
ШЕШИР. И ЈОШ
ПОНЕШТО!

Ово што ћемо вам испричати десило се средином деветнаестог века. Скотланд јард се нашао пред тешко решивим случајем. Јер, методи које су све полиције у историји установиле одједном су постали смешни.

Општи напредак, то је познато, био је незапамћен: мистер Фултон је 1807. направио пароброд, а мистер Стивенсон 1814. парну локомотиву. Ускоро је свет почео много, и брзо, да се креће. Лоповима су се отварале нове перспективе, а полицајце стизале тешке бригае.

И шта? По строго важећим друштвеним законитостима долазе однекуд неки млади, амбициозни момци и – безобзирно газећи уврежена мишљења – „постижу немогуће“. У ствари, чине оно што време од њих тражи.

Убијен је Бигс

Ево приче. Шеста је деценија 19. века а пред нашим читаоцима Дик Танер. Млад господин озбиљна лица, пун самопоуздања и смелих идеја.

Управо је решио мистериозно убиство једне до-

бре баке и као такав надугачко описиван у новинама. Читава Енглеска га је знала.

Био је то врашки упоран момак. Сви су то добро знали.

– Инспекторе Танер – почео је, као, лењо и незаинтересовано шеф. – Убијен је неки Бигс.

Дик Танер ништа није рекао. Знао је да то није све што шеф има да му каже. Гледао га је испод ока како нервозно удара кажипрстом о ивицу стола.

– Убијен је у возу. У вагону прве класе. Између Боува и Хакени Вика...

Узео је ваздух као да ће много тога да каже, али одједном је заћутао и намирштио се.

Насиља по возовима који су „бесомучно јурили“ Енглеском било је све више. Полиција – немоћна. Насилник уради своје, онда мирно сиђе на некој станици и тако му се, обично, губио сваки траг.

– Па... Дик... Морамо нешто да урадимо. То сви очекују од нас.

– О кеј – одвратио је Танер суво. Климнуо је главом и изашао на улицу.

Напољу је бујао живот. Деветнаести век у Лондо-

ну. Хеј! Наћи иглу у пласту сена мали је посао према потрази коју је он почињао.

Знао је да убица није био човек великих прохтева. Обичан џепарош, тако рећи. Учинио је све због златног сата и наочара са златним оквиром. Али, Енглеском се вукло на хиљаде таквих који би могли исто да учине. Једноставније речено, бедан податак за озбиљног агента.

И шта је могао да уради с тим, мислио је Танер. Па, вероватно ће то продати.

Почео је ужурбано да обилази лондонске златаре и залагаонице. Разаслао је своје најспретније људе. Данима – ништа ново. Али, Танер није тек тако одустајао.

И одједном, код неког златара, Џон Тод се звао, зрачак наде. Сви су рекли да то није ништа, само је Танер ћутао.

Џон Тод се сетио човека који је дошао код њега да златни ланац сата мења за јефтинији ланац и један прстен. Танер је проверио: златни ланац је некада припадао убијеном Бигсу.

И колико је Тод могао да се сети, онај човек је био крупан, огромне главе,

широких рамена и, рекло би се, преке нарави. Танер је тражио даље.

За њим у Америку!

Пролазили су дани. И опет су сви већ дигли руке од тог случаја. А кад би видели Танера, смешкали су се и одмахивали главом: — Ех, луди, млади човек!

А онда, опет изненада, ново откриће. У једној залагаоници Танер је пронашао онај јефтинији ланац и прстен. Златар Тод је то лично видео и климнуо главом.

Човек који их је zaloжио звао се Франц Милер. Неки су потврдили да се ради о крупном момку који,

отприлике, одговара Тодовом опису. Танер се свим жаром бацио на посао.

Колеге су сад биле мекше. Изгледа да је мали упорни Танер опет на добром трагу. Али, ни тај Франц Милер није био шоња који ленствује код куће и чека да га полиција покупи. Човека, једноставно, нигде није било.

Танер је притисао неке протуве и они су пропевали.

Милер је, некако, све на време сазнао и у великој журби нестао из Енглеске. Кренуо је у Америку. Танер је још сазнао да ка Новом свету плови бродом „Викторија“. Једним ста-

рим добрим једрењаком.

Испричао је то свом шефу и заћутао.

Овај удари шаком о сто. Сто му громава! Устаде са столице и стегну зубе.

— Шта човек ту може? — проговорио је разочарано. — Лоповима данас не може да се доскочи.

— Али, господине, ја бих пошао за њим.

У Америку? Тамо где свакодневно стиже на стотине досељеника и онда нестају у оној дивљини. Тамо где брат брата наћи не може...

Побогу, момче, будимо разумни!

— Шефе, ако кренем паробродом, стићи ћу пре

„Викторије“ и Милер је мој. „City of Manchester“ креће ових дана.

Ставите шешир!

И стварно, кад се стара „Викторија“ помаљала на хоризонту, Дик Танер и његова два помоћника већ су трећу седмицу лешкарили у узаврелом Њујорку. Све је већ било договорено са америчком полицијом.

Франц Милер је, истог тренутка кад је додирнуо тло Америке, ухапшен. У првом тренутку био је запрепаштен.

— Ја сам из Скотланд јарда — рекао је Танер. И

све је изгледало још нестварније. У Милеровој главурди је бучало, очи да му искоче од бечења.

— Мистер Милер! — почео је да заповеда инспектор. — Ставите тај шешир на главу!

Послушан као дете Милер је погледао лепи шешир у својим ручердама и полако га натакао. И не само што је тако скупocen одударао од Милерове одеће него му је био и мали.

— Мистер Милер, — опет ће Танер полако — хоћете ли да ја кажем зашто вам је шешир мали? Иако сте били у великој журби, онда у возу, ипак нисте одолели а да се не дочепате скупocenог шешира несрећног Томаса Бигса.

Милер се трже. Сав се смрачи. Одједном се у њему пробудио инстинкт самоодржања. И касније, на суду, и поред очигледних доказа, ништа није признавао. „Не и не“, говорио је тврдоглаво.

Сигурносна кочница

Суд се није баш много обзирао на то. Ни порота се није двоумила. Пресуда: смрт! Тако је и било.

Причало се после да је Милер свом целату непосредно пред извршење казне све покорно признао. И спокојан отишао са овога света.

Ипак, и мртав је „донео“ свету две велике новине.

Прво — кад је на суду показивао како је упорно и вешто носио на глави шешир неколико бројева мањи, то је изазвало такво занимање јавности да се неки шеширџија досетио и одмах направио такав модел.

Људи су навалили да га купују. Ускоро не само да предузимљиви мајстор није могао да направи довољно тих шешира, већ то није успевало ни свим шеширџијама Енглеске. „Мали Милер“, како су сви звали популарни шешир, толико је био у моди.

Друго — кад год у купеу воза видите ону црвену ручицу изнад врата „Повуците само у случају опасности...“ сетите се суровог Милера. Наиме, тада је јавност у Енглеској била толико узнемирена због Бигсовог убиства да је тражила од железнице да нешто учини како би заштитила путнике. Железница није могла да пређе преко тога.

Она ручица, изгледа, и данас многе чини спокојнијим.

С. Рељић

Илустровао Брана Јовановић

ПОЗИВ НА МОЗГАЊЕ

ТЕСТ КАПЕТАНА ТИТЛБАУМА

Капетан Оскар Титлбаум, заповедник прве Земљине свемирске станице која је постављена на пола пута између Земље и Месеца, озбиљно је забринут. Наиме, често се догађа да чланови његове посаде

погрешно разумеју упутства која њему изгледају кристално јасна. Или његова упутства нису тако прецизна и једноставна како се њему чини, или нешто није у реду са способностима чланова посаде. Да

би утврдио о чему се ради, Титлбаум је смислио следећи тест. Проверите каква би био ваш резултат да сте члан посаде на свемирској станици.

ТЕСТ

Пре него што приступите решавању теста пажљиво прочитајте сва упутства. Оловком или пером упи-

шите одговоре у назначени простор.

Брисање одговора није дозвољено. Решавање теста није временски ограничено те нема потребе да журите. Прецизно се придржавајте свих упутстава.

Упутства:

1. У сваки од квадратића упишите по једно слово презимена човека који је формулисао три закона роботике.

--	--	--	--	--	--

2. У доњих девет квадратића упишите почетна слова свих данас познатих планета Сунчевог система:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

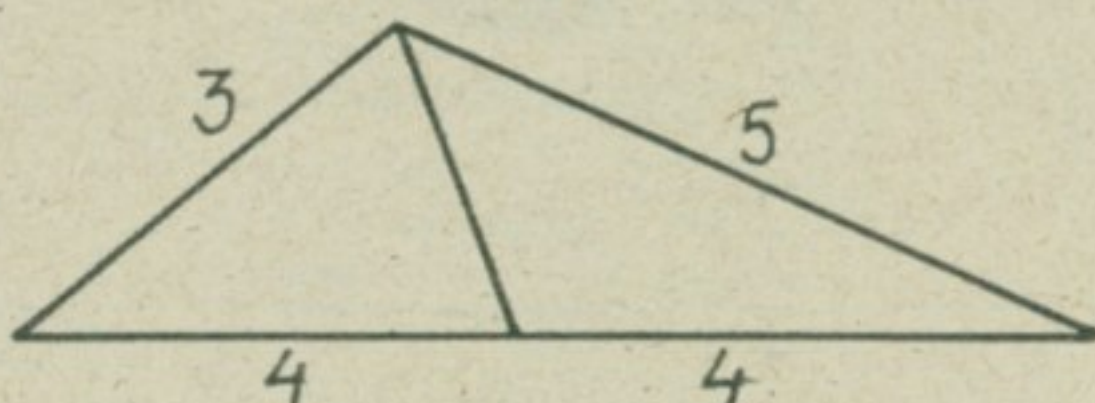
3. Заокружите глагол који не припада следећем скупу:

ПУТОВАТИ ТУГОВАТИ КУПОВАТИ ЛЕТОВАТИ ПОШТОВАТИ ПЕВАТИ ПСОВАТИ РУКОВАТИ

4. У квадратић упишите број века којем припада 4. јул 2000. године.

--

5. Израчунајте колико је дугачка дуж у троуглу. Резултат упишите у квадратић који се налази десно од троугла.

--

6. Замените места првом и последњем слогу у имену једног од месеци у години, избаците средњи слог и добићете име једног стила у уметности; упишите га у назначени простор.

--

7. У сваки од доњих квадратића упишите по један једноцифрен прост број (сви бројеви морају бити различити, а 0 и 1 су искључени), тако да добијени троцифрени број буде производ једноцифрених бројева који сачињавају његов запис.

--	--	--

8. У подне и у поноћ поклопе се мала и велика казаљка на сату. Колико пута у периоду између поднева и поноћи велика казаљка пређе преко мале? Одговор упишите у доњи квадратић.

--

9. На доњој црти напишите: „Ја увек пажљиво следим упутства“.

10. Занемарите сва претходна упутства осим првог параграфа теста који почиње речју „пре“ а завршава речју „упутства“. На доњу црту упишите своје пуно име и презиме и предајте свој примерак теста капетану.

Одговори:

1. Презиме човека који је формулисао три закона роботике: АСИ-МОВ

2. Почетна слова планета, Сунца као најудаљеније од почетка од најудаљеније од

3. То је глагол ПЕВАТИ; он гради садашње време друкчије од осталих по-

4. Двадесет први век почиње 1. јануара 2001. године. Према томе, 4. јул 2000. године припада двадесетом

5. Приказани троугао има основу 8 и стране 5 и 3. Пошто је $5 + 3 = 8$, то је троугао који је прешао у праву линију, такозвану „дегенерисани“ троугао. На тој линији сегмент који је означен са X има дужину 1.

6. ОК-ТО-БАР — БАР-(ТО)-ОК — БАРОК

7. Једини број који испуњава све задате услове је 735.

8. Беровали или не, велика казаљка за дванаест сати пређе преко мале само 10 пута.

Неко је био чврст као кремен-камен, неко брз као јелен, трећи висок као хрст, неко опет одан и веран племену, неко славољубив и сујетан...

И тако су онда настајала имена. Каменко, Јеленко, Растко, Верислав, Славољуб...

Наша словенска имена

СВИ СЕ РАЂАЈУ БЕЗИМЕНИ

су нам тако сасвим јасна.

Онда су почели да долазе мисионари одоздо од Атине и отуд од Рима. Причали су о свом новом богу. Једином правом. Сви су их подсмешљиво гледали. Ти људи су били непопустљиви као пијавице. А онда би се ипак нашао неко и одбацио Световида и Перуна.

Мисионари су их онда учили ко је Петар, ко Павле и Матеј, ко Марко и Јосиф, како је Марија била света жена и Богородица иако је потекла од просте Галилејке Ане.

А ови су онда давали та имена својој деци. За успомену и вечно сећање на оне који су преносили њихову веру.

После су се и владари покрестили и читав народ је узео хришћанска имена. Именом свог детета исказивала се лојалност власти и Богу.

Обично – све најлепше

Дошли су Турци. Неки од нашег живља су, мало помало, прелазили у ислам и заувек баталили већ одомаћена хришћанска имена и – узели арапска. Опет та-

ко исказују лојалност власти и Богу.

Ето, отприлике тако је то ишло код нас. Да ли је то лепо или не то сад заиста више није важно. Али, сигурно је да сад многи и не знају шта њихово име значи. Углавном могу да буду сигурни да је то нешто лепо.

Овом приликом објашњавамо значење неких муслиманских имена.

Рецимо, јунакиња оне Шантићеве песме... Емина! То је арапско име, нешто попут имена Вера. Или конкретно: верна и поуздана жена.

Или, чувени Мехмед-паша Соколовић. Дакле, логично је било да многа деца муслиманских верника добију име – пророка Мухамеда. То на арапском значи слављен, прослављен. Но, познато је да се људи светом безгранично диве, али га се поприлично и боје. Тако се у неким земљама, из сујеверја, родитељи нису усуђивали да деци дају име Мухамедово, па су се онда довијали и налазили нека слична. Тако је било и у Турској. И наш земљак, млади бистроумни јаничар са Дрине, добио је име – Мехмед. На

КАКО СУ ПЕТАР, ПАВЛЕ, МЕША И ЗУЛФИКАР НАСЛЕДИЛИ СВЕТОВИДА И ПЕРУНА?

сличан начин је настало и име нашег великог књижевника Меше Селимовића.

Јунаци, вођи, одабрани...

Право име нашег чувеног колеге, карикатуристе "Политике" и надалеко знаног ходољубитеља, Зукке Џумхура је – Зулфикар. А на арапском: зулфикар – јуначина да му пара нема.

Чуven је наш сликар Бербер. Његово име Мерсад у ствари значи – место посматрања.

Знан сликар је и Сафет Зеџ. А под тим именом још познатији је наш фудбалски интернационалац Сафет Сушић. То име се у

арапском оригиналу изговара као Сафвет и значи – чистоћа, одабирање.

Да, од Сафета ту је и Сафет Исовић. Звук севдалинке би без њега и старог Заима Имамовића био много, много сиромашнији. Заим је, у ствари, вођа. Пребиремо сад мало по севдалинкама.

"Нема те више, Алија..." Алија – високи, отмени.

"Мујо кује коња по мјесецу..." Мујо је, у ствари, Мустафа скраћено. А значи – одабран.

Иначе, ту склоност на овом тлу уочио је поодавно код нас много цитирани Евлија Челебија. Још једном неће бити на одмет: "Народ у овој земљи своја имена изговара скраћено..."

У песми "Што нам нема са Дрине ведрине..." Мујина пратиља је Халила. Једноставно, то значи – пријатељица.

Песма каже "Ај, како је Бањалука постала није љепша удовица остала, ај, него што је Џафер-бега кадума..." Песми се овде увек веровало, па све оста запамћено до данас и поред љубоморе многих потоњих несрећних удовица.

Џафер је, иначе – мала река, а тако се каже и за пуномлечну камилу.

Шехерезада, Мојсије, Мерима

Или, сећате ли се Шехерезаде из "Хиљаду и једне ноћи". Чаробна лепота и слатки зов полураспознатљиве тајанствености. То је већ персијско име које су Арапи некад радо преузели.

А Муса (рецимо Кесеџија) је поарапљено име из Библије чувеног Јеврејина – Мојсија. Муслимани и њега поштују као божјег пророка. А и Исуса. Њега зову – Иса. Богородица Марија је – Мејрема, Мерјема, Мерима.

И тако. Прича се код нас као добар виџ како мали Кинези добијају имена. Снажно се завила низ брег плехана тепсија и ослушкују се одјеци: Пан Ду Бам. Тако нам слично изгледају и арапска имена.

А, ето, ипак није тако. Иза свих нама неразумљивих речи крије се неки Каменко, Јеленко, Слободан, Верољуб, Танкосава. Мирослава...

С. Рељић

Илустровала: Босиљка Кићевац

ЧЕРНОБИЛ ПРИБЛИЖИО ИСТОК И ЗАПАД

БОРБА ЗА ЖИВОТ У БОЛНИЦИ БРОЈ 6

**У ЕКИПИ ДОКТОРА
РОБЕРТА ГЕЈЛА, КОЈИ
ЈЕ ПРИСКОЧИО У
ПОМОЋ ЖРТВАМА
НУКЛЕАРНЕ
ТРАГЕДИЈЕ,
НАЛАЗИЛИ СУ СЕ
НАЈБОЉИ СВЕТСКИ
СТРУЧЊАЦИ**

Амерички лекари који су почетком маја ове године ушли у Градску болницу број 6 у Москви знали су да ће се суочити с последицама најужасније нуклеарне катастрофе још од времена Хиросиме и Нагасакија. Ту су лежале најтеже жртве експлозије нуклеарног реактора у Чернобилу, деведесет и девет пацијената.

Од тридесет пет најозраченијих неки су већ били у безнадежном стању. Поједини су удахнули толике

радиоактивне дозе да су и сами постали радиоактивни и представљали опасност за лекаре који су крај њих бдели. Неки од ових тридесет пет имали су по телу тешке опекотине, а неки су сваког часа могли да подлегну спонтаном унутрашњем крварењу.

Највећа опасност претила је свима од различитих инфекција организма јер нуклеарно озрачење уништава бела крвна зрна, носиоце имунитета.

У таквим случајевима, када организам не може сам да се бори против инфекције, најбоља терапија је пресађивање коштане сржи. Совјетски лекари, иначе чувени по разним другим медицинским захватима, нису били довољно упознати с најсавременијим техникама у тој области па су оберучке прихватили помоћ америчког лекара Роберта Гејла, најбољег стручњака на свету за пресађивање коштане сржи.

Др Гејл је, пре свега,

поделио озрачене према тежини њиховог стања. Неки су били озрачени док су се борили са пожаром, неки су удисали радиоактивни гас, а неки били у директном додиру са загађеним графитом, испричао је он. Међу најтежим случајевима налазили су се ватрогасци и техничари нуклеарне централе у Чернобилу.

Лекари су, затим, хитно почели да бирају даваоце коштане сржи. Најпогоднији су најближи сродници па су се у Градској болници број 6 у Москви слегли мајке, очеви, браћа и сестре озрачених.

„Одзив је био невероватан“, каже др Гејл, „рођаци су пристизали са свих страна и за свако пресађивање имали смо на располагању шездесет до седамдесет давалаца“.

И амерички и совјетски стручњаци радили су без предаха, једући с ногу. Убрзо је постало јасно да за неке од озрачених нема помоћи. Од тридесет пет

најтежих болесника у року од неколико дана умрло је једанаест.

„Никада у животу нисам извршио толико пресађивања тако рећи одједном“, био је његов једини коментар.

Прискочио је цео свет

Тесна сарадња на међународном нивоу почела је непосредно после катастрофе у Чернобилу. Др Роберт Гејл понудио је Совјетском Савезу помоћ преко петролејског магната Армана Хамера, данашњег пријатеља совјетских највиших државника.

Совјетске власти одмах су прихватиле понуду.

Др Гејл је совјетским властима унапред скренуо пажњу да са собом доводи и Јаира Рајзнера, држављанина Израела, земље коју Совјетски Савез не признаје. Ни то није била никаква тешкоћа. „Нагласио сам“, каже Гејл, „да у екипи хоћу најбоље стручњаке на свету и, могу рећи, Совјети се ни за тренутак нису колебали“.

А онда се покренула машинерија целог света. Циклоспирин, против одбацивања пресађеног ткива, послат је из компаније „Сандоз“ из Швајцарске. Систем за бројање крвних зрнаца стигао је из Француске. Три уређаја за издвајање крвних ћелија, направљена у „Бакстер Тревенол Лабораторијама“ у америчкој држави Илиноис, брзо су се нашла у Москви. Један Гејлов помоћник видео је у лабораторији совјетског нобеловца кардиолога др Јевгенија Чазова нарочит микроскоп, затражио га и скупочени апарат одмах је пренет у Болницу број 6.

Докторима који су се борили за животе настрадалих у Чернобилу посао је олакшан и захваљујући дугогодишњем искуству Међународног завода за пресађивање коштане сржи чији је шеф др Гејл. „Несрећа на нуклеарном реактору није нас затекла баш сасвим неспремне“, каже он. „На тако нешто припремамо се већ дуго, а кад се најгоре и догодило, из око двадесет земаља стигла је помоћ у људству и материјалу“.

Две велике опасности

У свету се сваке године изврши око три хиљаде пресађивања коштане сржи техником која је, с хируршке тачке гледишта, сасвим једноставна.

Срж је светла течност која испуњава шупљине костију и производи поједине крвне елементе. Од даваоца се узима шприцем из карличне кости и

преноси у крвни ток оболелог кроз унутрашњу вену, слично као трансфузија крви. Пресађена срж, на тај начин, постепено замењује оболелу (у овом случају озрачену).

Техника јесте проста, али последице често нису. Као прво, организам примаоца може да одбаци нову срж као страног тела, слично као што се догађа приликом пресађивања брца или бубрега.

Осим тога, будући да коштане срж садржи већ развијена бела крвна зрнаца, она, када се пресади, може да нападне организам примаоца и изазове стање названо „болест пресађивања против примаоца“ (односно на енглеском, GVHD = graft vs. host disease) и да се заврши смрћу.

Методом израелског стручњака др Рајзнера коштане срж се, пре пресађивања, меша са лектином, екстрактом соје. Он хемијски напада лимфоците (бела крвна зрнаца из лимфе) који би могли да изазову GVHD. Ово се врши одвајањем лимфоцита од других ћелија путем центрифугирања.

Шест прималаца, који су били толико озрачени да више нису имали довољно белих крвних зрнаца да би се извршила детаљна типизација ткива, добили су, уместо коштане сржи, ћелије из јетре још живих људских фетуса. Ова метода је још у експерименталној фази, а о судбини тих пацијената, као и осталих, ћуте и Совјети и Американци.

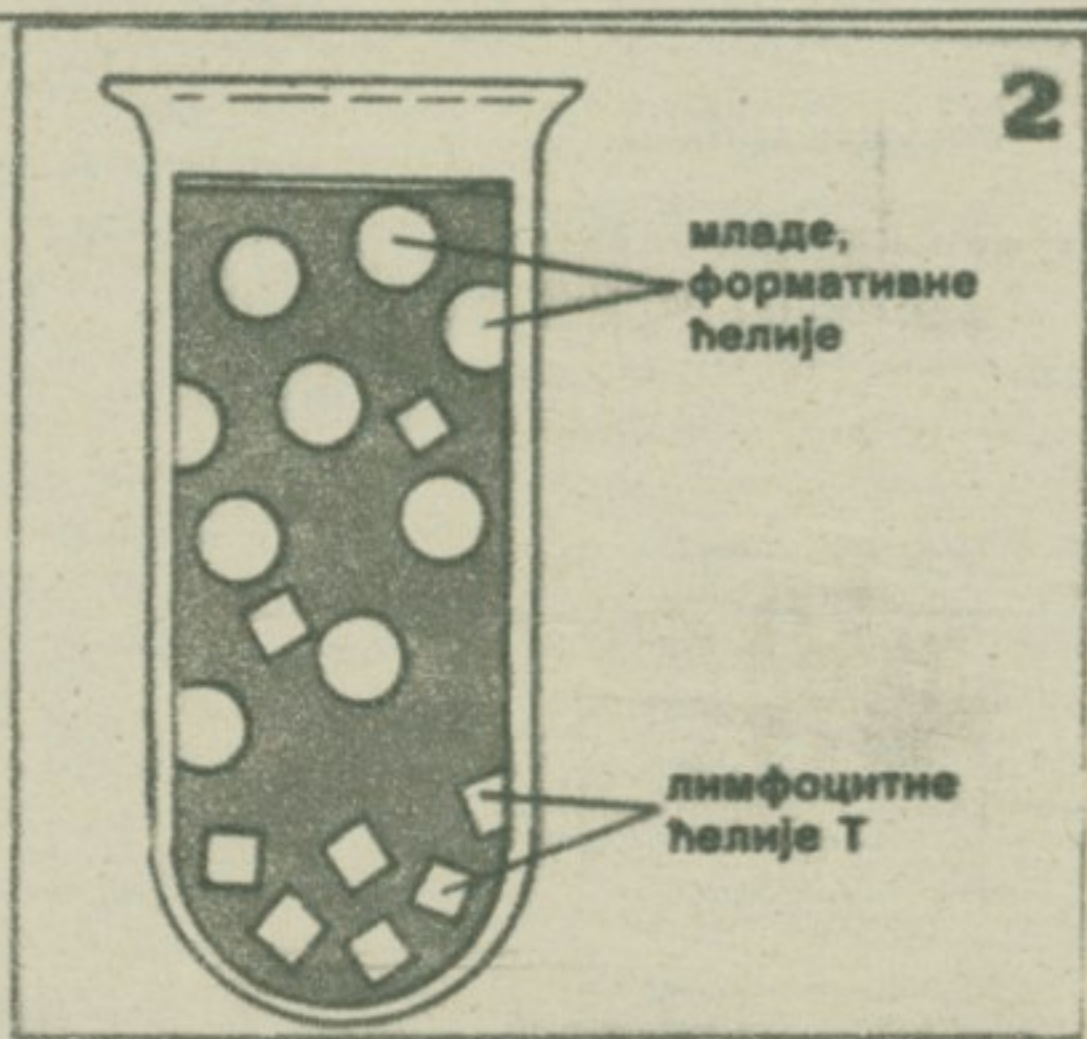
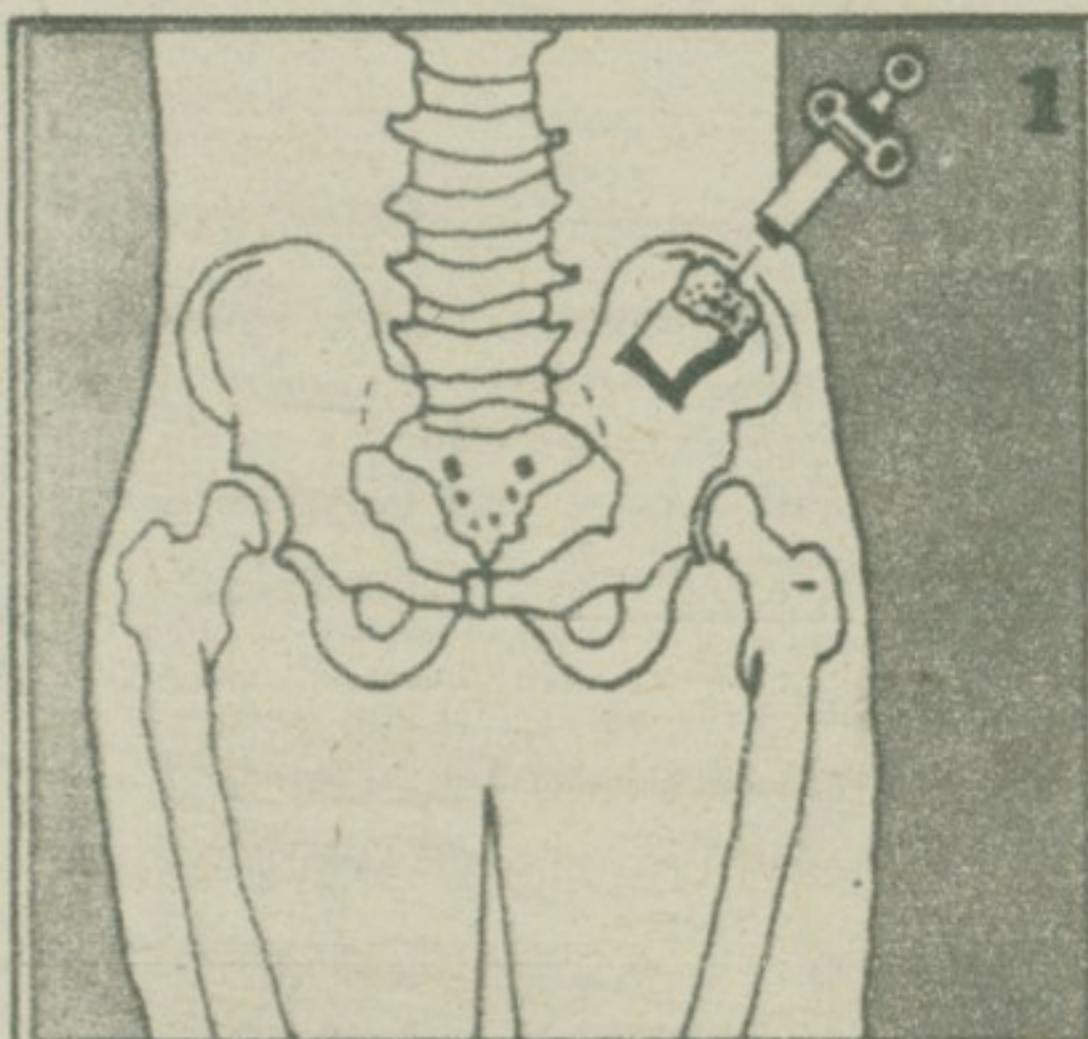
Потребно је да прођу две до четири седмице да би пресађена срж преузела функцију старе и пацијенти у том стадијуму морају да буду максимално заштићени јер могу да подлегну и најбезазленијој инфекцији. Др Гејл сматра да је то најосетљивија фаза пресађивања.

Тако је чернобилска трагедија приближила Исток и Запад у Градској болници број 6, великом здању од цигала на периферији Москве.

Др Гејл се вратио у Сједињене Америчке Државе али повремено долази у Москву. Његова је дужност, бар он тако мисли, да прати стање пацијената с пресађеном коштаном сржи и то не само због њих – о њима брину совјетски лекари – већ да би прецизно регистровао медицинску лекцију научену у овој катастрофи која може опет, једног дана, да послужи човечанству.

Том истом човечанству остаје да се нада да за тако нешто више никада неће бити потребе.

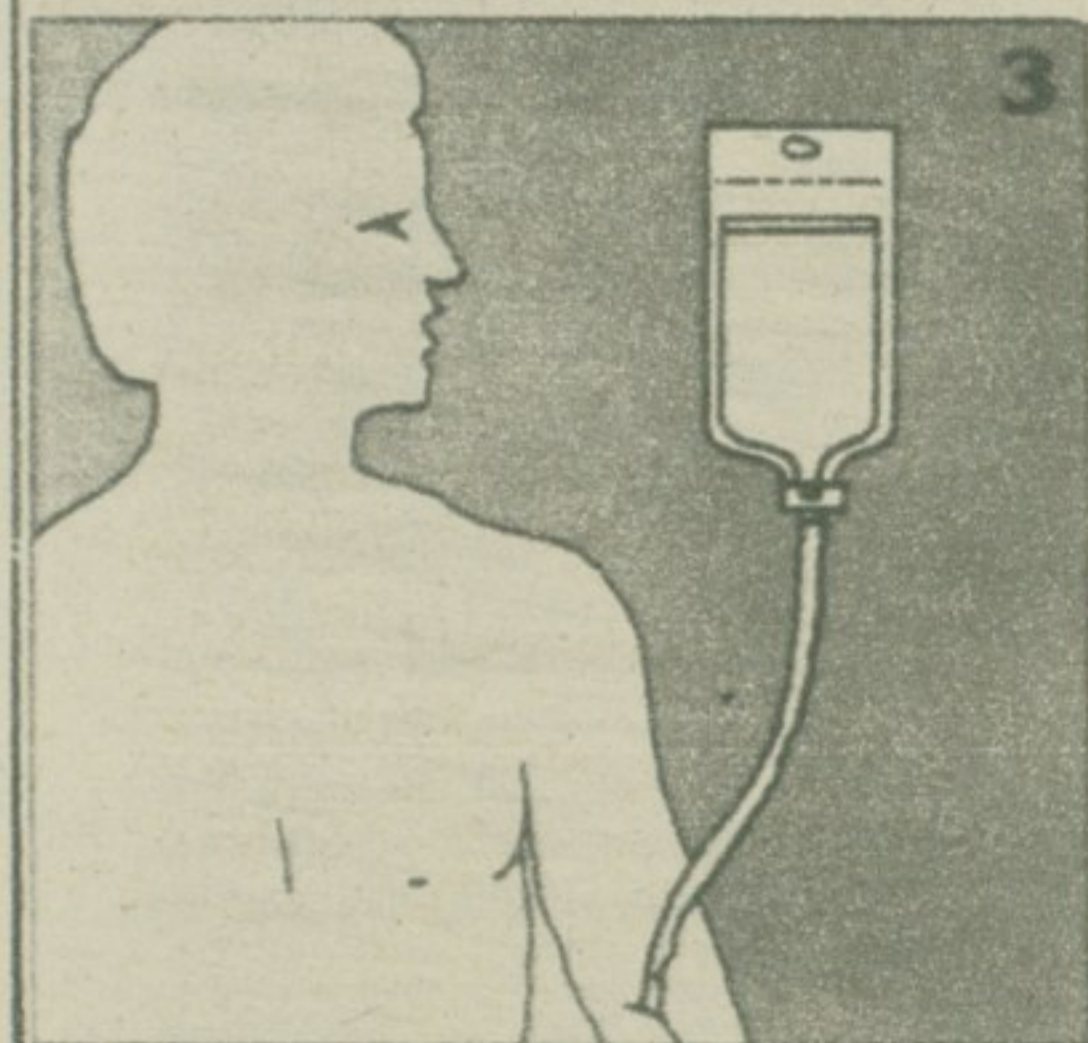
Б. Дожић

ФАЗЕ ПРЕСАЂИВАЊА КОШТАНЕ СРЖИ

Цртежи приказују основне фазе пресађивања коштане сржи, методе која се сматра најефикаснијом за спасавање жртава нуклеарне радијације.

1. У првој фази коштане срж даваоца узима се шприцем из карличне кости.
2. Извађена коштане срж меша се са лектином, екстрактом соје, да би се центрифугирањем лимфоцити одвојили од осталих крвних ћелија и спречило настајање такозване „болести пресађивања против примаоца“.
3. Овако припремљена коштане срж даје се оболелом у унутрашњу вену, слично као трансфузија крви.

Прва „метеоролошка станица“ у историји појавила се 1672. године у Магдебургу у Немачкој, на фасади куће чувеног научника Ота фон Герика (1602–1686). Састојала се од месингане цеви високе десет метара, са горњим делом од стакла. Цев је била испуњена водом, а на површини је плутао човечуљак направљен од дрвета. Пошто та апаратура није била ништа друго до барометар, у зависности од атмосферског притиска ниво воде се подизао или спуштао, а са њим и човечуљак. Посматрајући где се он налази, пролазници су могли унапред да знају какво ће бити време.

Иако је Герику био први који је дошао на идеју да јавности стави на располагање свој огромни барометар, он га није измислио: као што се зна, овај проналазак припада Италијану Еванђелисти Торичелију (1608–1647), Галилејевом ученику. Под утицајем свог професора, Торичели је био убеђен да ваздух има тежину. Због тога је извео сада већ славан експеримент са цеви испуњеном живом преврнутом у суд у којем се налазио исти течни метал. Приметио је да се живин стуб, уместо да потпуно истекне из цеви, зауставио на извесном нивоу зато што је њена тежина била уравнотежена тежином ваздуха који је притискао површину живе у посуди. Израчунавши за колико се жива спустила у цеви, Торичели је 1643. године утврдио да ваздух тежи онолико колико и живин стуб висок 760 милиметара.

У прво време последице оваквог једног експеримента биле су чисто филозофске природе. Показавши да ваздух има одређену запремину, то јест да атмосфера која нас окружује има своје границе, после којих нема ничег другог до празнине. И још: да је празнина стање које је у универзуму најраспрострањеније. Такав доказ очекивао се већ вековима.

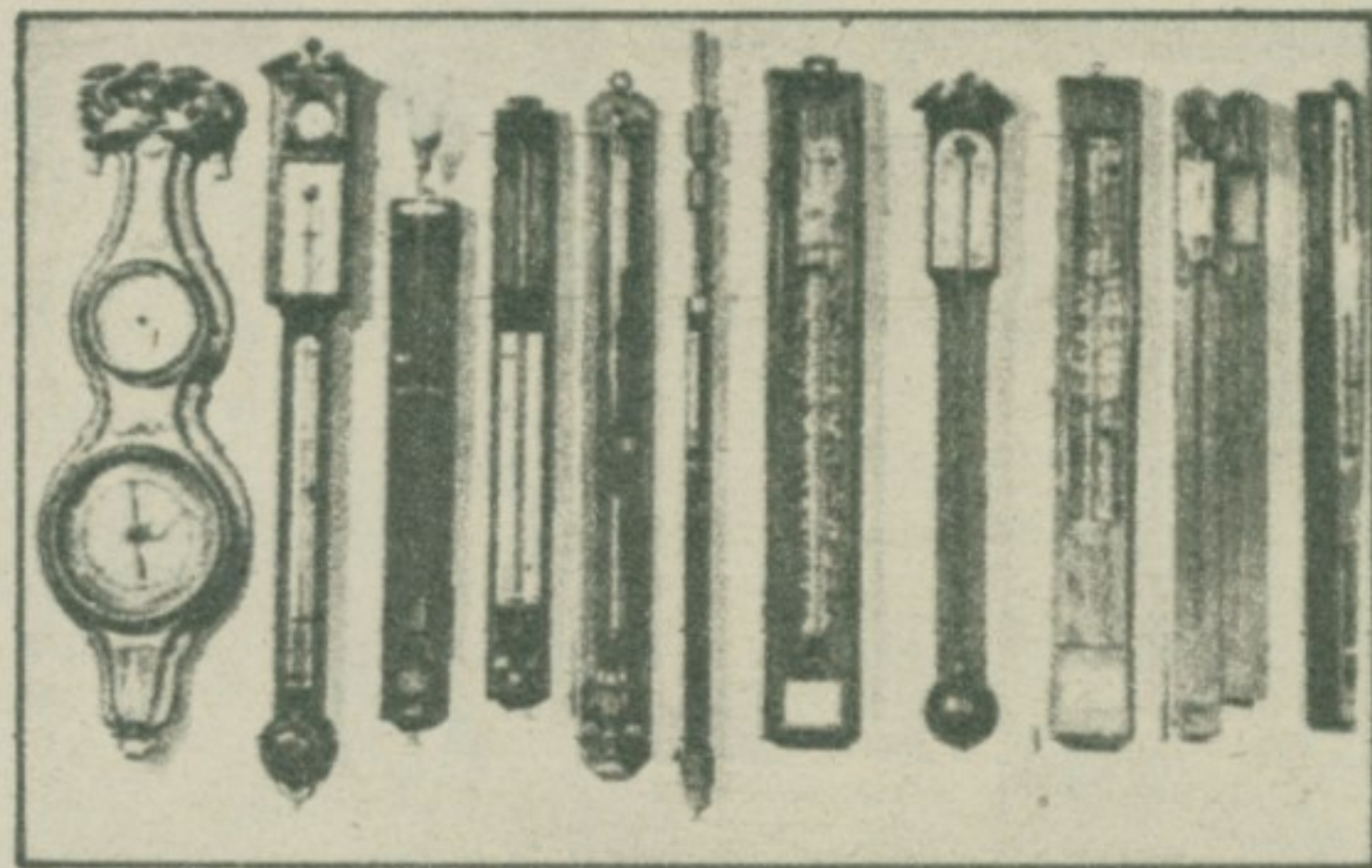
Касније, захваљујући пре свега Фон Герик, Торичелијев барометар са његовим мерама притиска био је коришћен за предвиђање временских прилика. Таква предвиђања усавршена су проналаском друга два инструмента. Опет су их измислили Италијани. Један од њих је термометар, за који је 1593. идеју дао Галилеј, а затим га усавршили Санторио и Маријани. Први је у њега убацио воду, а други алкохол. Други инструмент је хигрометар, који служи

МЕТЕОРОЛОГИЈА

НАУКА ЗАГЛЕДАНА

У ОБЛАК

ЈЕДАН ПОЗНАТИ ПИСАЦ ОВАКО ЈЕ ОПИСАО
МЕТЕОРОЛОГА: „ТО ЈЕ ЧОВЕК КОЈИ ЋЕ СУТРА
ОБЈАСНИТИ ЗАШТО СЕ ПРЕДВИЂАЊА КОЈА ЈЕ
ЈУЧЕ ДАО ДАНАС НИСУ ОСТВАРИЛА“

Колекција барометара који потичу из 16. и 17. века

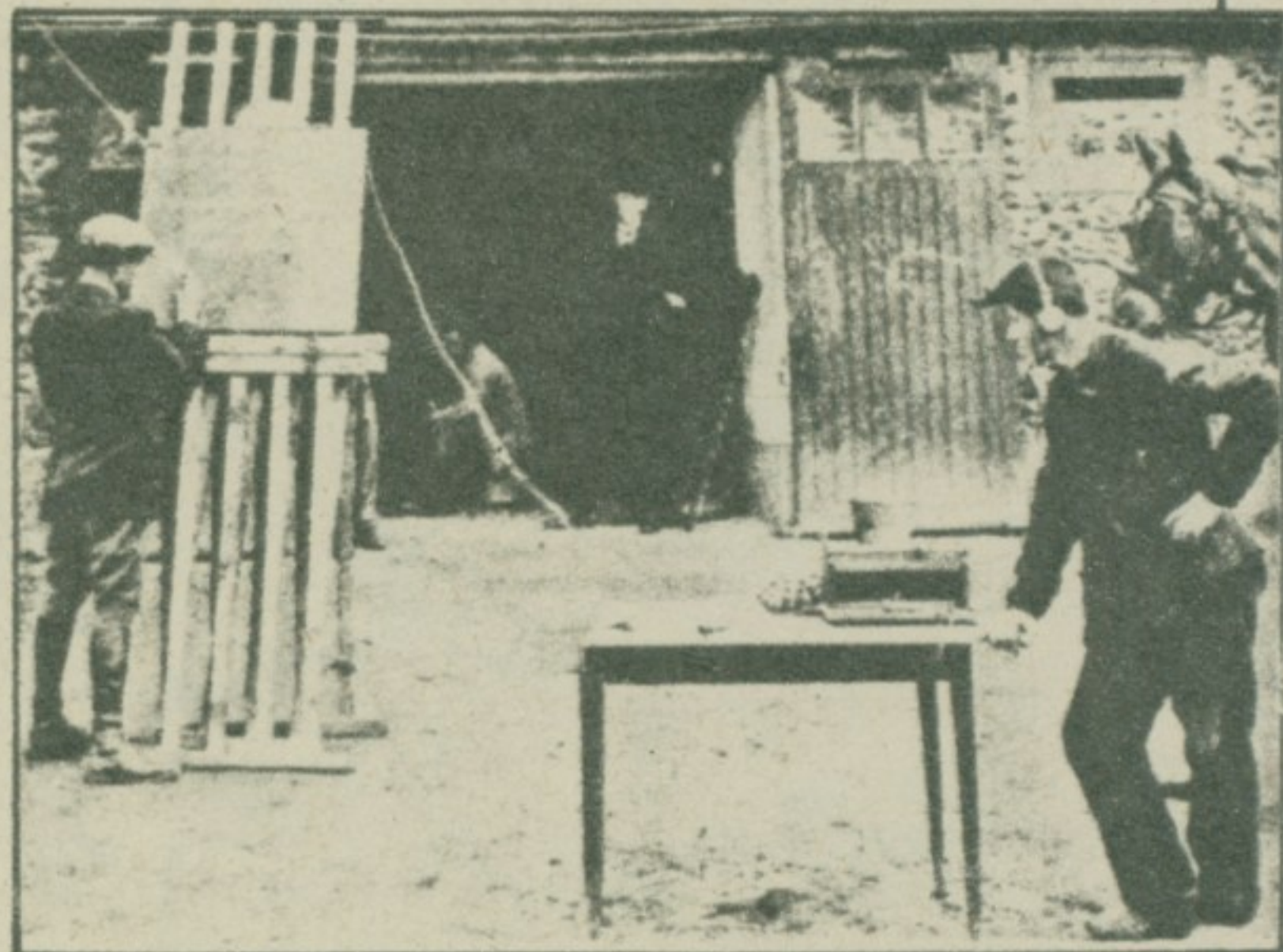
за мерење влажности ваздуха. Смислио га је 1664. Франческо Фоли. Овај трио инструмента чинио је читавих триста година, све до шездесетих година овог века, једини начин за предвиђање времена.

Међутим, технике предвиђања нису престајале да се усавршавају. Енглески астроном Едмонд Халеј (1656–1742), по којем је и комета коју смо ове године могли да посматрамо добила име, направио је метеоролошку мапу света. У двадесетој години живота, вративши се из експедиције по јужној хемисфери, Халеј је издао прву карту ветрова на којој су били означени правци и јачине монсуна и ветрова који дувају између тропика и екватора. Готово два века касније француски астроном Иполит Мари-Деви, из краљевске опсерваторије у Паризу, објавио је прву карту са изобарама, затвореним линијама које окружују области у којима атмосферски притисак има исте вредности. Њих сва-

кодневно виђамо на телевизијским екранима кад је на програму метеоролошки извештај...

У међувремену је Американац Семјуел Морзе 1844. године измислио телеграф и то је омогућило да се метеоролошки билтени брзо преносе на велике раздаљине, престижући и саме облаке који плове од једне територије до друге. Осматрање терена на што пространијим територијама постало је веома важно, а пионир у том послу био је француски астроном Урбен Ле Верје (1811–1877), који је, по наређењу Наполеона III 1855. основао прву европску метеоролошку осматрачку мрежу.

Таквим начином свет се служио до другог светског рата, када се у употреби појављују два квалитативно сасвим нова инструмента: радар за осматрање облика и структуре облака (1942) и компјутер (1946) помоћу којег су обрађивани подаци који стижу из метеоролошких

станција. Ову технику омогућио је један од проналазача самог компјутера, математичар Џон фон Нјумен (1903–1957), који је први развио једначине неопходне да би се створили чувени „математички модели“ атмосфере, о којима стално слушамо приликом метеоролошких извештаја.

Коначно, шездесетих година лансирани су први вештачки сателити у метеоролошке сврхе. Серију је отворио амерички „Тирос I“ (1. априла 1960), за њим је следио „Нимбус“, а 1977. европски „Метеостат“. Сlike које они праве гледамо сваке вечери на

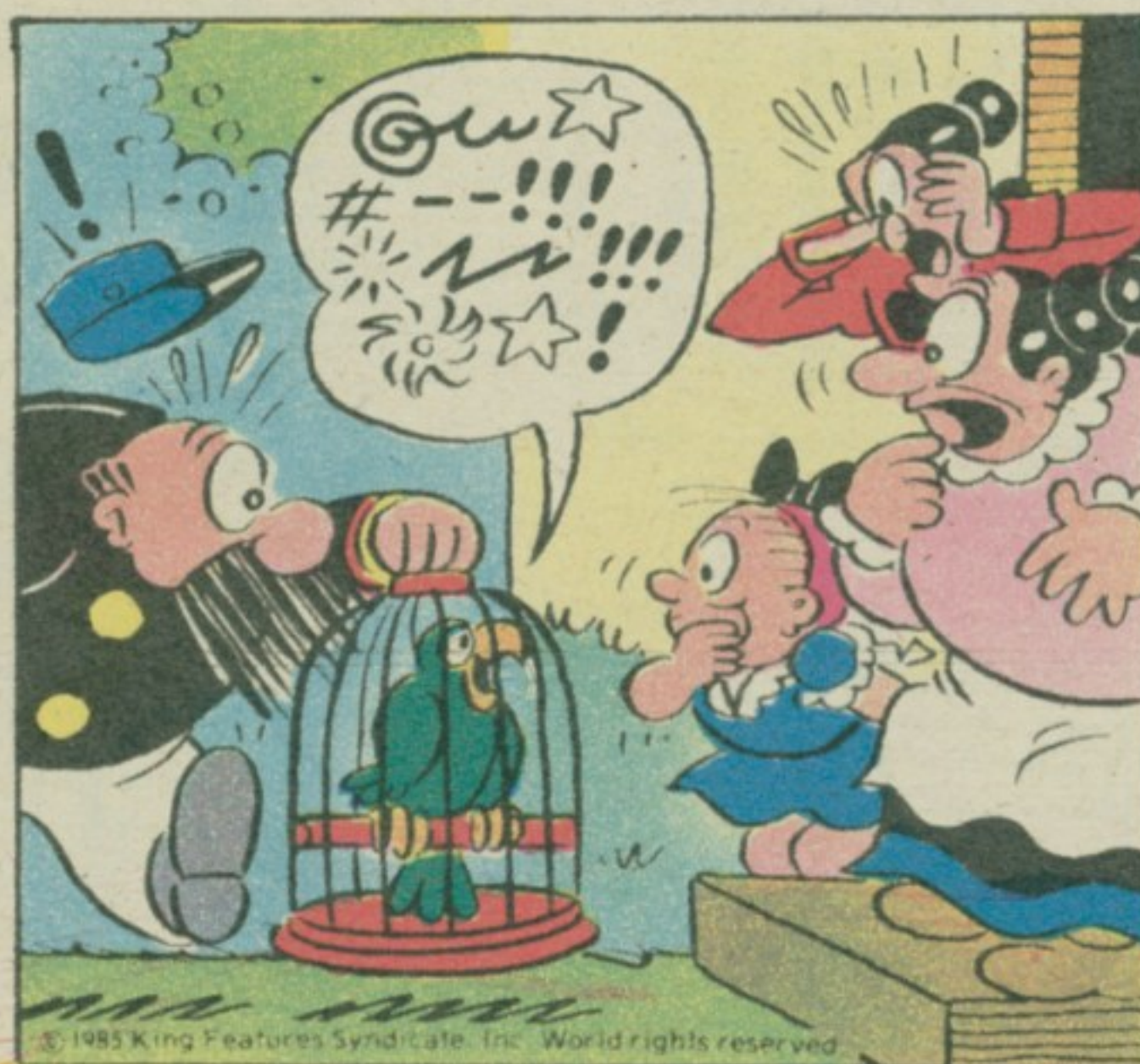
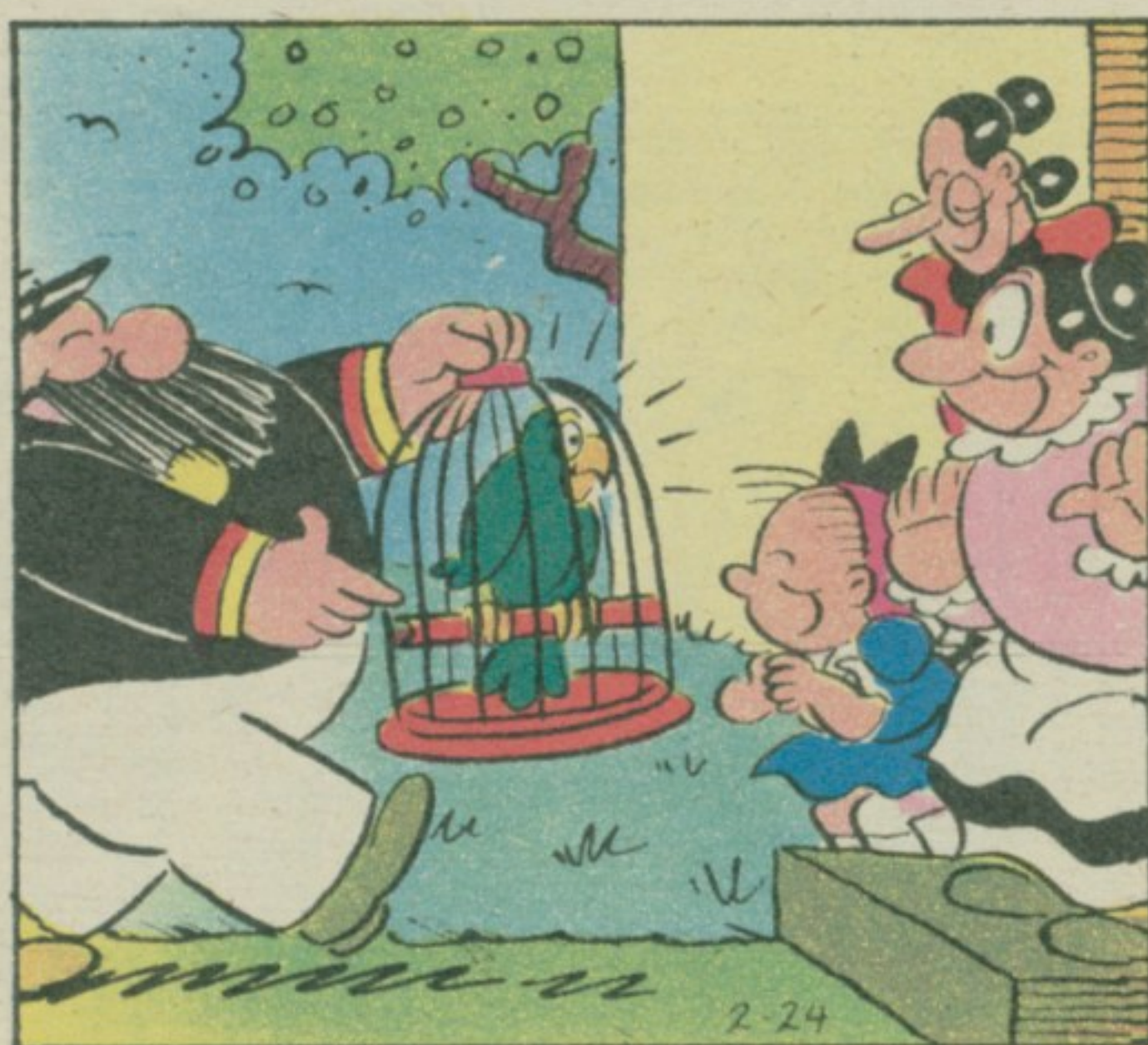
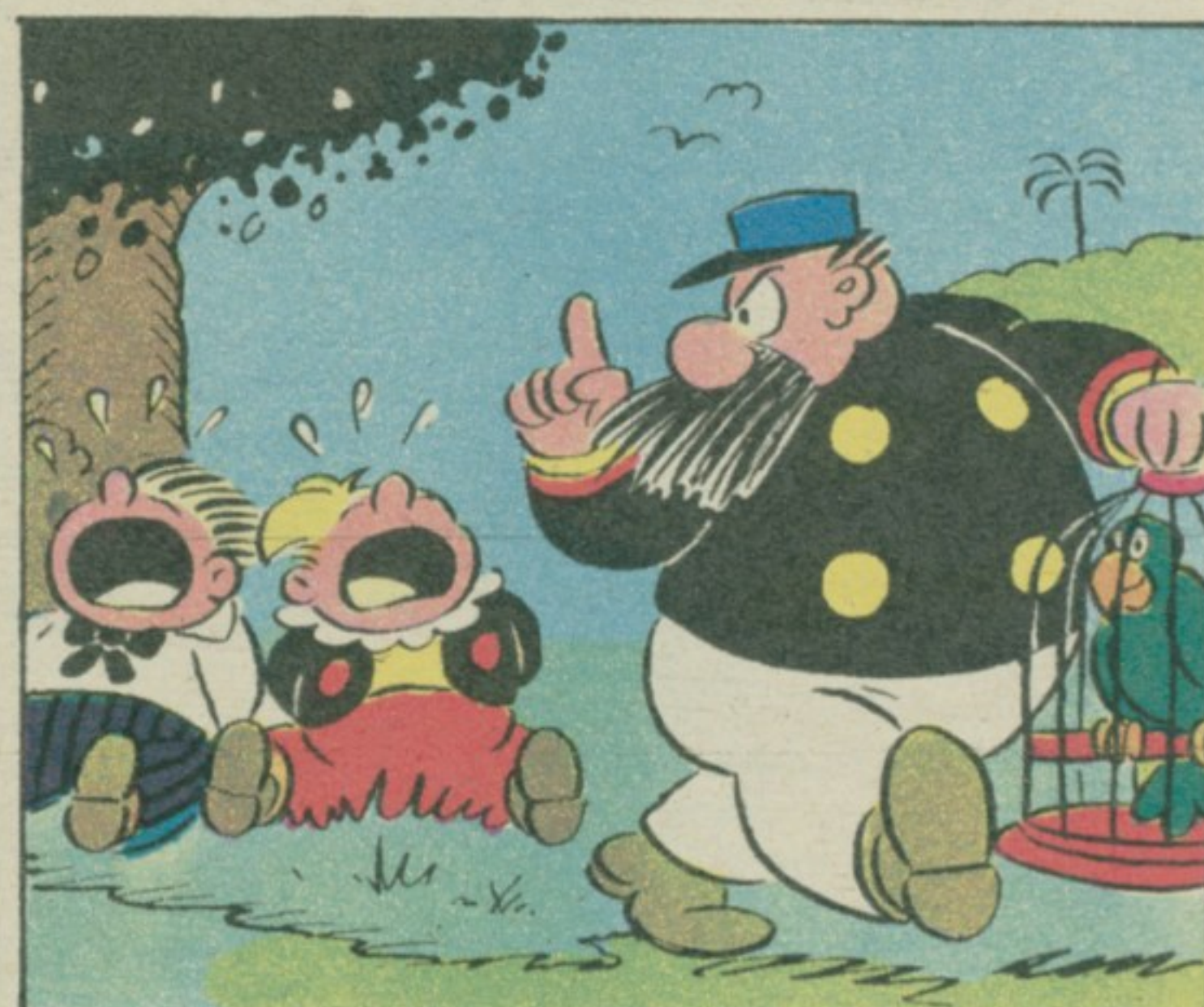
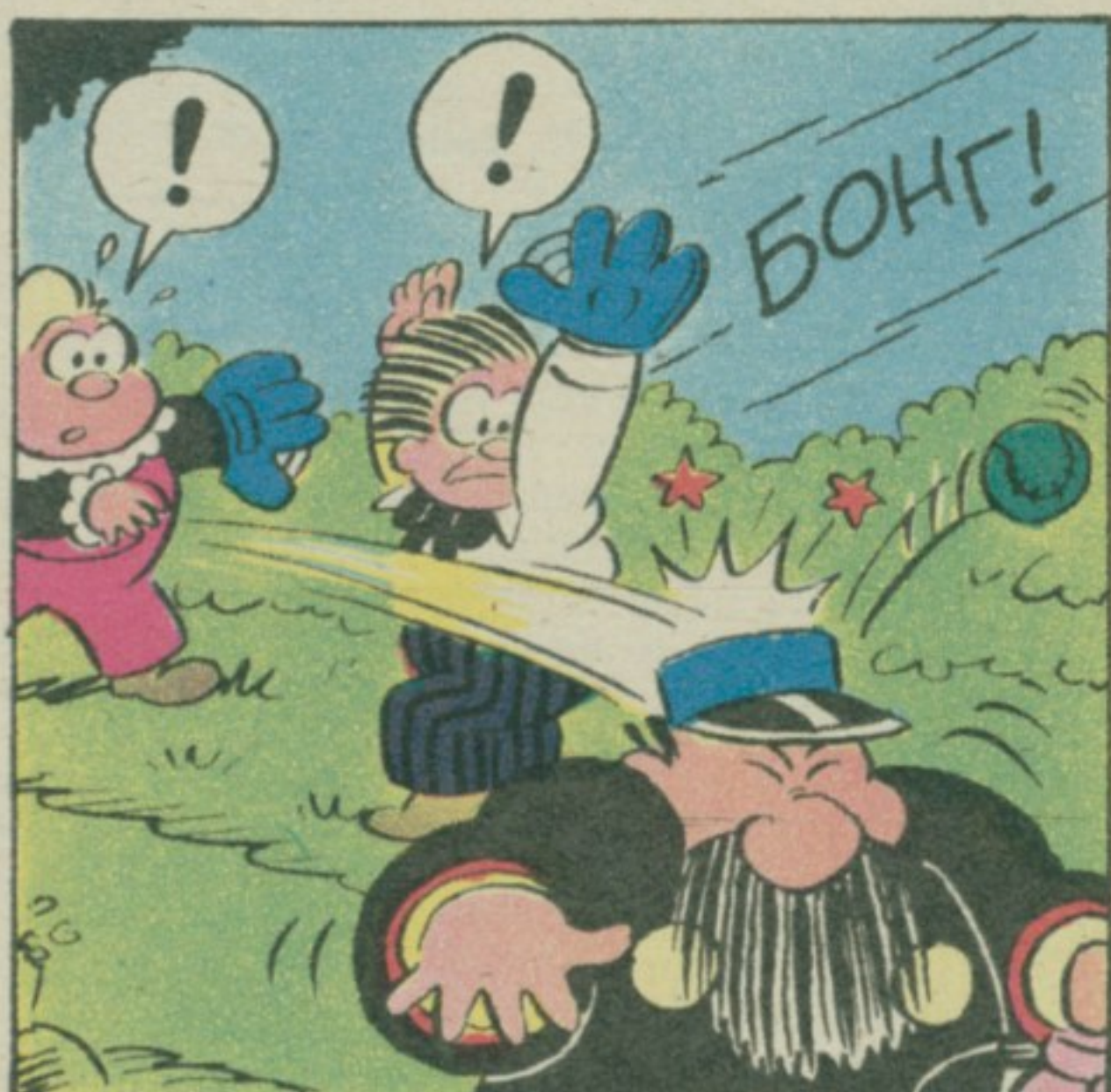
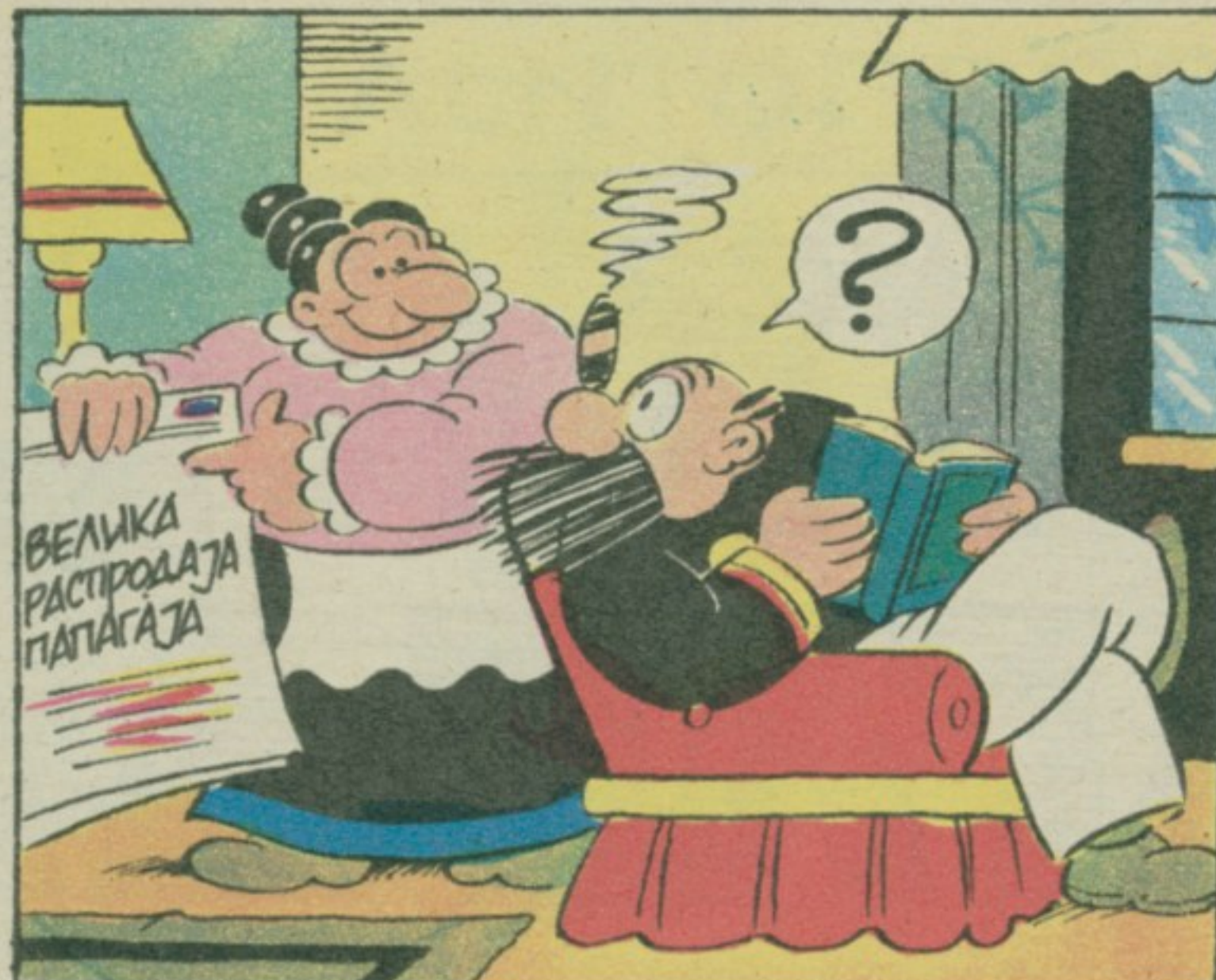
телевизији. Станице на земљи, сателити, сонде, авиони, бродови: преко њих се свакодневно прикупљају „локални“ подаци који служе за прављење метеоролошких мапа једне територије и за предвиђање времена. Примера ради, у центру Ридинг у Великој Британији користи се супербрзи компјутер који обрађује податке а затим их шаље у 17 земаља. Подаци које он обрађује потичу из девет хиљада

Једна од првих метеоролошких станица повезаних радио-везом

станција на земљи, 750 сонди и седам хиљада бродова и авиона који плове и лете на редовним линијама. Такав посао захтева да се сваког дана изведе 500 милијарди рачунских операција.

Упркос високом нивоу технологије који је достигла метеорологија, оне који се њом баве и даље многи сматрају помало гатарама, а помало научницима. Један познати писац овако је описао метеоролога: „То је човек који ће сутра објаснити зашто се предвиђања која је јуче сачинио нису данас остварила.“

М. И. Ш.

ПЕЋИНАРИ

КИЋЕЊЕ ПОРОДИЧНИХ СТАБАЛА

CHEZ MA

COUSIN, КОЧИЈАШУ!

ЕНГЛЕСКА, ШВЕДСКА И
ШПАНСКА КРУНА
ПОСЕДОВАЛЕ СУ ПИСМЕНЕ
ДОКАЗЕ О СВОМ СРОДСТВУ
СА АДАМОМ. ЦАРУ
МАКСИМИЛИЈАНУ ЈЕ ЗА
ДЛАКУ ИЗМАКЛО
СРОДСТВО СА НОЈЕМ

Када је човек краљ, онда му је такво и порекло, краљевско, што опет не мора да значи како тиме обавезно мора и да се задовољи. Пошто су од овоземаљских породичних стабала сви извукли највише што су могли, краљеви су посегли за царством небеским. Шта би могло да буде пожељније од сродства с неким свецем или каквом библијском личношћу?

Како су по правилу крунисани у животу мало шта радили сами, то су и посао улепшавања њихових родослова спремно, уместо њих, обавици други.

Дивно, само да не буде мало сумњиво?!

На двору немачког цара Максимилијана I (1459–1519) живео је историчар и помало песник Јохан Стаб. Он је у оба посла којима се бавио уживао велики углед за шта је могао да захвали само цару, а Стаб је по природи био заиста захвалан човек.

У знак те силне захвалности он се потрудио да „докаже“ како славна хабсбуршка лоза почиње са Нојем. Цар је, разуме се, био задовољан исходом Стабових генеалошких истраживања. Како је уз то био и паметан човек, исправно је закључио како блиско сродство с Нојем другима ипак може да зазвучи сумњиво. Зато је проценио како би можда било најбоље да читав предмет препусти бечком Теолошком факултету да га он проучи и изрекне свој суд.

Уважени професори су, разуме се, знали да се ради о будалаштини, само што нису тачно знали шта о томе мисли цар. Једном речју, професори су се нашли у озбиљном сосу. Због тога су неколико месеци одуговлачили с доношењем коначног суда, а онда је на њихово велико олакшање Максимилијан умро. Његов наследник испољио је запрепашћујућу равнодушност у погледу библијског претка, те је тако научни рад Јохана Стаба завршио у државној архиви.

За разлику од Хабсбурговаца, енглеска, шпанска и шведска династија нису пропустили прилику да непобитно „докажу“ своје старозаветно порекло. Све три имале су црно на бело, односно на папир, како воде порекло од Адама.

Само се по себи разуме да су и неке некраљевске куће после овога похитале да се и саме домогну неког библијског рођака.

У том погледу свакако је вредна помена древна француска аристократска породица Леви. Осим што су им аристократски корени сезали у завидно далеку прошлост, Левијеви су могли да се похвале и како су од 11. века нао-вамо домовини подарили и неколико маршала, краљевских намесника и других достојанствени-

од првих корака у том правцу било је постављање уљаног платна на зид породичног замка. Дело је представљало Богородицу пред којом клечи један од Левијевих. Из напала отворених уста Мајке Божје излазио је, словима исписан, следећи текст: „Mon cousin, souvrez-vous.“ Као што је међу блиским рођацима ред, Богородица га, у бризи да јој cousin не на-зебе, моли да стави шешир на главу.

На слици је могао да буде представљен само један Леви, док су остали своје порекло доказивали тако што су, кад год би кретали у катедралу Нотрдам на службу

рођаком стане тако рећи на равну ногу?

Баронима Понс мора се признати да су испољили хвале вредну умереност. Задовољили су се директним сродством с Понцијем Пилатом.

Старозаветно порекло било је непресушни извор гордости и задовољства, али је знало и да компликује односе међу „библијским“ породицама. Француски историчар Албер Ким забележио је како је, једном приликом када су се среле главе лозе Леви и лозе Понс, војвода Леви не без горчине до-бацио барону Понсу: „Господине, морате да признате да се ваш

ка. Како је један од њих добио војводску титулу, то су и сви његови наследници били војводе.

Признајте, ваш предак се тешко огрешио о мог!

Невоља је, међутим, била у томе што је војвода, као што се зна, у тим минулим временима било ако не напретек, оно ипак превише за оне који би да буду изузетни. Левијевима, дакле, није преостало ништа друго до да потраже генеалога. Такође се само по себи разуме да им ово није било тешко и да је тај научник „доказао“ како Левијеви потичу од истоименог библијског племена.

С таквим родословним стаблом у рукама Левијеви су почели да се понашају у складу са својим доказано библијским пореклом. Један

божју, кочијашу обавезно докивали исту реченицу: „Chez ma cousine, cocher!“ („Вози ме рођаки, кочијашу!“). Историја није забележила када су се војводе Леви одрекле наведеног задовољства, али су се неки чланови породице пре сто година још позивали на своје сродство са Богородицом.

Истоветну амбициозност у погледу порекла испољила је и једна уважена дама из немачке аристократске породице Далберг. Њен дом красила је слика на којој један од Далбергових клечи пред Богородицом, а ова му говори: „Устани, рођаче“. На основу тога дало би се закључити како су Далбергови с Мајком Божјом били у нешто ближе сродству од Левијевих. Шта је молба да се покрије глава, а остане на коленима, наспрам позива да се с божанском

предак врло ружно понео према мом!“

Потоп и ми

Француска племићка породица Крој била је подједнако стара и угледна као и породица Леви, што јој је давало пуно право да на истакнуто место међу породичним портретима окачи и слику Потопа. Овај приказ Потопа разликовао се од осталих по једном значајном детаљу. На њему из страшних таласа штрчи људска рука која грчевито стеже пергамент, патент о давању племства. Поред руке из воде извирује глава некога ко само што се није удавио, али из уста тог човека излази трачица са следећим текстом: „Спасите повеље породице Крој!“

М. Илић

Илюстровао Слободан Стефановић

НОВОСТИ ИЗ ГИНИСА

**МОГУ МУШКАРЦИ ДА
СЕ НАЉУТЕ КОЛИКО
ХОЋЕ, АЛИ НОРИСУ
МЕКВИРТЕРУ МОРА
ДА СЕ ВЕРУЈЕ. НИЈЕ
ОН УЗАЛУД ИЗДАВАЧ
ЧУВЕНЕ ГИНИСОВЕ
КЊИГЕ РЕКОРДА.
СЕДОКОСИ ЕНГЛЕЗ
ТВРДИ: – У БОРБИ ЗА
ДОСТИГНУЋА ЖЕНЕ
СУ ПРОСТО
НЕЗАУСТАВЉИВЕ.**

□□□

До пре пет година у Гинисовој књизи најзавиднијих светских рекорда мушкарци су водили убедљиво са 90:10. Међутим, сада су им се жене опасно приближиле – тренутни резултат је 65:35 за јачи пол.

А жене јуришају. На пример, Ема Стен Дисли из САД, која је за само пет минута и 45 секунди успела да се попне на врх Снаудон у северном Велсу висок 1085 метара. И то на штакама!

Нека 17-годишња Американка је, опет, љуштила јабуку и направила љуску дугачку 52.51 метар! Јабука је, стварно, била само једна, а љуска стварно у једном комаду! „Хајде, нађите ми мушкарца“, каже Норис Меквиртер, „који ће тако нешто да постигне?“

Надасве упорна била је и Енглескиња Карин Стенвенсон. Вредно је, наиме, зобала кувана зрна белог пасуља. Тог 4. априла 1981. године свако је зрно посебно набадала на чачкалицу и затим јела. Зрна је било укупно 2.780!

Страшна куварица мора да је Лори Ле Дин Адамс – јаој, њеном мужу! – која је 27. августа 1979. године успела да хитне оклагију на даљину од 53, 46 метра. Овај светски рекорд до данас није оборен.

Капа за 500 литара воде

Оштро око и мирну руку има и Енглескиња Бренда Робинсон која се у књигу рекорда уписала необичним достигнућем. Наиме, влачила је конач у иглу са врло танким „ушицама“. За непуна два часа успела је

да провуче конач кроз милиметарски отвор чак 3795 пута.

Најбрљивија жена на свету живи у Бремену, СР Немачкој. Она је за 24 сата успела да обави чак 1112 телефонских разговора?!

Духовит рекорд, на опште задовољство гледалаца, успела је да постави и једна 14-годишња ученица из СР Немачке. Она је, наиме, у капу за купање на-

ливала воду. Успела је у њу да налије 570 литара воде, пре него што је капа, после 30 секунди, пукла.

Да не заборавимо и ону француску гимназијалку која је са хула-хоп обручем око појаса успела да пређе читавих десет километара. А за читаву ову необичну шетњу било јој је потребно – сат и 58 минута.

Необичан рекорд успела

је да обори и једна америчка невеста која је 2. октобра прошле године приликом обреда венчања носила читавих хиљаду метара дугачак шлеп на венчаници који је морало да придржава чак 800 деце.

Како у књигу рекорда

Машта има врло једноставан пут. Али, пут од идеје до остварења врло је за-

мршен, ако не често и несавладив. Наиме, такмичар мора строго да се придржава правила, ако уопште мисли да се бори за простор у Гинисовој књизи рекорда. Ево неколико основних правила, предуслова да би се ушло у књигу.

1. Покушај за обарање рекорда мора да се обавља јавно.

2. Доказни материјал,

У ПРЕДНОСТ

ДЕСЕТ ХИЉАДА ДЕЦЕ ЕН ВЕБЕР

За девојчице би то био прави рај. Али, за Ларија Вебера, из града Фондане у Калифорнији, то је прави пакао. Где год крочиш, само лутке око тебе, каже Лари.

Кривац је његова супруга Ен, која од најранијег детињства скупља лутке. И до данас (сада јој је 65 година) успела је да скупи више од 10.000?! Веберови, иначе, имају вилу са седам соба. Четири су пуне лутака!

Сада је, коначно, Ларију прекипело. „Продај неку од тих својих миљеница“, тражио је од своје жене. Али, Ен је то одбијала речима: „Како могу, Лари, када су све то моја деца!“ Радије би да гладује, него да прода неку од њих.

И када посматрате Ен у њеном рају, стварно стичете утисак да се овде не ради о обичним луткама, већ о оним од крви и меса. Ен их, наиме, редовно, купа, чешља их, шије им хаљинице. И разговара с њима као мајка с децом.

Лари Вебер, који једини привређује у кући, ускратио је жени и џепарац од којег је редовно куповала лутке. Али, шта му то вреди, кад је Ен, недавно, на локалној лутрији добила 500 долара. Шта ће од тога да купи? „Наравно, лутке“, каже Лари у очајању и хвата се за главу. И док се њен супруг љути, Ен се само смешка окружена својом многобројном децом. Јер, за њу и њене љубимице нашло се места како у њеној кући, тако и у чувеној Гинисовој књизи рекорда. А она је то стварно заслужила!

Ен Вебер са својим луткама

који би требало да буде довољно убедљив, могу да буду, у најмању руку, информације објављене у локалним новинама, на телевизији или радију.

3. Ако се ради о рекорду, који је могуће доказати и уз помоћ фотографије, онда је потребно приложити фотографију.

4. Рекорд, у чисто протоколарном смислу речи, мора да потврди неко тре-

ћи, који није ни у каквој вези са такмичарем.

5. При обарању ове врсте рекорда нико не сме да се игра животом – ни туђим, ни својим.

Ко је успео да удовољити свим тим захтевима, треба о рекорду да обавести на адресу: **Editorial Office, Guinness Superlatives Ltd, 2, Cecil Court, London Road, Enfield, Midd. England.**

„Годишње нам на ову

адресу пристигне око 20.000 писама од којих се у књигу рекорда уврсти једва петина. Многи нам пишу о резултатима, као што је, на пример, овај: У нашој улици сам се највише пута удавала. Не, не“, каже Меквиртер, „светски рекорд у овој „дисциплини“ засад неприкосновено држи извесни Скоти Вулф из Лас Вегаса који се досад женио 23 пута!“

Постоји још много могућности, каже издавач, и као из рукава истреса их свима који не могу да се досете никаквог забавног подвига, а тако би волели – као и многи други – да се нађу у Гинисовој књизи рекорда.

Јер, како каже Меквиртер, још нико није покушао (на овај начин помажемо нашим читаоцима да се

евентуално упишу у књигу рекорда!) да обори светски рекорд у скупљању папирних салвета. Нико још није покушао да покоси травњак маказицама за сечење ноктију...

Дакле, навалите на рекорде за Гинисиву књигу. Наравно, даме имају предност!

М.Ш.

СВЕ ВИШЕ ВОДЕ, СВЕ МАЊЕ НАДЕ

ГАЗЕЋИ ПЛИТКУ ВОДУ НИКО ИЗ ГРУПЕ ОД ДВАДЕСЕТАК ГИМНАЗИЈАЛАЦА И СПЕЛЕОЛОГА НИЈЕ МОГАО НИ ДА ПОМИСЛИ ДА ЋЕ БЕЗАЗЛЕНА РЕЧИЦА ПРЕРАСТИ У НАБУЈАЛУ РЕКУ И ОДСЕЋИ ИМ ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ ИЗ ПЕЋИНЕ

Кад нам је професор геологије предложио да видимо пећину која урла, већина у разреду била је одушевљена. Не само због прича о прелепим дворанама. По свему ономе што смо о њој чули она је требало да буде и својеврстан тест физичке спремности и спелеолошке вештине. Била је изазов којем нисмо могли да одолимо.

У подножје стене у Апуанским Алпима у којој се пећина налази, стигли смо у подне. Навлачили су се тешки сиви облаци. Почело је и да киши али нама то није сметало. Професору и седморици спелеолога који су кренули с нама такође, упркос упозорењу неких планинара који су се враћали одозго и саветовали нам да обилазак одложимо за неки други дан. Међутим, нико од нас није поверовао да би речица о којој су говорили, а која је текла пећином, могла да нам представља тешкоћу: били смо добро опремљени, и у пуној кондицији.

Један за другим, увлачили смо се потрбушке кроз узани отвор и настављали да бауљамо тунелом на чијем се другом крају налазила речица. Лако смо је прегазили: вода нам је допирала једва до чланака.

Ни нос човек да обрише

Окупивши се на другој обали, кренули смо дубље, у унутрашњост. Оно што се указивало под светлошћу наших лампи било је заиста фантастично. Ништа слично нисмо видели до сада, а обишли смо већ многе пећине у средњој Италији. Трешало нам је пуна четири сата да стигнемо до Дворане тишине, последње у пећини дугој 370 метара. Ово време најбоље говори о нашем одушевљењу.

Повратак је био знатно краћи. Више није било потребе да застајкујемо: већ смо све видели. За само пола сата стигли смо на обалу онога што је, до пре неког времена, било још безазлена речица.

Испред нас се ваљала набујала, блатњава река која је потпуно затварала улаз у тунел којим се излазило напоље. И, као да већ и то није било довољно, расла је, и даље, наочиглед свих нас.

– Да се повучемо мало дубље, ово не може да траје вечно – предложио је професор. У гласу му се осећала забринутост. Шта смо могли друго него да послушамо, грејани слабашном надом да ће киша ускоро престати и да ће река у догледно време опасти.

Међутим, сати су протицали а вода не само што није опала него је расла. Повлачили смо се све дубље и најзад се опет нашли у Дворани тишине, у њеном најиздигнутијем делу. Места је било тек толико да сви, а било нас је 21, станемо тик један уз другог. Да је требало, ни нос не бих могао да обришем јер нисам могао да савијем руку. С друге стране, тако збијеним топлије нам је било.

Температура као да се стално спуштала. Грејали смо прозебле прсте на батеријским лампама али ни то није дуго трајало. Светлост је постепено слабила а оно мало топлоте нестајало. Око девет увече били смо у потпуном мраку. По хуку реке било нам је јасно да вода још не опада. Колико ћемо још остати овде? Ко ће бити бржи, река или наши родитељи који су до сада сигурно дигли узбуну што нас нема? Већ одавно је требало да будемо код својих кућа.

Ноћ у Пећини која урла била је страшна и ужасно дугачка. Сваки час бацао сам поглед на бројчаник а казаљке као да се нису померале. Ноге су ми биле тешке, круте. Мислио сам да више никад нећу успети да их померим. Ни другима није било боље. У очајању, неки су почели да се моле. Свевишњи се није одазвао. Хладноћа је била све јача. И глад. Од јутра нисмо ништа јели. Хоће ли овоме доћи крај?

Стижу рониоци

У међувремену, у Луци, узнемиреност родитеља почела је да прераста у панику. Зврјали су телефони, размењивала се питања „Јесу ли стигли?“ Нај-

зад је одлучено да се позове полиција која је одмах организовала спасилачке екипе. Нешто пре поноћи и родитељи, и полиција, и спасиоци нашли су се пред улазом у пећину. Напрегнуто су ослушкивали сваки шум из уског отвора. Није се чуло ништа осим удаљеног хука воде.

Опремљени конопцима и лампама, двојица спасилаца спустила су се у отвор. Вратили су се брзо: није постојала никаква могућност да пређу реку. Трешало је звати рониоце. Време је пролазило: дошло је јутро, па подне, почео да се спушта мрак. Од родитеља готово нико више није очекивао да ће видети своје дете живо. Прошло је већ више од 24 часа од нашег нестанка. Сви су, међутим, с нестрпљењем очекивали долазак ронилаца. Сада ће се бар знати шта се догодило.

У првој групи ронилаца био је и архитекта и спелеолог Марко Каприли.

– Преронили смо реку и нашли се у потпуној тами. У једном тренутку учинило ми се као да плута неко тело. Следио сам се. Али, када сам упалио лампу, видео сам да сам се, срећом, преварио. Кренули смо полако ка унутрашњости, шапкајући кроз воду. Пола часа касније угледали смо групу стиснуту на благој узвиштини. Деловала је сабласно. Не знам ко се коме више обрадовао: они нама или ми њима.

Видевши нас, гомила се заљуљала и кренула ка нама. Грчевито смо стискали једни друге као да смо најрођенији. Пољупци су пљуштали – причао је касније узбуђеним гласом Марко Каприли.

Сада је требало извући се из пећине. За све те девојке и младиће рођење је представљало непремостиву препреку. Већина је молила да сачекамо да река опадне и онда је прегазимо. Међутим, тако нешто ипак није долазило у обзир: ко зна колико би још требало чекати.

Лед је прва пробила спелеолог Кјара Мањони. Пошто су јој помогли да намести боце, одважно се бацила у воду. За њом је кренула Симона Кармичели. Последњи је изишао професор геологије. Било је шест и три минута.

Лука Бјанкини

ЛАРИ МАНИНО

56 ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА

Пише: РЕЈ КОЛИНС Црта: АНГЕЛ А. ФЕРНАНДЕЗ

ПАСЈИ ЖИВОТ

ЈОШ ПРЕ МНО-
ГО ГОДИНА НЕ-
КО ГА ЈЕ НАЗВАО
ТОБИ. ТО ЈЕ САС-
ВИМ ОБИЧНО
ИМЕ ЗА ЈЕДНОГ
ПСА. ТОБИ ВОЛИ
ДА ЛУТА
УЛИЦАМА
ОКО 56 ПОЛИ-
ЦИЈСКЕ
СТАНИЦЕ И
ПОСМАТРА
СВЕТ КОЈИ
СТАЛНО НЕКУД
ЖУРИ...

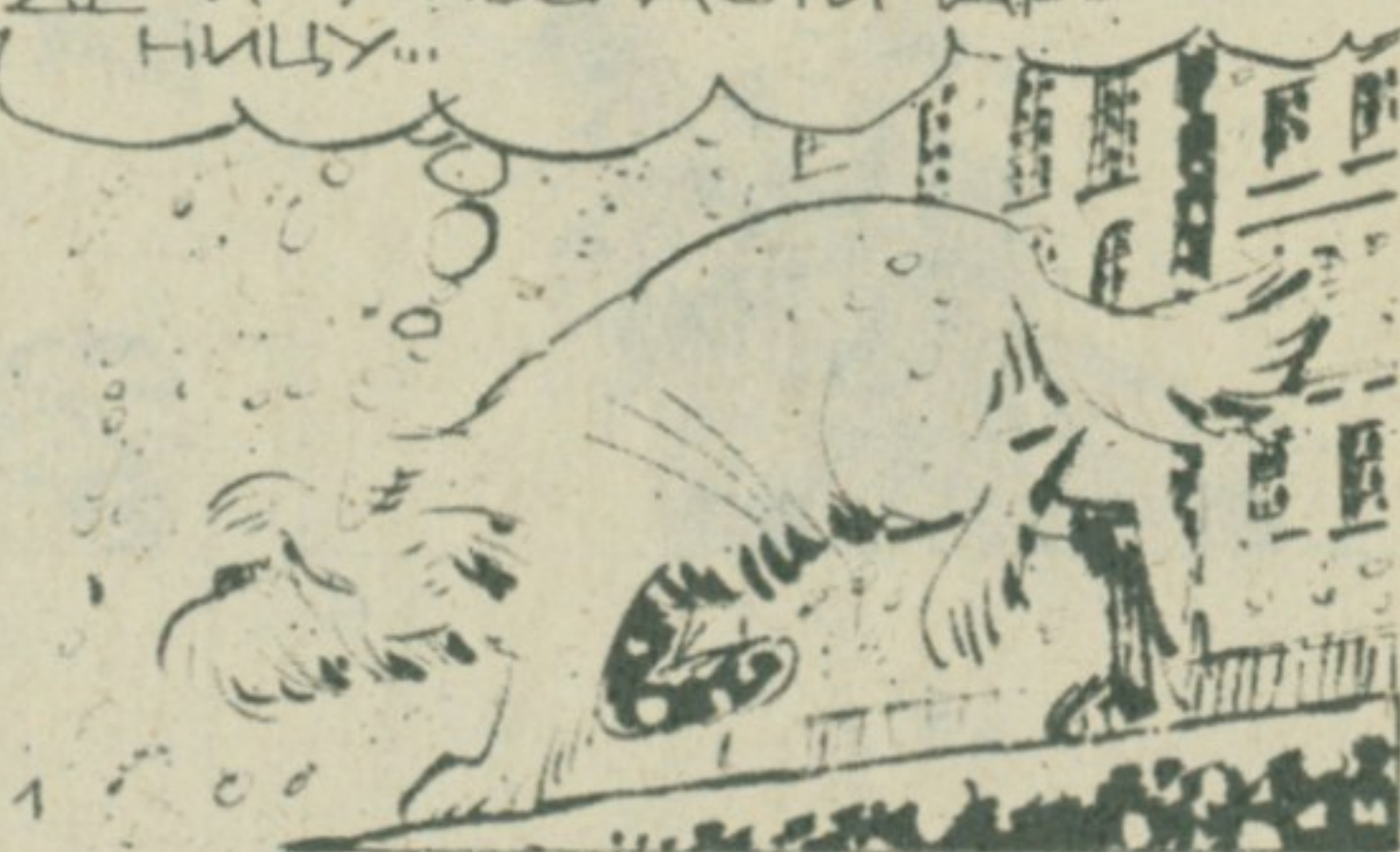
ХЛАДНО ЈЕ,
АЛИ ТОБИЈУ
ТО НИМАЛО
НЕ СМЕТА
ДА ЊУШКА
УНАКОЛО...

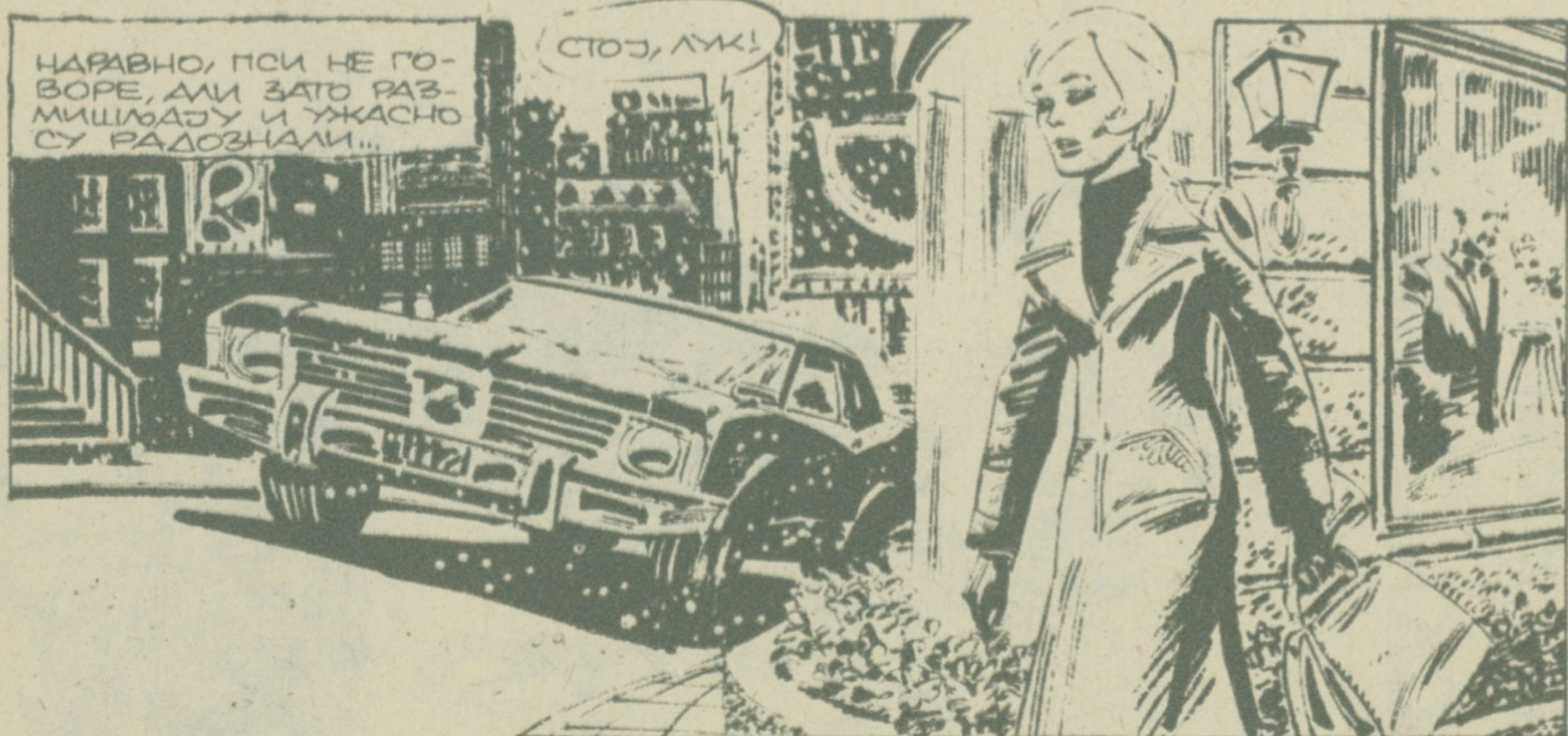
СВУДА САМ ЗА-
ВИРИО И - НЕ-
МА НИШТА... АЛИ,
ДОВОЉНО ЈЕ ДА
МАХНЕМ РЕПОМ,
ПА ДА МИ НЕКО
БАЦИ КОСТ, ИЛИ
ЧАК ШНИЦЛУ...

А И ТАЈ НАРЕДНИК МА-
НИНО... ПОНЕКАД СЕ ЗАГЛЕ-
ДА У МЕНЕ И КАЖЕ ДА СМО
СЛИЧНИ... ОН МЕ ЧЕСТО ОДВЕ-
ДЕ И У ПОСЛАСТИЧАР-
НИЦУ...

© Copyright by Strip Art Features

ТОБИ ЈЕ У 56 ПОЛИ-ЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ ЧЕС-ТО ВИЂАО ТИПИ... СЛУ-ШАО ЈЕ КАКО СЕ РАС-ПРАВЉА СА ПОРУЧНИКОМ... ЗНА ДА РАДИ У 'ЉУС-ВИКУ' И ЗНА ДА ЈЕ ЛАРИЈУ ЗБОГ НЕЧЕГ ВЕОМА ВАЖНА...

ЈА НИСАМ ДА-Д-ДИВА! ДОШЛА САМ У ЊУЈОРК НА ОДМОР, АЛИ ОВДЕ ПАДА СНЕГ И СВЕТ ЈЕ НЕР ВОЗНИЈИ НЕГО ОБИЧНО! СРЕ У СВЕМУ БРИ-ГА МЕ!

СВАКАКО ДА СЕ СЕГАМ КАПЕТАНА КРЕГА КОЈИ ОБОЖАВА БЕЛИ ЛУК! АЛИ НИКАД НИСМО БИ-ЛИ ТАКВИ ДРУГОВИ ДА БИХ БИО ВОДИЧ ЊЕГ-ВОЈ КЕРКИ ТЕЛМИ ЧИТАВУ СЕДМИЦУ!

БЕСАН ЈЕ! КАД БИ ЗНАО ЗА ТИПИ БИЛО БИ ЈОШ ГОРЕ...

ДА МУ ДАМ ДО ЗНА-
ЊА... КАКО ДА ТО
УНИМ?

ТИ И ТВОЈ ОТАЦ НИКАД
НИСТЕ МРДНУЛИ ИЗ
ТОГ УМАЛОГ СЕЛА У
ОКЛАХОМИ... А ОВДЕ
СЕ ДОГОДИ ПО
ЈЕДНО УБИСТ-
ВО ОВАКИХ
ЧЕТРДЕСЕТ
СЕКУНДИ!

НЕ САД, СУВИШЕ СЕ
ИЗНЕРВИРАО! МОРАЋУ
ДА БУДЕМ ОБАЗРИВ...

ИЗВИНИТЕ ШТО
САМ СМЕТАЛА, НА-
РЕДНИЧЕ! НЕ ПО-
ЗНАЈЕМ ЊУЈОРК...

...АМ'
БУ СЕ
НЕКАКО
СНА-
БИ!

КО ЈЕ ПУС-
ТИО ОВУ ДО-
САДНУ ВРЕЋУ
БУВА У МОЈУ
КАНЦЕЛАРИ-
ЈУ?

ДА ЛАРИ НИЈЕ БИО ТО-
ЛИКО БЕСАН, МОЖДА
БИ СЕ УМЕШАО НА
ВРЕМЕ, АЛИ САДА
ОТМИЧАРИ ОДВОДЕ
ТИПИ. МНОГО ЈЕ ПИ-
САЛА О КРИМИНА-
ЛУ, БОГАТА ЈЕ, И
ДЕВОЈКА ЈЕ ЛАРИ
МАНИНА...

ЗАШТО? ДА БИ ТВОМ
СТАРОМ ИЗВУКЛИ ЈЕД-
НО МИЛИОНЧЕ И ДА
БИ ТВОЈ ДАСА ДО-
ШАО ПО ТЕБЕ!

СКЛОНИШТЕ ОТМИЧАРА ЈЕ У
ЈЕДНОЈ ЗГРАДИ ИЗ ДВАДЕСЕ-
ТИХ ГОДИНА - РУЖНО ЗДАЊЕ,
ЗА ЈОШ ГОРЕ СТАНАРЕ...

ОВДЕ НЕБЕ ЗА-
БАДИТИ НОС! КО
БИ ПРЕТПОСТА-
ВИО ДА БЕМО
ДРЖАТИ ОВУ
ПТИЦИЦУ НА
ДВА КОРАКА
ОД ПОЛИЦИЈ-
СКЕ СТАНИ-
ЦЕ?

ЛАРИ ЈЕ ШУТНУО ТОБИЈА И ОН СЕ
ПОКУЊЕН УДАЉИО...

МА, НЕК'
ИДЕ ДО
БАВОЛА!

УОСТАЛОМ, ТА
ТИПИ РЕ СЕ ВЕР
НЕКАКО СНАБИ...

ТОЛИКО ПУТА СЕ
СВАЂАЛА С ЊИМ...
А САДА ЈЕ САЊА-
ЛА ДА СЕ ПОЈАВИ
И ПОМОГНЕ ЈОЈ...

ДОШАО САМ ДА ТЕ
СПАСЕМ, ЛУБАВИ
МОЈА!

САКРИГУ ТЕ НА
ВРХ ЕМПАЈЕР СТЕЈТ
БИЛДИНГА,
ЈА ИДЕМ
ДА СРЕДИМ
НИТКОВЕ!

НЕМАЈУ
ШАНСЕ!

ДАЛИ СТВАРНОСТ НИЈЕ БИЛА ТА-
КО РУЖИЧАСТА...

СВАМИ СЕ ЧУЈЕШ
ЛИ?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ЕЈ,
ТИ...

КАД СЕ ОСЕ-
ЂА КРИВИМ
ЛАРИ ПОСТАЈЕ
ГРУБ...

ЗАШТО СИ ДОШ-
ЛА У ОВАЈ ОД-
ВРАТНИ ГРАД?
ИМАШ ЛИ МОЗГА
У ГЛАВИ?

АЈДЕ СА МНОМ!
ЗАР НИСИ ТРА-
ЖИЛА ВОДИ-
ЧА?

ЗНАМ ЗАШТО СЕ ОВАКО ПОНА-
ША... НЕ ЗНА ШТА ДА УРАДИ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

САД ИГРАЈ!

АЛИ...
Ј...
ЈА ТО
НЕ УМЕМ...

ОВАЈ ПЛAVOKOCИ
МОМАК СЕ ЗОВЕ ЛУК
И ИЗАБРАЛИ СУ ГА
ЗА ОВУ ОПЕРАЦИЈУ...
ЛАРИ ГА ЈЕ ПОСЛАО
НА ПЕТ ГОДИНА У
ЗАТВОРСКИ ПАКАО
САМ КВИНТИН...

ЈА БУ ТЕ НАУЧИТИ,
МАЛЕЦКА! АЛИ, ПРВО
МОРАШ ДА НАПИШЕШ
ПИСАМЦЕ НАШЕМ
ПОРУЧНИКУ! ЗАКА-
ЗАБЕШ МУ САСТА-
НАК НА ОДРЕЂЕНОМ
МЕСТУ.

... А ТАМО БЕМО
ГА МИ ЧЕКАТИ!
ОТАРАСИЋЕМО
ГА СЕ ЗАВЕК!

ШТА ДА ПРЕДУЗМЕ? ПРВО ЂЕ НЕ-
ШТО ДА ПОЈЕДЕ, ДА СЕ МАЛО
ПРИБЕРЕ...

ХОЋУ ЛИ
ОВДЕ ДА
СПАВАМ?

ТРЕБА МИ МИ-
ЛИОН ДОЛАРА
ВЕЧЕРАС
ДО ДЕ-
СЕТ...

... ИНАЧЕ,
ТИПИ НЕЋЕ
ИЗВУДИ ЖИ-
ВУ ГЛАВУ!

НЕ МОГУ
ДА ПРЕНОГИМ
КОД ТЕБЕ...
НЕМАШ СОБУ
ЗА ГОСТЕ...

ЛАРИ
ЈЕ
ОД-
ЛУЧИО...

ОСТАНИ, ИМА
МЕСТА... МЕНИ
ЛАКО МОЖЕ
ДА СЕ ДОГОДИ
ДА ПРЕНОСИМ
У МРТВАЧНИ-
ЦИ!

И НЕ ЗАБОРАВИ
ДА, КАД СЕ ВРАТИШ,
ИСПРИЧАШ ПРИЈАТЕЉИ-
МА ДА ЈЕ ЊУЈОРК ДИ-
ВАН, БЛЕШТАВИ ГРАД
ПУН ЖИВОТА...

НАЈВИШЕ
ОД
ОВЕГА
ЛАРИ ЈЕ
МРЗЕО
ЧЕКАЊЕ...
ЗАПРАВО,
ЈЕДИНО
МУ ЈЕ
ОСТАЛО
ДА
ПОЛУДИ
СВОЈ
ЖИВОТ
У ЗАМЕ-
НУ
ЗА
ЊЕН...

АЛИ, ТО ИМ
НЕГЕ БИТИ ДО-
ВОЉНО...
УБИЋЕ ЈЕ...

ЉУДИ КАЖУ
ПАСЈИ
ЖИВОТ...
ОВАЈ КОГА
ВОДИ ЛАРИ
ГОРИ ЈЕ ОД
ТОГА!

СТАРИ ЧИСТАЧ КЛОНИ
ДОНЕО ЈЕ ПОРУКУ...

ЗА ТЕБЕ!
ШТА БУ СА
ПСОМ?

НИШТА...
ТРЕБАЛО ЈЕ
РАНИЈЕ ДА
МЕ УПОЗО-
РИ!

НИКАД НЕ МОГУ
ДА ИМАМ ПОВЕРЕ-
ЊЕ У ЊЕГА...

КУБА ЈЕ У УЛИ-
ЦИ ТИЛЕР...
ДОЋИ САМ!
ОДМАХ! ДАБЕМО
ТИ УПУТСТВА
ЗА ИСПЛАТУ...

ШЕФ ТЕ ТРАЖИ!
КАЖЕ ДА СЕ РА-
ДИ О НЕКОЈ ЗАМ-
КИ! ТРЕБА БИТИ
ОБАЗРИВ!

ЕЈ, МОРАШ КОД
ШЕФА!

ОДЛОЖИ ТАЈ
САСТАНАК...
И РЕЦИ МУ
ДА САМ
ОПРЕЗАН!

ОВДЕ
ГА ЈЕ
НЕШТО
ПОДСЕГА-
ЛО НА
ДЕТИЊС-
ТВО...
ТИ ТЕШКИ
МИРИСИ
КОЈЕ НИ
КИШЕ
НИСУ
УСПЕЛЕ
ДА СПЕРУ...

ХАМЕРОВИ
МАГАЦИНИ...
МОРА ДА СУ
ЈЕ ТАМО
ЗАТВОРИЛИ!

ДОБИ!

ЗНАШ, ЖАО
МИ ЈЕ ШТО
АК НИЈЕ ОВ-
ДЕ! МОГАО
БИ ДА НАМ
ПОМОГНЕ...

ВИДИ,
ВИДИ,
КО НАМ
СТИЖЕ!

НЕ
БРЕЉАЈ,
ВЕЕ
ПАЗИ ШТА
РАДИШ...

... И
ПУСТИ
АКА НЕК'
ЧУВА МА-
ЛЕЦКУ!

АЈДЕ,
АЈДЕ,
НИЈЕ ТИ
ВАЈДА КРИ-
ВО ШТО ТИ
НИСИ ПО-
РЕД ЊЕ?

СВЕ СУ ПРОРА-
ЧУНАЛИ И ПРЕД-
ВИДЕЛИ...

ПУСТИ
ДА СЕ
ЈОШ МАЛО
ПРИБЛИ-
ЖИ!

ШТА САД МРИ?
КЛАДИМ СЕ
ДА СИ НЕ
ШТО СМИС-
ЛИО У ТОЈ
СВОЈОЈ
ГЛАВИ!

ПОЛЕТЕЛА
ЈЕ ГАСНА
БОМБА...

ЛАРИ СЕ ПЛАШИО ДА НИТКОВИ
НИСУ УБИЛИ ТИПИ ПРЕ НЕГО ШТО
СУ ИСТРЧАЛИ ИЗ ЈАЗБИНЕ...

НИСАМ ЧУО ПУЦ-
ЊАВУ... ИМА
НАДЕ!

ЛАРИ ЈЕ РЕАГОВАО...
ЈЕДНОГ ЈЕ ПОГО-
ДИО...

А САД ПЕВАЈ!
ГДЕ ЈЕЗГО-
ВОРИ!

КАКАВ ЈЕ,
И МЕНЕ БИ
НАТЕРАО ДА
ПРОГОВО-
РИМ...

ЉК ЈЕ
ОТВОРИО
ВРАТА...
ОДМАХ ЈЕ СХВА-
ТИО ДА ЈЕ У
ПИТАЊУ КЛОПКА.
ПОТЕГАО ЈЕ ПИШ-
ТОЉ... ЛАРИ ЈЕ
УПРАВО ТО ЧЕ-
КАО...

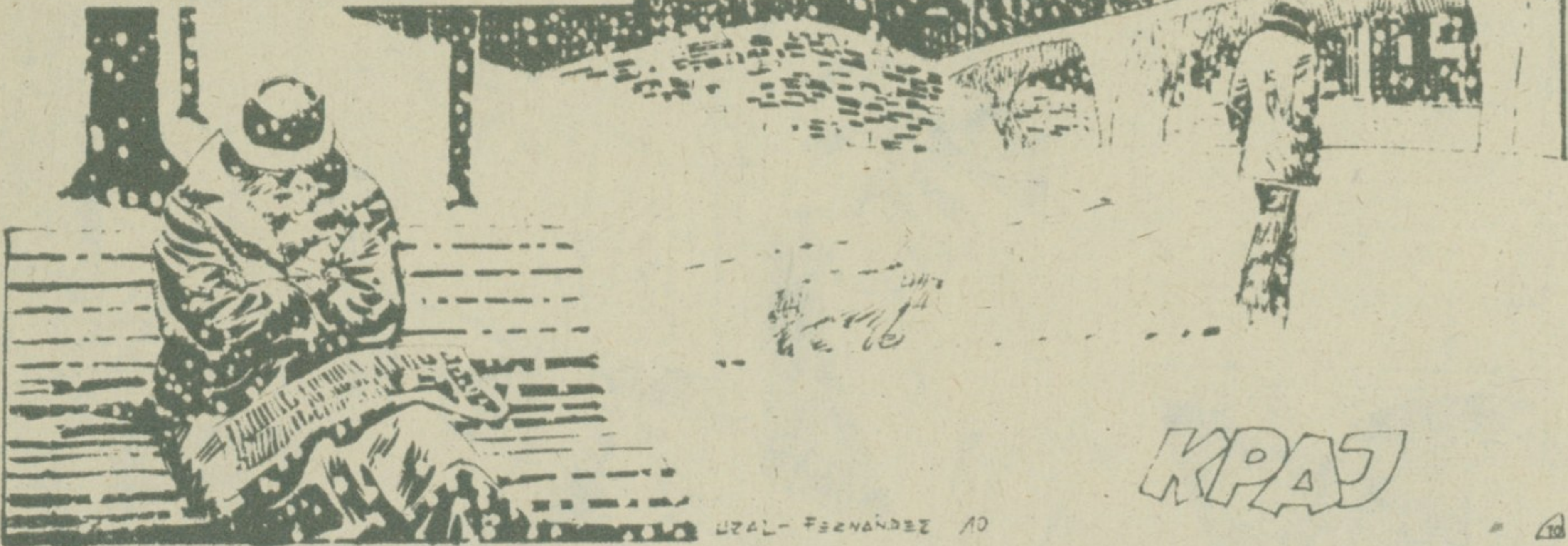

СВЕ ЈЕ ДОБРО ПРОШЛО...
ТИПИ ЈЕ БИЛА СЛОБОД-
НА...

ДВА САТА КАСНИЈЕ
ТИПИ ЈЕ ДАЛА ИЗЈАВУ ЗА ШТАМПУ...
СМЕШКАЛА СЕ, АЛИ БИЛО ЈЕ НЕКЕ
ГОРЧИНЕ У ТОМ ОСМЕХУ...

...ЗОВЕ СЕ МАРК МАНИНО!

КРАЈ

UZAL - FERNANDEZ 10

ВЕС СЛЕЈД: ЧОВЕК ИЗ ЛАРЕДА

ЏОН КОЛЧАК,
ШЕРИФ ИЗ ЛА-
РЕДА, ТЕКСАС,
ПОСВАЂАО СЕ
СА МЛАЂИМ
БРАТОМ И ОША-
МАРИО ГА.
БЕСАН, СТИВ
СЕ ИЗ ИНАТА
ПРИДРУЖУЈЕ
БАНДИ
БРАБЕ ДОЛИ
КОЈА ПЛАНИ-
РА ПУЧКУ...

ПОНОР ЈЕ, А ШЕ-
РИФ ЈОШ НЕ СПА-
ВА...

СТИВА
НЕМА...
ИДЕМ...
ДА
СКУВАМ
КАФУ...

ШТА ЛИ
РАДИ
ДО ОВОГ
ДОБА?

СВЕТЛО У ВЕЛС-ФАРГО-
ВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ!
СИГУРНО ПРОВАЛНИЦИ!

ПАЗИТЕ! ЕНО
ШЕРИФА!

ТИ СИ
БЕДНИ
ЦИНКАРШ
КОЛЧАК! ТИ
СИ НАС
ОДАО!

НЕ, МАРТИ,
НИСАМ!

СТОЈ ИЛ'
ПУЏАМ!

И
МИ
БЕ-
МО
ПУЏА-
ТИ
МОМ-
ЦИ!

ООХ!

БАЦИ
ОРУЖЈЕ
И НЕ
МРДАЈ!

НЕ
ПУЏАЈ,
ПРЕ-
ДАЈЕМ
СЕ!

ТАКО ЗНАЧИ,
ОПЕТ БРАБА
ДОЛИ, А КО
ЈЕ ОВАЈ НА
ЗЕМЉИ?

ТВОЈ БРАТ!
ТИ СИ ГА
УБИО
ШЕРИФЕ!

London Express Service

ЏОНИ,
БОЖИМ
СЕ!
НЕГУ
ДА
УМ-
РЕМ!

СМИРИ,
СЕ МОМЧЕ!
БИГЕ
ДОВОРО! ИДЕ-
МО ЛЕКАРУ!

КАКО МУ ЈЕ,
ДОКТОРЕ?

УЖИНИО
САМ СВЕ
ШТО ЈЕ У
МОЈОЈ МОЊИ... ПОДЛЕ-
ГАО ЈЕ РАНАМА... ЖАО МИ ЈЕ...

СУТРАДАН...

НЕ КРИВИ
СЕБЕ, ШЕРИ-
ФЕ БИО ЈЕ ТО
НЕСРЕЊНИ СЛУ-
ЧАЈ!

ЈА САМ УБИЦА
СВОГ БРАТА, ЛОМЕК-
СЕ!

ОСТАКУ ОВДЕ
ДОК НЕ СМЕС-
ТИМ ДОЛИЈЕ-
ВЕ ИЗА РЕШЕ-
ТАКА, А ОНДА
ОДЛАЗИМ!

ВИШЕ
НИ-
КАДА
У
ЖИВО-
ТУ
НЕГУ
ПОТЕГ-
НУТИ
РЕВОЛ-
ВЕР!

ОД ТАДА СУ ПРОТЕКЛЕ
ТРИ ГОДИНЕ... КОЛЧАК ЈЕ
СТИГАО У СИМБЕР СИТИ...

СОБА ЗА
ИЗДАВАЊЕ

ЦЕНА
ЈЕ
ДОЛАР
ДНЕВ-
НО,
СТРАНЦЕ!

ТОЛИКО
НЕ МОГУ ДА
ПЛАТИМ!
ИМА ЛИ
ЈЕФТИНИЈИХ
СОБА У ГРАДУ?

ИМА, АЛ' МОРАШ
ДА СЕ ОТИМАШ ЗА
КРЕВЕТ ДА ТИ СЕ
НЕКО НЕ УВАЛИ!
СЕДМДЕСЕТ
ЦЕНТИ! МОЖЕ?

ВАЖКИ! УЗИМАМ
ТУ СОБУ!

НЕ ДОПАДА МИ СЕ ОНАЈ
ТИП, ЧАРЛИ! САМО БУТИ! АЈД'
МАЛО ДА ГА ОПА-
МЕТИМО!

ШТО
ДА
НЕ,
РАФЕ!

ЕЈ, ТИ! ШТО СИ СЕ
УЖИНИО? ОБЕШ ДА
ТИ САСПЕМ ТО ПИВО
ЗА ВРАТ?

ИДИ
КУБИ,
МАЛИ
ВРЕМЕ
ЈЕ
ЗА
СПАВА-
ЊЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ НА ВРАТИ-
МА СЕ ПОЈАВИО ВЕС СЛЕЈД,
ШЕРИФ У СИМБЕР СИТИЈУ...

ДИЖИ СЕ,
Ш' БУ ТЕ...
ААА!

ИЗВУЦИ
РЕВОЛВЕР!
АЈДЕ! ШТА
ЧЕКАШ?

ТИ
СИ ГА
ИЗАЗ-
ВАО!
НЕМОЈ
ДА СЕ
ЈА УМЕ-
ШАМ,
МОМЧЕ!

НИЈЕ ТАЧНО!
ОБРАТИО САМ
МУ СЕ, А ОН
ЈЕ БУТАО!

БОЉЕ ТИ
УБУТИ!

ЖАО МИ ЈЕ
ШТО ЈЕ ДОШЛО
ДО ГУЖВЕ! МО-
МАК ЈЕ МАЛО
ПОПИО! ВИ СТЕ
ПРВИ ПУТ ОВДЕ?

НЕ!
ДОЛАЗИМ
СВАКИ
ДАН И
ЧЕЗНЕМ
ЗА ТУМОМ!
ЛАКУ
НОГ!

КО ЈЕ
ОВАЈ
ЧОВЕК,
ДЕНИ?

ОТКУД
ЗНАМ! ПРВИ
ПУТ ГА
ВИДИМ,
ВЕСЕ!

СУТРАДАН...

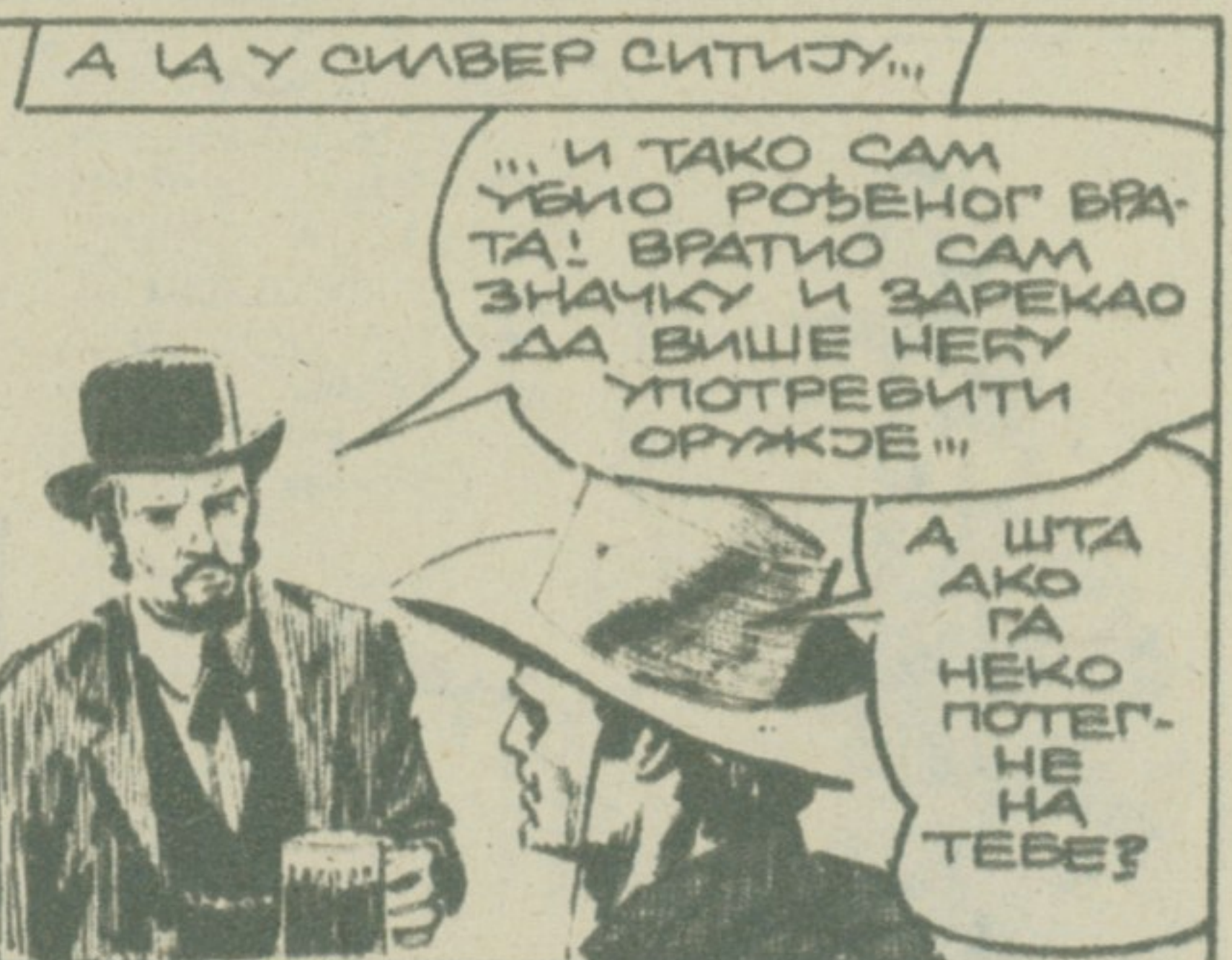
ДУГУЈЕМ ВАМ
ИЗВИЊЕЊЕ, ШЕ-
РИФЕ! ЗОВЕМ СЕ КОЛЧАК! ОСТАО
САМ БЕЗ ПАРА! ГДЕ БИХ
ОВО МОГАО
ДА УТОПИМ?

УБИТЕ,
МИСТЕР!
ДА
ВИДИМ
ШТА
ТО ИМА-
ТЕ?

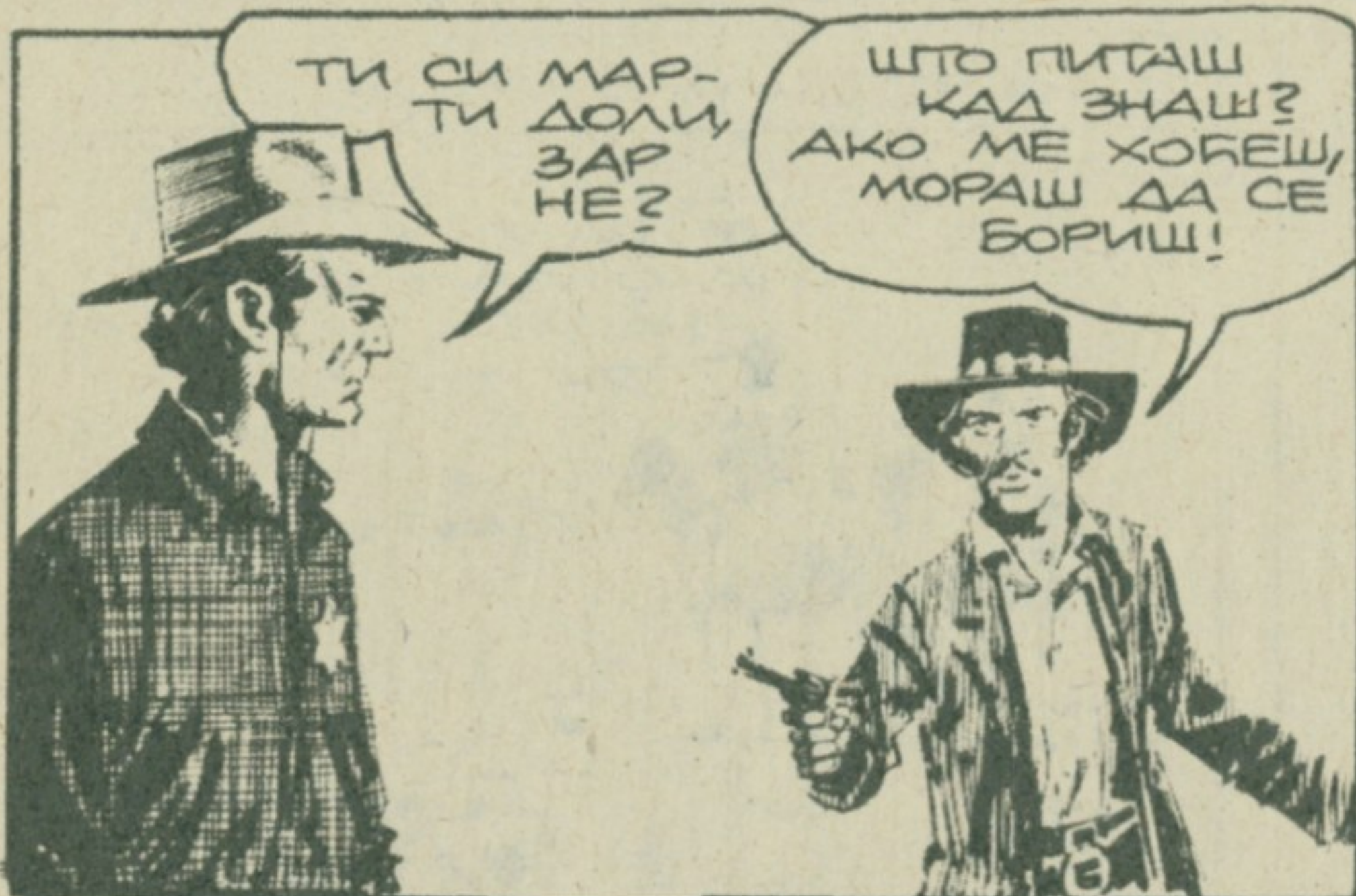
ХМ... КАКАВ
РЕВОЛВЕР...
ДОСТА КОРИШ-
БЕН, А ОПЕТ
ОЧУВАН...
МОРА ДА ОВАЈ
КОЛЧАК ДОБ-
РО БАРАТА
ОРУЖЈЕМ...

ОВО ЈЕ ИСУВИ-
ШЕ ДОБРО ДА
БИСТЕ ГА ДАЛИ
У ЗАЛДГАОНИЦУ!
ЗАДРЖИТЕ ГА!
ХОЋЕТЕ ЛИ МОЖ-
ДА НЕКИ ПОСАО
МИСТЕР?

ГА МОГЛО
БИ СЕ РЕГИ...

СЛЕД ЈЕ УПОЗОРИО КОЛЧАКА...

...САСВИМ ЈЕ ВЕРО-
ВАТНО ДА ЋЕ ДОЋИ!
ПОТРЕБАН ТИ ЈЕ
РЕВОЛВЕР!

НЕ
БЕСЕ!
ВИШЕ
ГА
НЕ-
БУ-
ДО-
ТА-
БИ!

ДОБРО КОЛ-
ЧАК! КАД НЕБЕШ ДА СЕ
БРАНИШ, А ТИ ОНДА ИДИ
ИЗ ГРАДА И РАДИ ШТА ХО-
БЕШ! ЗАВРШИЛИ СМО РАЗГОВ-
ОР!

ТЕ НОБИ ДОЛИЈЕВА
БАНДА ДОШЛА ЈЕ У
СИЛВЕР СИТИ...

ПРВО БУЋ ОНОГ
ШЕРИФА, А ОНДА
БЕМО КОЛЧАКА!

БЕГ ЈЕ КАСНО, ШЕ-
РИФЕ! ИДЕМ ДА ПОПИ-
ЈЕМ КАФУ! НЕШТО МИ
СЕ ДРЕМА! ВИДИМО
СЕ КАСНИЈЕ!

ОКЕЈ, ФРЕНК!

КАД ЈЕ
ФРЕНК
ИЗИ-
ШАО...

ШТА ЈЕ ТО?
КО ЈЕ ТО
НАПОЛУ?

КАКВА ЈЕ ТО
ГУЖВА... ООХ!

ВИДЕО СИ
ШТА ТЕ ЈЕ ИНТЕ-
РЕСОВАЛО! А МИ
САД ИДЕМО ПО
КОЛЧАКА!

НАСЕО САМ
К'О ПРАВИ ЖУ-
ТОКЛУНАЦ!

ИЗНЕМОГАО, ДРЖЕ-
БИ СЕ ЗА РАЊЕНУ
РУКУ, СЛЕЈД ЈЕ ИПАК
СМОГАО СНАГЕ ДА
СЕ ПРИДИГНЕ...

Е
НЕГЕ
МИ
ТЕК
ТАКО
УМА-
БИ...
ААХ!

КОЛ-
ЧАК!
ОТ-
КУД
ТИ?

КРЕНУО САМ
МАЛО ДО ТЕБЕ,
ВИДЕО
ДОЛИЈЕВЕ И
ВРАТИО СЕ
ПО РЕ-
ВОЛВЕР!

РАЊЕН СИ,
ВЕСЕ! ОВО
ЈЕ МОЈА
БОРБА И
САМ БУ ЈЕ
РЕШИТИ!

ИДЕМО ЗАЈЕД-
НО! ЈА САМ ШЕ-
РИО, НЕ ЗАБОРАВИ!

МАРТИ! ЕНО
КОЛЧАКА И
СЛЕЈДА! НА-
ОРУЖАНИ
СУ ДО
ЗУБА!

СЛЕЈД?
МИСЛИО
САМ ДА
САМ ГА
СРЕДИО...

СТА-
НИТЕ
И ПРЕ-
ДАЈТЕ
СЕ!
НЕМА-
ТЕ
ШАН-
СЕ!

МОМЦИ, НЕ
ОКЛЕВАЈТЕ!
ИЛИ ОНИ, ИЛИ МИ!

СИЛВЕР СИТИЈЕМ ЈЕ ОДЈЕКНУЛА
ПУЦЊАВА...

МАРТИ, РАЊЕН
САМ! ПОМОЗИ
МИ!

ТО ЈЕ МОЈ МА-
ЋИ БРАТ, КОЛ-
ЧАК! УМИРЕ! ПУ-
СТИ МЕ ДА РАЗ-
ГОВАРАМ О ЊИМ!
СЕТИ СЕ СВОГ
БРАТА СТИВА...

АЈДЕ,
РАЗ-
ГОВА-
РАЈ,
МАР-
ТИ!

ДОЗВОЛИ МУ ТО,
ВЕСЕ! ШТА НАС
КОШТА?

ЧЕКАЈ,
ДОЛИ
ПРВО БАЦИ РЕ-
ВОЛВЕР!

ЈЕСАМ
ЛИ ТЕШКО
РАЊЕН,
МАРТИ?
БОЈИМ
СЕ...

СМИРИ
СЕ, ФРЕНКИ!
СВЕ ЋЕ
БИТИ
ДОБРО!

КОЛЧАК МЕ ЈЕ ПО-
ГОДИО! ВИДЕО САМ
БЛЕСАК ИЗ ЊЕГО-
ВОГ РЕВОЛВЕ-
РА! КРАЈ МОЈЕ
ЛЕВЕ РУКЕ
ИМАШ КОЛТ...

ДОЛИ ЈЕ ЗГРАБИО РЕВОЛВЕР,
ПРИДИГАО СЕ, НАНИШАНИО,
АЛИ ВЕС ЈЕ БРЖЕ РЕАГОВАО...

ЗАСЛУЖИО ЈЕ ДА ОВА-
КО ЗАВРШИ, ЧОНЕ!

МОЖДА
СИ У
ПРАВУ,
ВЕСЕ...

СЛЕЈА ЈЕ ЗАЧУО
ЈАУКАЊЕ...

ОВАЈ
ЈЕ ЖИВ,
АЛИ МИ
СЕ ЧИНИ
ДА НЕЋЕ
ДУГО!

ОНДА
ЋУ МУ
ПО-
ЗВАТИ
СВЕШ-
ТЕНИ-
КА!

СТИГАО ЈЕ ШЕРИ-
ФОВ ПОМОГНИК...

НЕКО
МЕ ЈЕ
УДАРНО
С КЕЂА!
ШТА СЕ
ТО ОВДЕ
ЗБИВА,
ВЕСЕ?

СВАШТА, АЛ' САД
ЈЕ ГОТОВО! ГДЕ
ЈЕ ДОКТОР...

ДОКТОРЕ, ПРВО ПОМОЗИТЕ
ОНОМ МОМКУ КОЈИ ЛЕ-
ЖИ НА УЛИЦИ!

АКО
УМИРЕ,
ШЕРИФЕ,
ЈА МУ,
СИГУРНО,
ВИШЕ
НИСАМ
ПОТРЕБАН!

ХОЋУ
ДА
ЧУЈЕМ
ИСПО-
ВЕД
ОВОГ
ЧОВЕ-
КА, КОЛ-
ЧАК!

ДОБ-
РО!
СКЛО-
НИ-
ЋУ СЕ
ДА НЕ
СМЕ-
ТАМ!

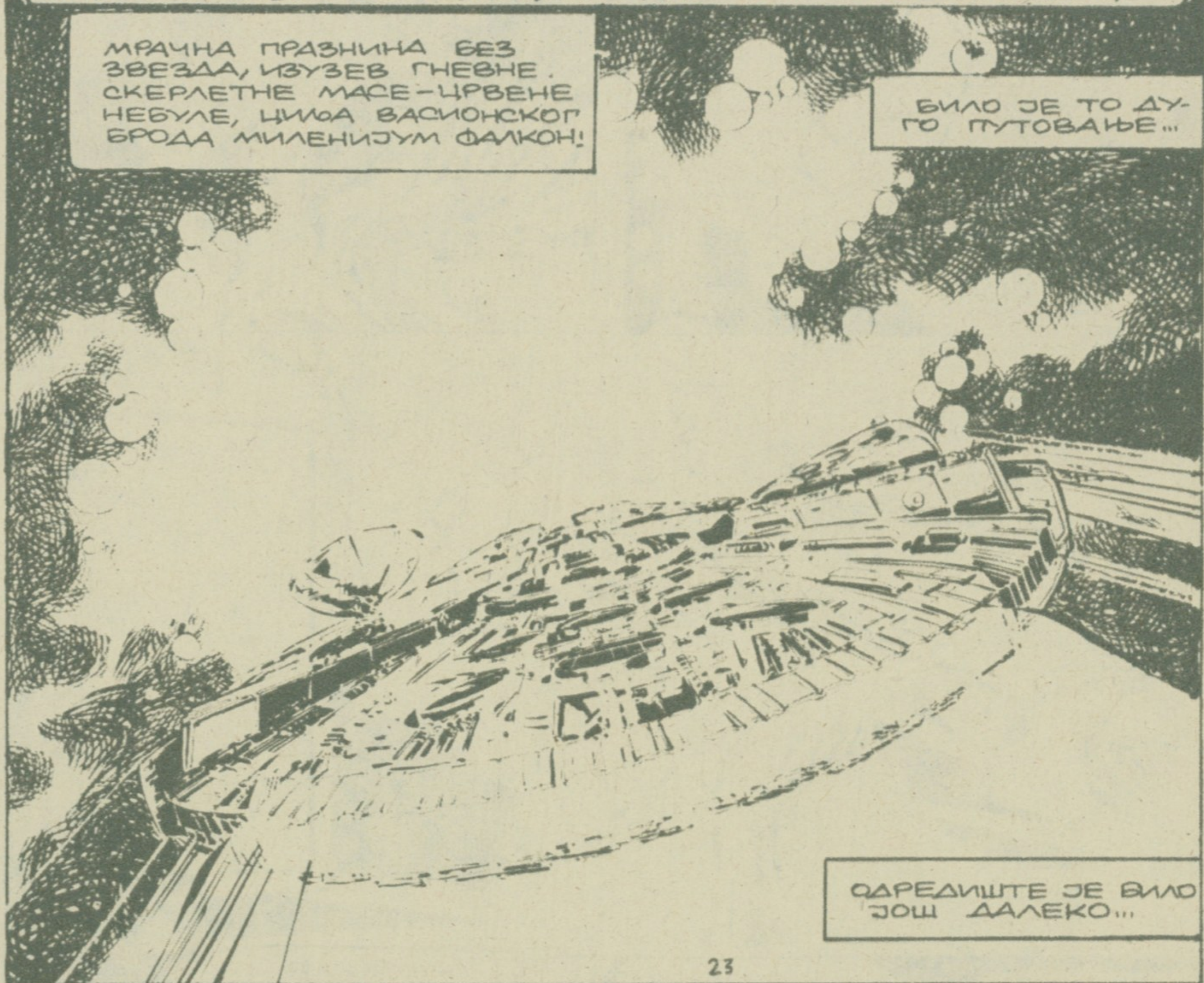
РАТОВИ ЗВЕЗДА: III ДЕО

ПРОТИВ ЦРВЕНЕ НОЋИ

ЦРТАЈУ: Т. ПАЛМЕР (T. PALMER) В. СИМОНСОН (V. SIMONSON)
ПИШУ: А. ГУДВИН (A. GOODWIN) А. ВИЛИЈАМСОН (A. WILLIAMSON)

МРАЧНА ПРАЗНИНА БЕЗ
ЗВЕЗДА, ИЗУЗЕВ ГНЕВНЕ.
СКЕРЛЕТНЕ МАСЕ - ЦРВЕНЕ
НЕБУЛЕ, ЦИМА ВАСИОНСКОГ
БРОДА МИЛЕНИЈУМ ФАЛКОН!

БИЛО ЈЕ ТО ДУ-
ГО ПУТОВАЊЕ...

ОДРЕДИШТЕ ЈЕ БИЛО
ЈОШ ДАЛЕКО...

23

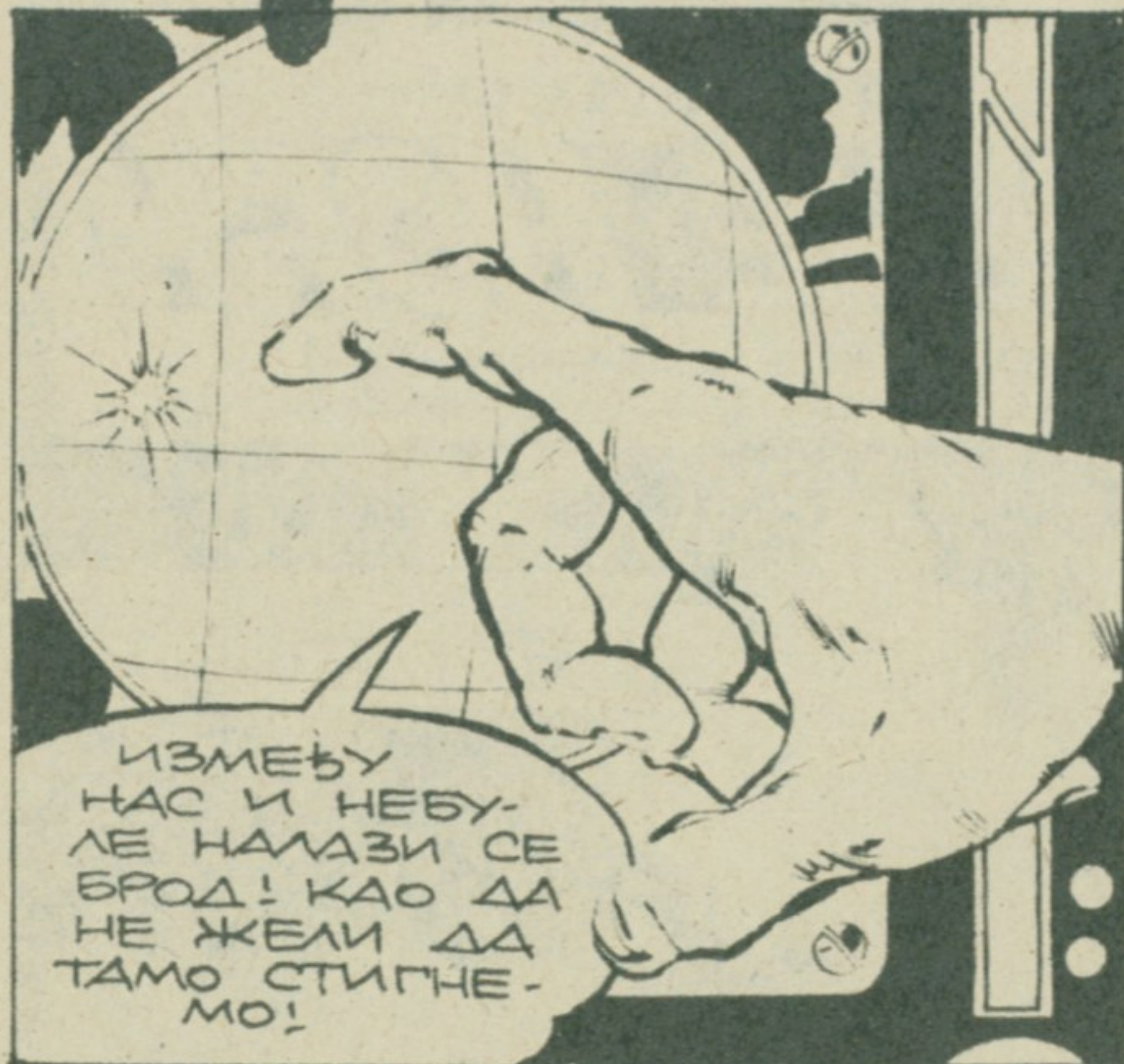

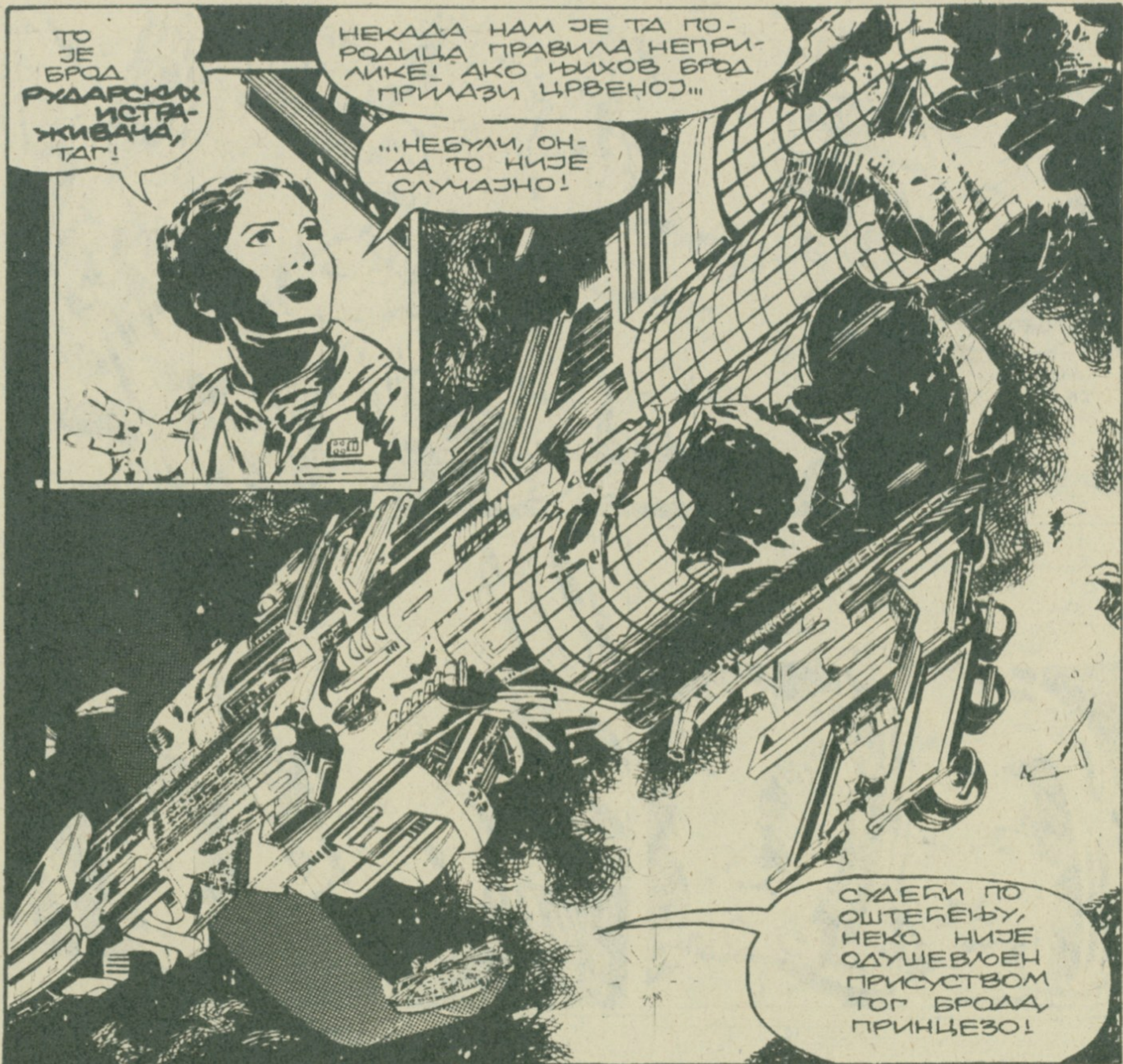
ПРЕБРЗО СМО ИЗАШЛИ
ИЗ ХИПЕРВОЖЊЕ! ДА ЈЕ
ХАН ПРОГРАМИРАО „СКОК“...

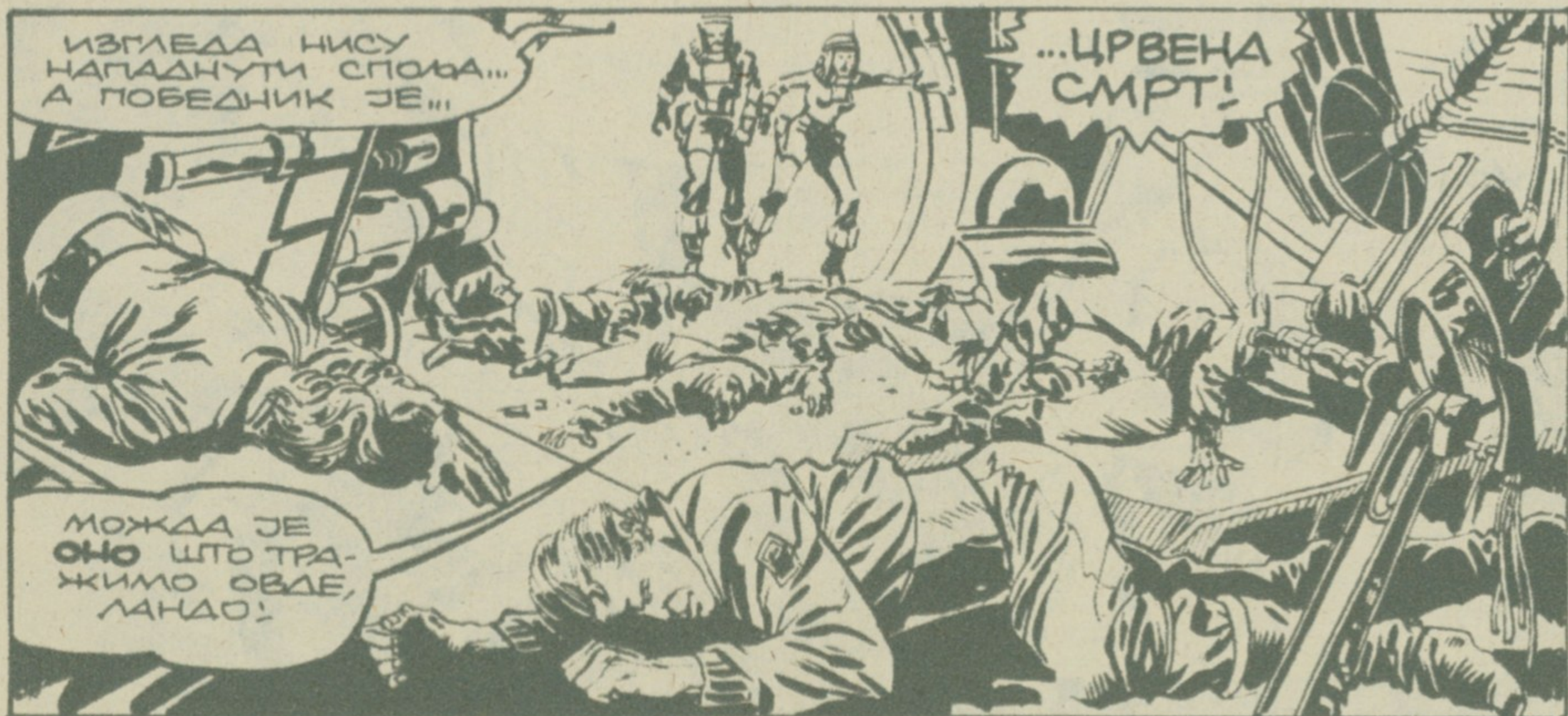
ЈА САМ
ТО
УРАДИО,
ПРИНЦЕЗО...

АЛИ, ТО ЈЕ ПОСАО
КОМПЈУТЕРА!

23

ИЗГЛЕДА НИСУ
НАПАДНУТИ СПОЉА...
А ПОБЕДНИК ЈЕ...

...ЦРВЕНА
СМРТ!

МОЖДА ЈЕ
ОНО ШТО ТРА-
ЖИМО ОВДЕ,
ЛАНДО!

ДА МИ ЈЕ
ЗНАТИ ДА ЛИ
СУ ХАН И
ЧУИ ВИДЕЛИ
ОВАКО НЕ-
ШТО...

МИСЛИМ
САМ ДА
ВОЛИШ
ДА СЕ
КОЦКАШ...

ЗА-
ВИСИ,
ПРИН-
ЦЕЗО!

У СВАКОМ
СЛУЧАЈУ,
НИКО НАС
НЕЋЕ ОМЕ-
ТАТИ!

БИЋЕ ТО ГА-
ДАН ПОСАД... МО-
РАМО СВЕ ПРЕ-
ТРАЖИТИ И НА-
БИ ДРУГИ
ДРАГУЮ!

ВИШЕ
ВОЛИМ
ДА НЕШТО
РАДИМ...

АЛИ...

ШТИТИ
ВАС
IG-88!
СЛЕДИТЕ
ГА БЕЗ
ОТПОРА...

... МИ
ЋЕТЕ
БИТИ
МРТВИ!

...НЕГО
ДА МИСЛИМ
КАКО ЈЕ
ЛУК ОТИШАО...

ОВАЈ
ДЕО ЈЕ
СИГУРАН
ЛАНДО!

НАОРУЖАНИ ДРОИД ПОВЕО ИХ
ЈЕ КРОЗ НИЗ ОДАЈА КОЈЕ ЈЕ
ПРЕТХОДНО ПРОЧИСТИО...

ДОМИНА
ТАГ!
ТО САМ
МОГЛА
ПРЕТПО-
СТАВИТИ!

ДРАГО МИ
ЈЕ ШТО СЕ
СЕГАШ,
ЛЕНА
ОРГАНА...

ЧУЛА
САМ ДА ЈЕ
ЛУК СКАЈ-
ВОКЕР ПАО
КАО ЖРТВА
МОЈЕ РУКО-
ТВОРИНЕ!

ОН И ГОСПОДАР ТАМЕ, ДАРТ
ВЕЈДЕР, ПОДЈЕДНАКО СУ ОД-
ГОВОРНИ ЗА СМРТ МОГ БРАТА,
БАРОНА ОРМАНА ТАГА!

АКО СЕ
СЕГАШ,
ЗАКЛЕЛА
САМ СЕ
ДА ИМ
ТО НЕ-
БУ
ОПРОС-
ТИТИ!

ОДЛУЧИЛА
САМ ДА
УНИШТИМ
ЦИКОВЕ
КОЈИМА
ОБОЈИЦА
СЛУЖЕ...

...И НАЂЕМ
СРЕДСТВО
КОЈЕ ЋЕ
УНИШТИТИ
И ЦАРСТВО
И САВЕЗ
УСТАНИКА!

ДОЗНАВШИ ДА НА ЦРВЕНОЈ НЕ-
БУЛИ ПОСТОЈЕ ДВА СМРТОНОС-
НА ДРАГУЉА ПОШЛА САМ У АКЦИЈУ...

ПОШТО СУ МОЈИ ЉУДИ
БРЗО ИЗАШЛИ НАКРАЈ
С НЕКИМ ПРИМИТИВ-
НИМ, ОГРОМНИМ БИГЕМ
НА ТОЈ ПЛАНЕТИ...

... ЗАРОБИЛИ
СУ СВЕШТЕ-
НИКА И
УЗЕЛИ
ДРАГУЉЕ
КОЈЕ ЈЕ
ЧУВАО...

... СВЕШТЕНИК НАМ ЈЕ ОТКРИО СМРТОНОСНО ДЕЈСТВО ТИХ ДРАГУЉА! АЛИ, КАД САМ ХТЕЛА ДА ИСКОРИСТИМ ЊИХОВУ МОГ...

ПОШТО СУ МИ МОТОРИ БИЛИ УНИШТЕНИ, ПРИСТАЛА САМ ДА СЕ ПРЕДАМ НЕПРИЈАТЕЉУ! АЛИ У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ПОСАДА ЦАРИСТИЧКОГ БРОДА ПРЕУЗИМАЛА ЈЕДАН ОД ДРАГУЉА...

... НА ИЗЛАСКУ ИЗ НЕБУМЕ ЧЕКАЛА НАС ЈЕ ЦАРИСТИЧКА - КРСТАРИЦА...

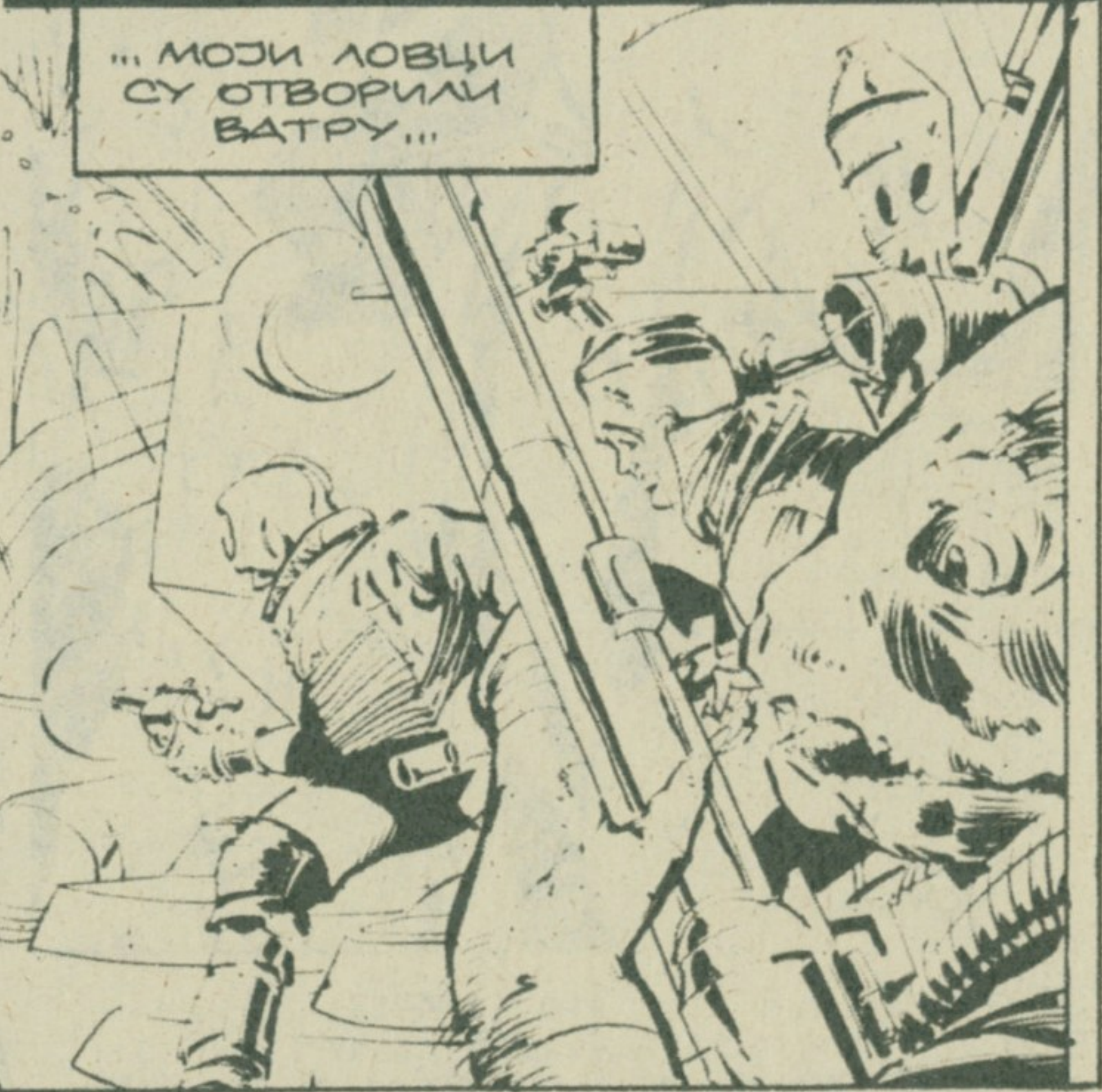

ДАРТ ВЕЈДЕР ДОЗНАО ЈЕ ЗА МОЈЕ ПУТОВАЊЕ И ПОСЛАО РАТНИ БРОД...

... МОЈИ ЛОВЦИ СУ ОТВОРИЛИ ВАТРУ...

... И ОНИ СУ СЕ ПОВУКЛИ САМО С ПОЛОВИНОМ ПЛЕНА, ШТО САМ И ХТЕЛА...

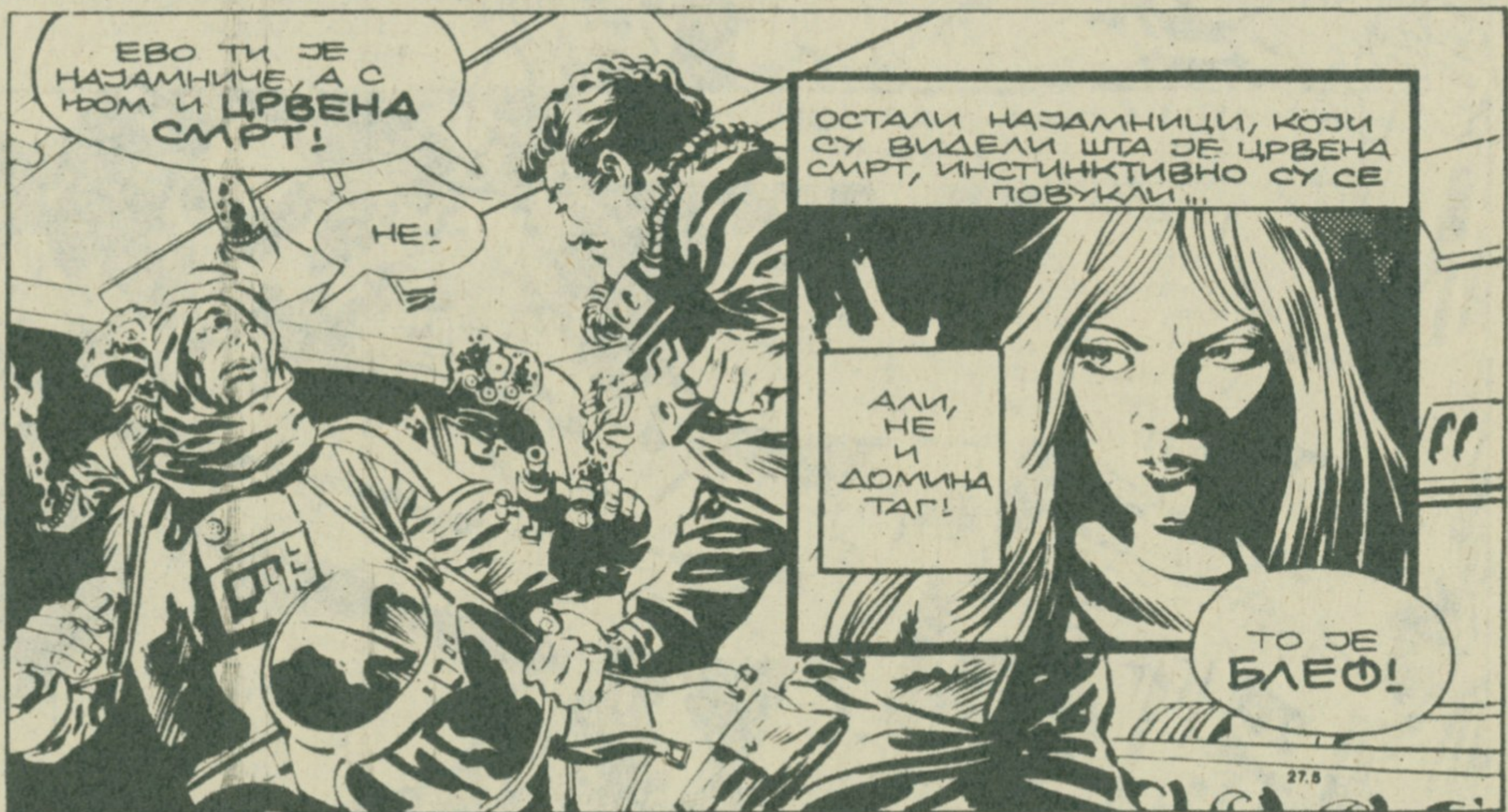
ДРУГИ ДРАГУЉ, КОГА ЈЕ ЧУВАО СВЕШТЕНИК, ОСТАО ЈЕ ЗАШТИБЕН У КУТИЈИ...

... КУТИЈА У КОЈОЈ ЈЕ БИО ПРВИ ДРАГУЉ, БИЛА ЈЕ ОШТЕБЕНА И ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ РАСПАДНЕ У ТОКУ ЛЕТА!

ОНДА САМ ИМ ДАЛА ПОДАТКЕ О ТВОЈОЈ НОВОЈ БАЗИ У ГОЛРАТУ!

ВРЛО МУДРО!

САМО, СВЕШТЕНИК ЈЕ СВЕ ПОКВАРИО... ЗАР НЕ?

НЕ ВРЕДИ ТИ, ПРИНЦЕЗО! ПУЦАЋЕМО КРОЗ ТА ВРАТА ПРЕ НЕГО ШТО ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ ПРИЧВРСТИ СВОЈУ КАЦИГУ!

НЕ БРИНИ ЗА ЛАНДА, ДОМИНА...

... ПРЕ НЕГО ШТО СМО ДОСПЕЛИ ОВАМО, ОН ЈЕ ОСТАВИО ОТВОРЕНА СВА ВРАТА КОЈА СУ ВАС РАЗДВАЈАЛА ОД ЗАРАЖЕНЕ ЗОНЕ!

УЖИВАЈ У СВОЈОЈ ОСВЕТИ... И, НЕ-РЕШ ДУГО!

МИЛЕНИЈУМ ФАЛКОН ЈЕ БИО СПРЕМАН ЗА ПОЛАЗАК...

НЕ ОСТАВЉАЈ НАС, ЛЕНА ОРГАНА! ДРУГИ ДРАГУЉ ЈЕ КОД НАС! ДОГОД СУ ОДВОЈЕНИ, ЦРВЕНА СМРТ НЕЋЕ ПРЕСТАТИ ДА ХАРА ГАЛАКСИЈОМ!

ВИДЕЛА САМ ДОСТА НА ТВОМ БРОДУ ДА БИХ РИЗИКОВАЛА...

... И НЕГУ ДА СЕ НАТАЉАМ С НЕКИМ КАО ШТО СИТИ, КО БИ ТАКВУ СИЛУ ИСКОРИСТИО У ЛОШЕ СВРХЕ!

ЈАЧИ СТЕ НЕГО ШТО САМ МИСЛИЛА... АЛИ, МОГЛА БИХ ДА ПОПРАВИМ СТВАР...

А СМРТ ЛУКА СКАЈВОКЕРА?

ОДГОВОРА НИЈЕ БИЛО...

ПОСЛЕ УЛАСКА У ГАЛАКСИЈУ...

СВЕШТЕНИК КАЖЕ ДА СУ
ДРАГУЉИ ЖИВА БИГА КОЈА
СУ КАТАКЛИЗМОМ ДОСПЕЛА
ОВАМО ИЗ КОСМОСА!

КАД СУ
ЗАЈЕДНО ЗРАЧЕ
ПОЗИТИВНУ
ФИЗИЧКУ
АУРУ!

АКО СЕ
РАСТАВЕ
ЊИХОВО
ЗРАЧЕЊЕ
ЈЕ НЕГАТИВ-
НО!

И ТАДА НА-
СТУПА ЦРВЕНА
СМРТ! АЛИ, ДА
ЛИ ЈЕ ЗРАЧЕЊЕ
УВЕК СМРТО-
НОСНО?

НЕ! У ПОЧЕТКУ,
ЖИВОТНЕ ФУНКЦИ-
ЈЕ СЕ ТОЛИКО
СМАЊЕ ДА ИХ
НАШИ ИНСТРУ-
МЕНТИ НЕ МОГУ
РЕГИСТРОВАТИ!

ШТО СУ ДРА-
ГУЉИ ДУЖЕ
РАЗДВОЈЕНИ, ТО
СТАЊЕ СЕ ПО-
ЗАЧАВА!

КАД СУ ЗАЈЕДНО, НЕГАТИВ-
НО ЗРАЧЕЊЕ СЕ ПОВЛАЧИ!
АКО СЕ ЖРТВА ДОДИРНЕ
СПОЈЕНИМ ДРАГУЉИМА,
ОЖИВЕЋЕ!

ПРОВЕРИ-
ЋЕМО ТО!

ВРЕМЕ ЈЕ
СПОРО
ОДМИЦА-
ЛО...

САМО ВИ
ПРОВЕРИТЕ!

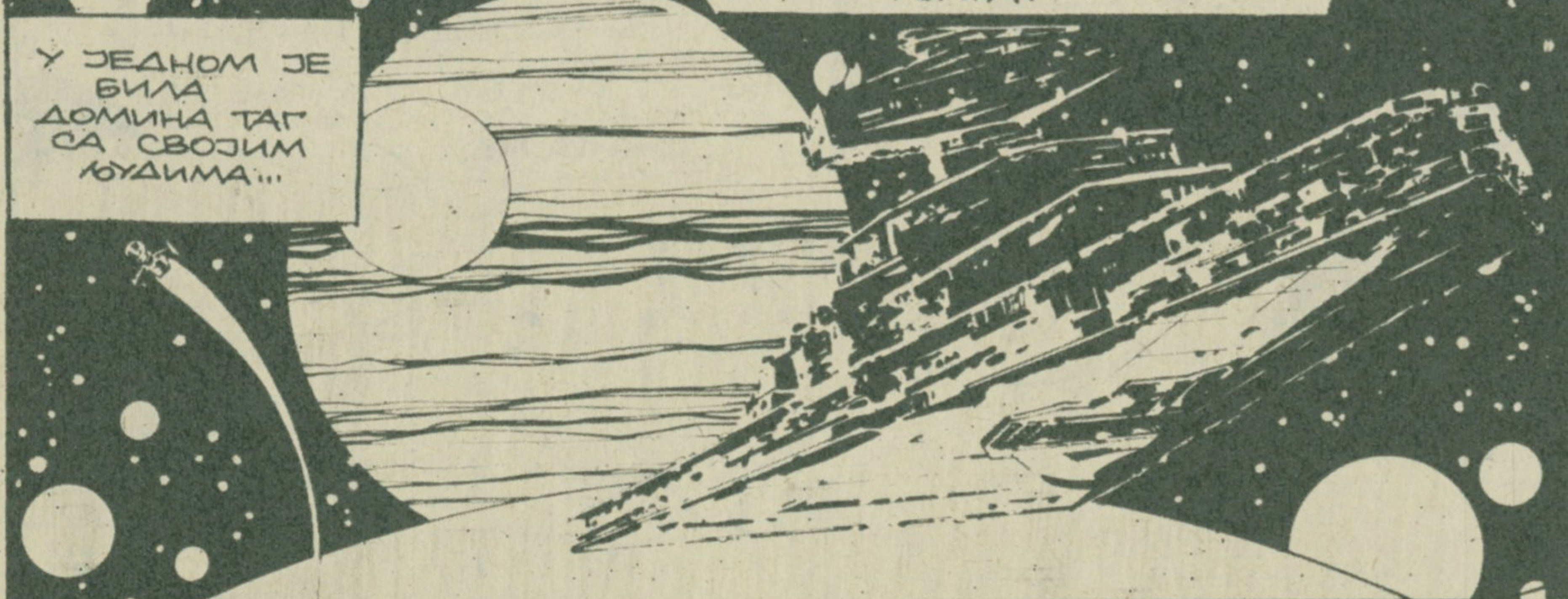
СВИ СУ
НАПЕТО
ЧЕКАЛИ
ИСХОД...

ПРИНЦЕЗО,
ОВАЈ НЕ ПОКА-
ЗУЈЕ ЗНАКЕ
ЖИВОТА, АЛИ ТЕО-
РИЈА ЈЕ ИСПРАВНА...

ЗНАЧИ,
АЖ ЈЕ
МОЖДА...

НЕШТО КАСНИЈЕ ДВА ВАСИОНСКА БРОДА СУ НАПУСТИЛИ ВУЛКАНСКУ ПЛАНЕТУ ГОЛРАТ...

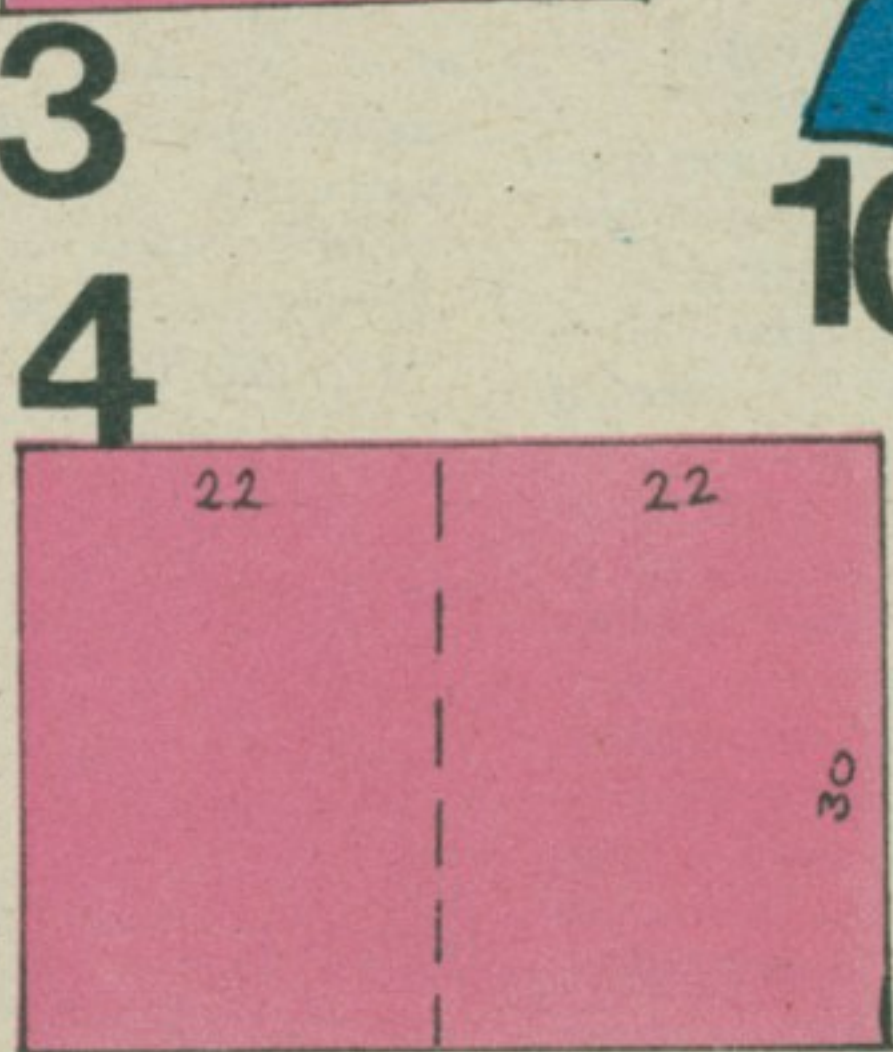
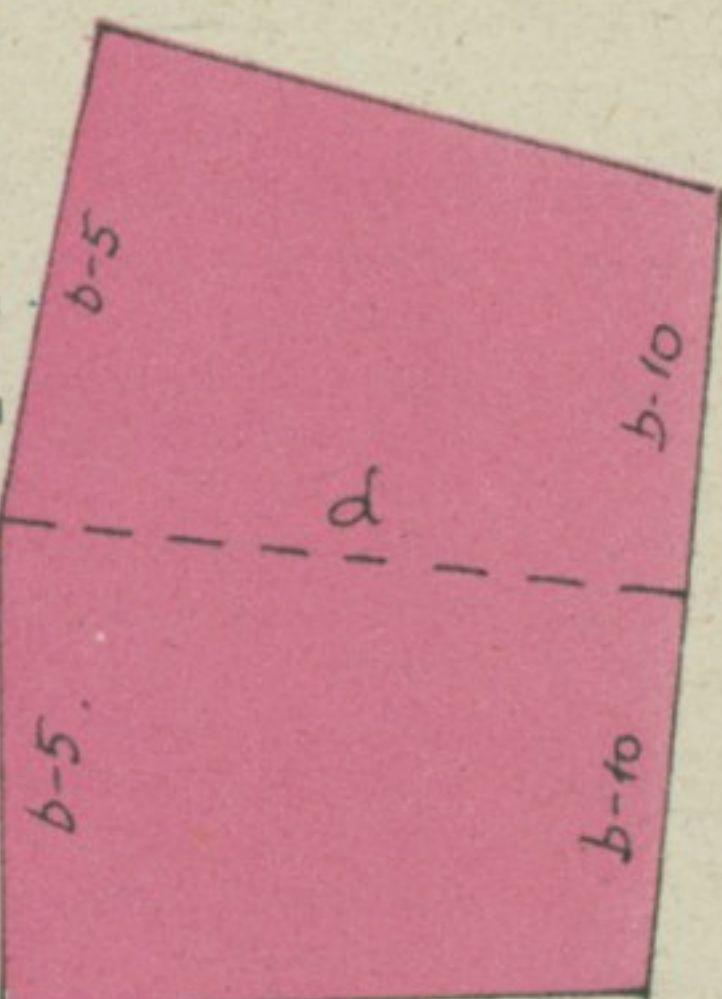
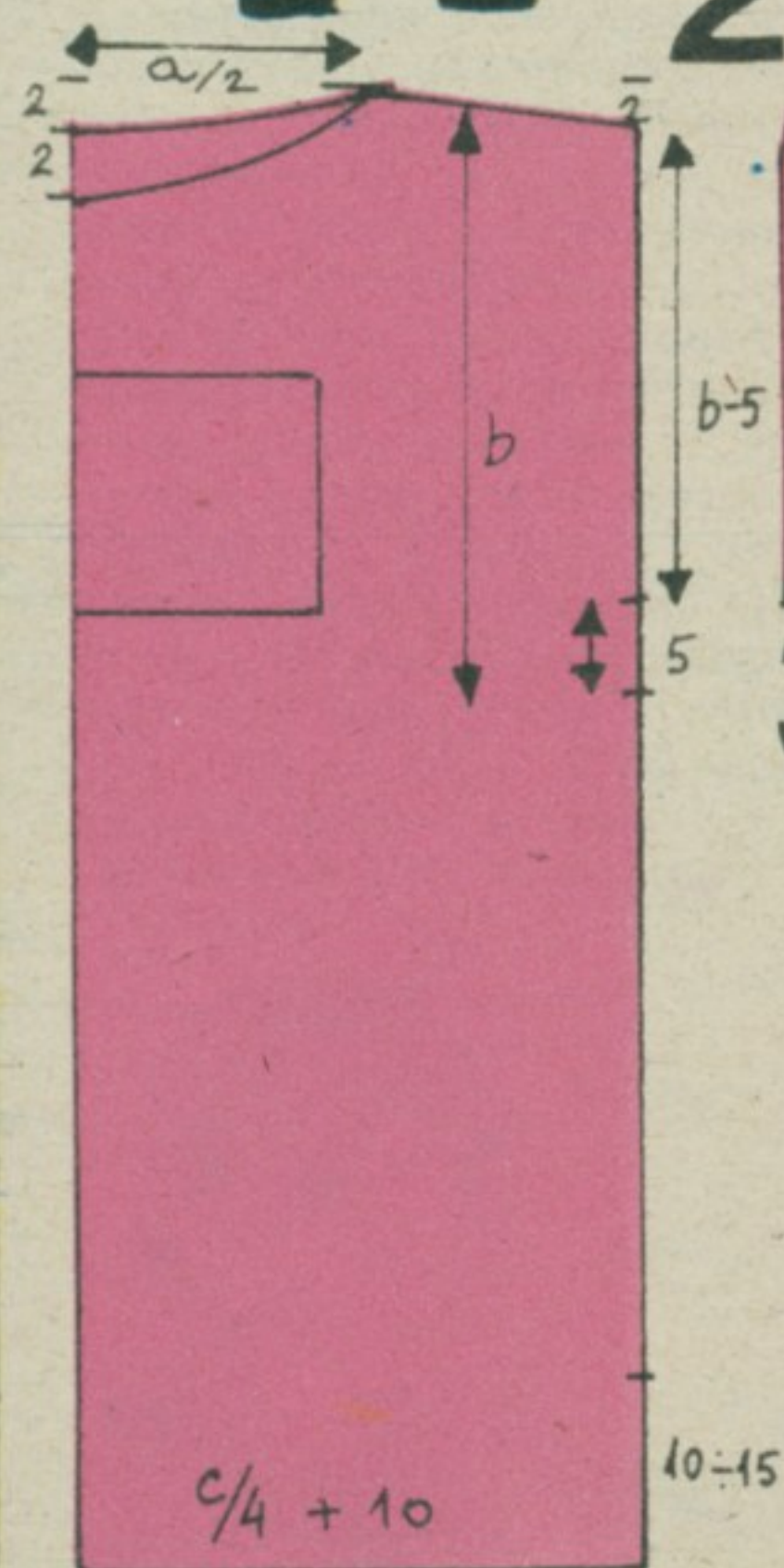
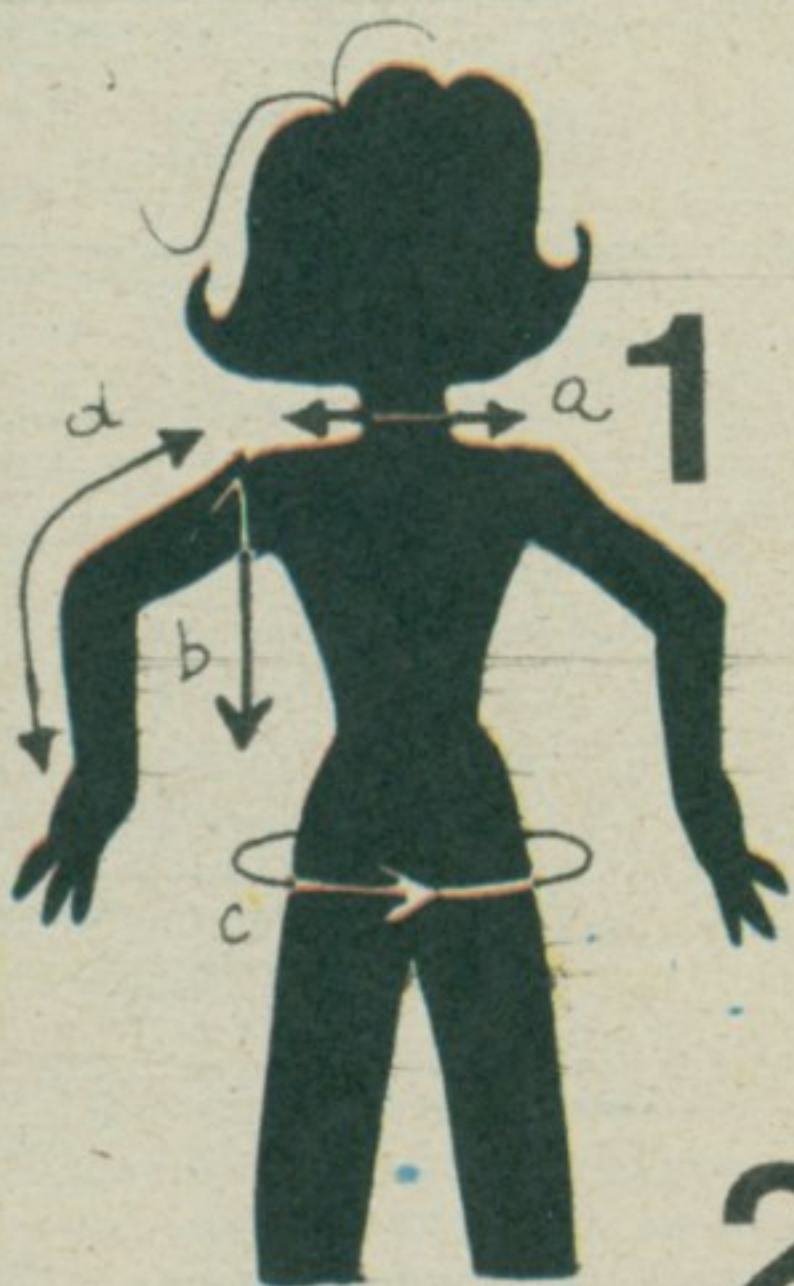
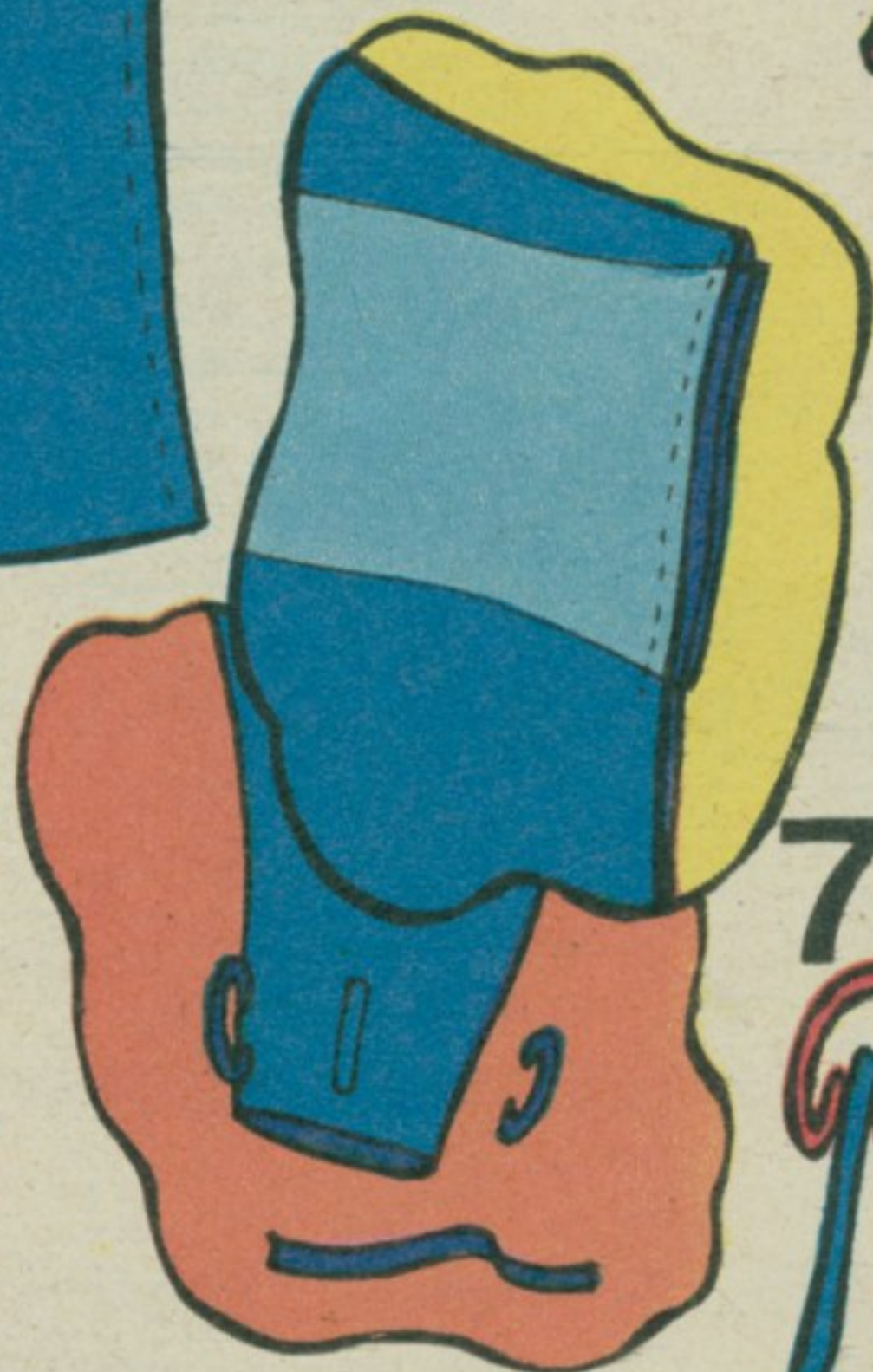
... А У ДРУГОМ, У ЦАРСКОЈ КРЕТАРИЦИ, ДВА ЕЛИСТАВА ДРАГУЛА ПРОГРАМИРАНА ДА ИШЧЕЗНУ У СВЕМИРУ...

НОВА КЕЦЕЉА

За нову школску годину ево и нове радне одеће. То је једноставна практична туника. Како се узимају мере види се на црт. 1. Крој тунике дат је на црт. 2, рукава на црт. 3, а великог џепа-торбе на црт. 5. На црт. 2 леђа су мање укројена око врата, а предњи део више. Нацртано је и пола предњег џепа. Кад све то искројите, спојите као на црт. 5 по цртицама, проштепајте и рукав (црт. 6), па га с наличја зашијте за тунику (црт. 7). На ивици око руке уијте гајке кроз које може да се провуче пантљика (црт. 7). Овај детаљ послужиће вам да рукав вежете око шакe (црт. 8), да, рецимо, док нешто радите не испрљате рукаве хаљине коју носите испод тунике. Иначе, тунику носите са заврнутим рукавима. Приликом шивења можете оставити мале шлицеве са стране. Око рукава, врата, џепа на грудима и доњој ивици ставите паспул. Како ћете ушити траку за паспулирање види се на црт. 9. Торбу-џепове зашијте као на црт. 10, паспулирајте по ивици – направите таква два џепа и зашијте јаке траке као на црт. 11. Добићете облик као на црт. 12. Џепови-торбе стављају се око врата као на црт. 13. Туника може да се носи и са широким каишем, а уместо џепова-торби могу да се пришију обични велики џепови са стране као на црт. 14.

В.Мирош - С. 86

Свако од нас носи у себи нешто што му не да мира, неку дилему коју не зна како да реши, неку невољу због које каткад пати. Понегде о томе и нешто може да се прочита, нешто се може поверити добром другу, пријатељу или блиском рођаку. Само, остаје сумња: да ли смо добили прави одговор.

Хтели бисмо да вам помогнемо да о овоме говорите отворено, без осећања стида и кривице. Пишите нам. На ваша писма одговориће психолог Весна Васић.

СВЕ ШТО БИСТЕ ХТЕЛИ ДА ЗНАТЕ О СЕБИ А НИСТЕ СЕ УСУДИЛИ ДА ПИТАТЕ

РАЗУМЉИВИ БОЛОВИ

Драга Весна,
Јављам ти се због невоље мог десетогодишњег сина. Од пре извесног времена, почео је да се жали на болове у стомаку. У ствари, први пут му се то десило пред крај ове школске године. Ипак је успео да на крају године има све петице, како је сам желео. Можда не бих ни обратила пажњу на то да убрзо није почело да се понавља. На пример, кад је дошао распуст и он отишао код мужевљевих (које не подноси), почео је да се превија од болова. Да не зна муж, јавио ми је телефоном да дођем по њега и вратим га кући. Тад сам одлучила да га одведем у болницу... Обављена су сва могућа испитивања, дете су ми чак два пута зрачили у току недељу дана. Нису нашли ништа, па смо сви одахнули. Међутим, пошто се болови и даље понављају, помислила сам да можда није нешто психично?

Унапред захвална мајка

Добро сте помислили и драго ми је да сте ми се обратили, – да прекинете евентуална даља (непотребна) испитивања, а детету помогнете на начин који му је неопходан. Таква испитивања, уколико би се продужила, могла би психолошки неповољно да утичу на дечака, а и Вас да ставе у ситуацију све веће (и оправданије) бриге за дете. Другим речима, Ви сте у праву: у питању је оно психичко. Кажете да болове осећа у, на изглед, контрадикторним ситуацијама – тамо где не воли да буде и тамо где постиже успех. Мислим да и сами осећате колико је за њега оптерећење представљао крај школске године, што само значи да је и та ситуација слична оној другој: обе су непријатне. И сигурно је да је Ваш син, у једном моменту, на ситуације које су му непријатне почео да реагује телесним тегобама, уместо свесно дожив-

љеним психичким болом. Можда би могли да размислите зашто Ваш син показује такву врсту амбиција и каква је улога Вашег мужа у свему томе? Такође, чини ми се да је сад прави тренутак да се обратите децем клиничком психологу и уклоните проблем у записку. Не заборавите, телесно и психичко стоје у непосредној вези, али многи родитељи искључењем телесног постају нереално оптимистични – не предузимају више ништа, а дете чак оптужују да лаже онда кад му то одговара. На основу Вашег писма, уверена сам да не спадате у такве родитеље, довољно сте информисани и нећете допустити да ствари даље теку стихички.

НЕ ЖУРИ, САША!

Ја бих хтео да те питам како да се поставим према својој девојци. Она је две године млађа од мене (има само 14 година) и много је старомодно васпитана. Забављамо се већ годину дана, а она избегава да ступи са мном у сексуалне односе. Ја је волим, али ми све више смета то што изводи. Почео сам да сумњам у њена осећања. Ако ме заиста воли, зашто ми то не докаже, па да опет буде као пре?

Саша

Ја не видим из твог писма потврду за сумњу у њену љубав. Чини се да се она развила током вашег забављања, тако да си ти постепено почео да заборављаш и разумеш оно што ти је у почетку било јасно: да је она „старомодно васпитана“, да има само 14 година, да је девојчица. Иначе, забављање од годину дана, за тебе дуготрајно, за њу може бити прекратко. Да не сумња, можда, и она у твоју љубав? У сваком случају, обоје сте у ћорсокаку. Она те воли, али се плаши да ће те изгубити уколико ти не да доказ који од ње тражиш; а ти, плашиш се да те не воли довољно, чим неће да удовољит твојим захтевима. Све у свему, може се догодити или да ти брзоплето напустиш ваш однос, или да она попусти пред твојим захтевима а да, при том, изгубиш понешто од оног у шта већ сада безразложно сумњаш. Можда би могао да размислиш зашто толико журиш? Што се доказа тиче, кад год се траже указују да не-

што није у реду, а кад год се пружају као нека врста жртве, воде извесном губитку. Мораш рачунати и с тим да се твоја девојка не може тако брзо променити, да можда, верује да је начин на који је васпитана онај прави. Сад, одлучи се...

ЛИЧНА ТРКА

Драга Весна,
Гледајући свог комшију, не могу да се отмам утиску да он безглаво јури за успехом и да је непотребно несрећан кад не успе у оној мери у којој је то себи зацртао. Зашто неки људи себе стављају у тако тежак положај? Зар он пренењује свој рад, уместо да мало више ужива?

Зоран

Очигледно, животни план твог комшије одређен је његовим покушајем да се од осећања несигурности и сопствене ниже вредности одбрани једном врстом надокнаде на подручју за које, вероватно, има највише способности. Покушавајући да се креће кроз мрежу пипавих обезбеђења, сваки пут кад не оствари црту природне надмоћности, он се суочава са реалним начином живљења који га обеспокојава. Мало је људи који бар у некој мери не раде слично; а разлог је увек врло индивидуалан, као и подручје које су изабрали. Они који су изабрали једно подручје, чуде се онима који су изабрали неко друго – посебно ако не спада у културни просек. Не заборави да неки људи од проблема беже управо у уживања (за која се касније покаже да им не пријају баш много), а неки други, пошавши од истог корака, својим стилем живљења остварују и нека остварења којима се култура којој припадају (обично касније) поноси.

Vesna Vasić

ГОСПОДИНЕ, КРАЉИЦА НЕМА НОГЕ!

Тешко да је иједан европски двор имао етикету по крутости равну шпанском. Нема сумње да је аустријска принцеза Марија Ана бар нешто од тога начула пре него што је кренула у Мадрид на венчање са Филипом IV, али се принцеза уз пут сигурно не би онесвестила од страха да је знала ама баш све.

У сваком граду кроз који је Марија Ана пролазила приређиван јој је сјајан дочек. Градоначелнику једног од тих градова учинило се како би пар свилених чарапа, ремек-дело неке тамошње фабрике, биле поклон достојан будуће шпанске краљице. Јадни градоначелник се грдно преварио. Дворски достојанственик из невестине пратње прво је позеленео од беса, силовито одгурнуо изрезбарену кутију с поклоном, а онда разјарено узвикнуо: „Господине градоначелниче, крајње је време да сазнате како шпанске краљице немају ноге!“

Сем градоначелника, за то је први пут чула и будућа краљица која се на лицу места онесвестила од страха при помисли да ће јој у Мадриду, у складу са престојом дворском етикетом, ампутирати ноге. Принцеза је још била млада и неискусна, касније је научила да шпанске краљице имају ноге, само што обични смртници тако нешто не смеју ни да помисле, а камоли јавно изговоре. ■

СПАСИТИ МРАВЉИ БРЕГ

Љубитељи мравља из Телфорда у британској грофовији Шропшир морали су брзо нешто да смисле. Прво пољане на којој је било начичкано на десетине мравињака требало је да пређе нови ауто-пут. То је значило – уништење мрављих брегова. Ако покушају да пренесу мравињаке, распашће се. Одлучили су да испод сваког мравињака дубоко ископају земљу и да та мравља станишта пренесу на другу ливаду заједно с „темељима“. ■

ИМА ВЕЗЕ

Над мало каменито острвце Колбејнсеј, северно од Исланда, надвила се опасност. Таласи северног леденог океана неумољиво му одгризају парче по парче и у скорој будућности овај бедни комад копна може заувек нестати под водом. За са-

да вири изнад површине свега осам метара, а укупна му је површина свега 1599 m², што је узгред, свега 2 одсто у односу на територију коју је острво заузимало пре 400 година.

Недавно су исландске власти издвојиле позамашну суму од 14 милиона круна да се острвце „учврсти“ и остане макар толико колико је.

Што је Исланђанима толико стало до ове стенице усред ледене воде? Острвце представља границу исландске морске зоне и ако би се десило да ишчезне, то би значило да ова земља изгуби огромно морско пространство богато рибом. Зна се и тачно колико – девет хиљада квадратних километара! ■

У ЗАТВОР ЗБОГ ПРЉАВШТИНЕ

У Најробију је недавно осуђен неки двадесетогодишњак на двадесет дана затвора. Није крај, није цепарио, никог није напао. Сео је у парку у исцепаним панталонама и кошуљи, прљав, дугачке косе. Полицајцима је деловао сумњиво. Кад му нису нашли никакав „грех“, одлучили су да га ипак ставе у тамницу и дају му шансу да се окупа и „уљуди“. И да ошиша локне. – Не приличи једном мушкарцу да изгледа као женско. – Шта би на ово рекли рокери? ■

ПАР-НЕПАР

Звучи као питање из новосадског „Квиза“, али није: Можете ли да се сетите колико точкова имају каруце – три или четири? Наравно, четири. Па ипак, Французи су у прошлом веку много више волели да се возе у кочији на три точка. Разлог није био ни естетски ни помодни, нити је била у питању љубав према асиметрији већ нешто сасвим просто: од 1828. до 1855. у Француској се плаћао порез за сва кола на четири точка.

Поданици су доскочили држави тако што су се возили без сувишног точака, односно трошка. ■

БЕЛА КУЋА ЗА ПСА

По писању британског недељника „Викенд“ ускоро треба да се направи нова кућица за Рекса, пса америчког председника Регана. Архитекти су се дали на посао и – пројект је завршен. Каже се да су замислили да у кућици буде паркет на поду, повећи кревет пресвучен свилом а да на зиду стоји фотографија породице Реган.

Сада се само чека званично одобрење па да се крене са изградњом. ■

ДАР НАКНАДНОГ ОБЈАШЊАВАЊА

Када су га једном питали која је то особина коју политичар неизоставно мора да поседује, Винстон Черчил је без оклевања одговорио: „Способност да предвиди шта ће се догодити сутра, следећег месеца и следеће године – и да онда објасни зашто се то није обистинило.“ ■

УЗИМАЈТЕ ДЕЛФИНА ДВАПУТ НА ДАН

Доктор Хорас Добс обожава делфине. У својој кући у Норт Ферibaју, месту у близини Хала у Великој Британији, живи Симо. Овај делфин је љубимче читаве породице. Однедавно Симо је постао психотерапеут (?). Шалу на страну, доктор Добс је заиста приметио да дружење са Симом помаже људима који су у депресији. После пола сата играња с делфином ови пацијенти се осећају знатно боље, расположење им се поправља, безвољност је мања.

– Питате ме зашто је то тако – каже доктор Хорас Добс. – Мислим да је одговор врло једноставан. Делфини су можда највеселије животиње, радост просто избија из сваког њиховог покрета. Радо се играју са сваким ко им се приближи и ако виде да тај одобрава

њихове лудорије, учиниће све да и ту особу „увуку“ у игру. Уз све то, има се утисак да на „лицу“ тих сисара стално трепери осмех. Ако га заголицате, отвориће уста и изгледаће као да се наглас смеје. Та огромна радост и енергија којом зраче повољно утиче на депресивне (а, наравно, и све друге) особе. ■

ПОСВАЂАЈ ЛАВА И ЈЕДНОРОГА

КОРИСНА
УПУТСТВА
ЗА ЛАКОВЕРНЕ

НЕДАВНО ЈЕ У
ОКОЛИНИ ЛАЗАРЕВЦА
ВИЂЕНА АЖДАЈА.
ОВАКВА СУ СЕ БИЋА
У РАНИЈИМ
ВЕКОВИМА ВИЂАЛА
ЧЕШЋЕ. НУДИМО ВАМ
НЕКЕ ДОКАЗЕ О ТОМЕ

Не сећам се који је дан марта био, али добро знам да је било јутро. Пошао сам да обиђем шуму и таман закорачио на путељак кад сам чуо како нешто шишти. Блуза на мени зањихала се као да дува ветар. Оно што сам угледао следило ми је крв у жилама: на метар-два од мене, отворених чељустима, са главом као у телета сиктала је змија која је једним делом свог трупа, дебелим као балван, лежала крај посеченог стабла...

Опис овог грозоморног чудовишта не потиче, како би у први мах могло да се помисли, из неког путописа по амазонским прашумама и азијским дунглама. Чудовиште је „виђено“ ту, код нас, у атару села Шопића, само два-три километра од Лазаревца. По тврђењу Миодрага Радојевића, педесетдвогодишњег пензионера. Вест о, како је и назвао, „домаћој аждаји“ донео је крајем јуна „Експрес“. Дакле, але, велике и мале, постоје и у свести модерног човека. Јер, уз сву толеранцију, тешко је поверовати у постојање змијурине чије је тело дебело као балван без обзира што престрављени становник Шопића није прецизирао на колики балван мисли. Занимљиво је да он није једини који ју је видео: очи у очи с њом нашло се још неколико мештана. И они причају о глави великој као у телета. Па кад већ у шумама на домак Београда живе палациве аждаје, зашто не бисмо проверовали и у опис дат пре неких седам векова.

„У краљевини Басме има доста дивљих волова и једнорога ништа мањих од слонова и њихова је длака као длака у бивола а ноге као у слонова. На-

сред чела имају велики црни рог. Они никога не нападају рогом, већ језиком потпуно обложеним врло великим трњем. Глава једнорога је као у дивљег вепра, стално повијена у правцу земље. Та животиња радо борави у

изгледа да није мучила Марка Пола. Он је своју дилему око постојања овог митског бића, као што видимо, разрешио. И много више од тога: потврдио постојање животиње настале у људској машти. Нама данас није

блату и необично је ружна. Није истина да се може лако уловити, напротив.”

„Једнорога“ је у поменутој краљевини на острву Јави видео лично, својим очима, Марко Поло. Можемо му веровати јер, са даљине са које је вероватно посматрао, онај рог морао је бити упадљив. Довољно да га доведе у заблуду, наведе на мисао да пред собом има митску животињу. То што се опис једнорога, цртаног и сликаног углавном као елегантне животиње чија глава подсећа на главу јелена али и козе, није баш поклапао са оним што је видео,

тешко да у једнорогу са Јаве препознамо носорога који, истина, нема само један рог, али аутору „Милиона“ тако нешто није било могуће. Он, једноставно, није имао никакву представу о носорогу. С једнорогом је била већ сасвим друга ствар: њега познају и древна Кина, Далеки исток, средњовековна Европа. У хришћанској иконографији он је симбол Девацие коју је оплодио Свети дух.

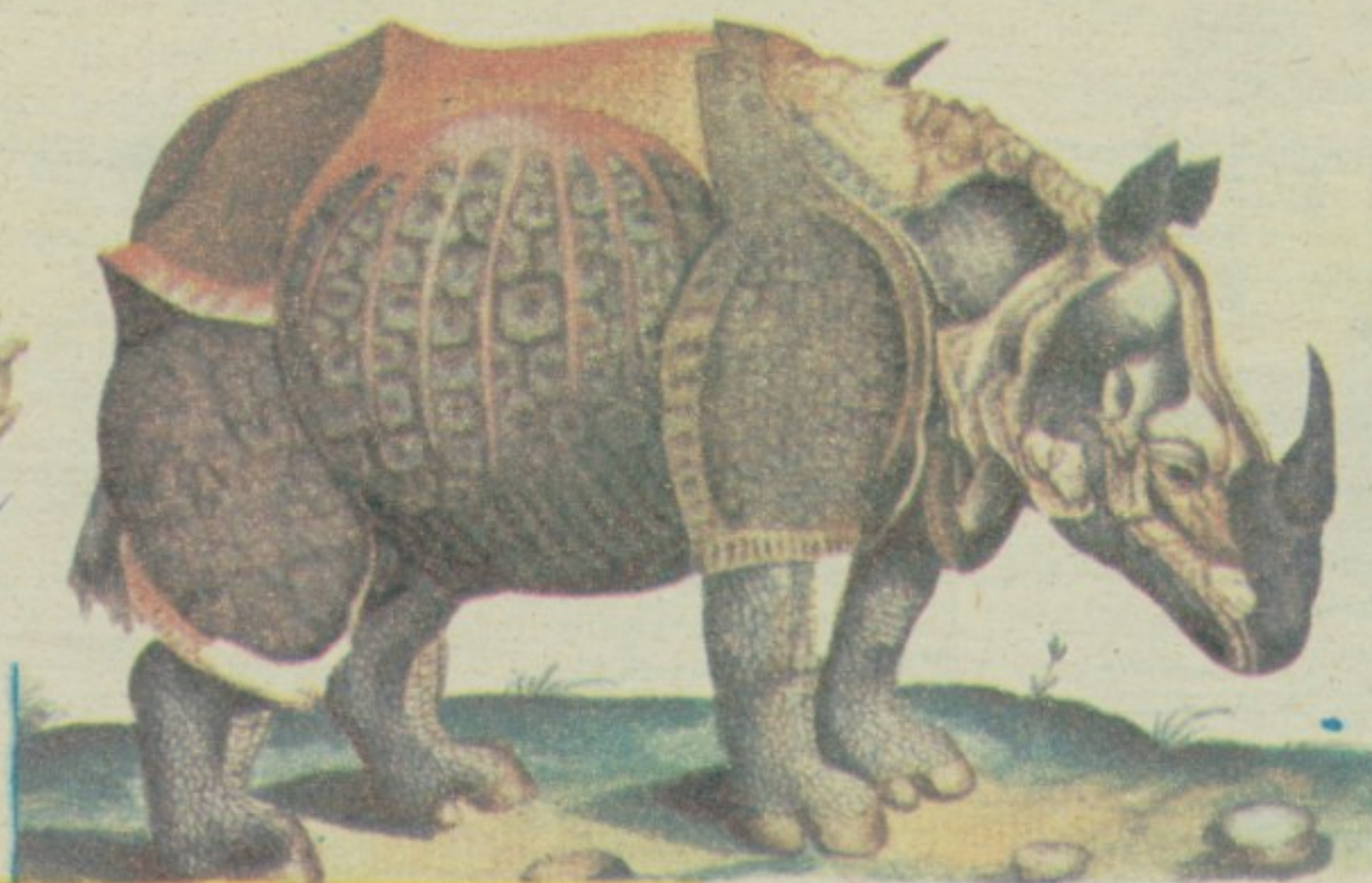
У крилу девице

Прича о једнорогу није била заборављена. Напротив. У његово постојање

веровало се сасвим озбиљно. Тако у „Лексикону за кућу и село“ издатом 1701. године у немачком граду Регенсбургу под појмом једнорог пише: „Живи у прашумама и пустињама Индије. Има тело коња, главу јелена или козе а на врату риђу гриву. Ноге су му као у јелена а реп кратак. Из средине чела расте му јако дуг и шпичаст рог. Његов урлик је страшен. Једнорога не можеш друкчије ухватити осим ако не уграбиш прилику кад се посвађа с лавом. Ево како ћеш га уловити: кад се посвађа с њим, лав побегне на дрво

а једнорог се зајури и хоће да га прободу али се цар свих животиња, кад му се овај већ сасвим приближи, измакне. Једнорог онда забије рог у дрво и тако постаје беспомоћан. Лав тада може да га убије али он то не ради.

Једнорог ужасно мрзи своју сабраћу, чак и женке којима се приближава само у време парења. Чим то време прође, опет сам јури шумама. Међутим, он веома воли жене и девице: кад угледа где коју, одмах јој се приближи и почне да се умиљава. Тoliko постаје питом и кро- так да легне крај њених

Праисконски страх од непознатог од памтивека распламсава машту не само обичних људи него и научника. Један од њих Италијан Уликс Алдрованди (1522-1605) направио је читаву збирку слика митолошких бића и изложио их у природњачком музеју који је сам основао. Објављујемо неке од тих слика.

ногу и слава најслађим сном. Једнорога спомињу многи антички писци као што су Аристотел, Плиније, Филострат, али сваки га друкчије описује. И управо због тих различитих описа поставља се питање да ли ова животиња постоји. Ја у то не сумњам и то стога што његови рогови могу да се нађу у папиној ризници у Ватикану, међу благом пољског краља, у Стразбуру, Венецији, Паризу. Истина је да су сви ти рогови различитог облика. Аристотел дозвољава такву могућност јер је, како каже, природа тако моћна.

Има оних који мисле да једнорога данас нема али да су живели пре Потопа: пошто нису хтели да уђу у Нојеву барку, нестали су. Међутим, право је чудо што нису хтели у барку кад је тамо било жена и девица. Али, како Библија о томе ништа не каже, ни ја ништа не могу да потврдим. Да једнорог постоји верујем, јер су ми недавно неки људи причали да су га видели приликом путовања у Индију а имао сам у рукама неколико рогова пронађених код Штутгарта.

Да су аутор „Лексикона“ и његови савременици заиста веровали да једнорог постоји, говори и наставак одељка: „Рог ове животиње је драгоцен лек и скуп попут злата. Да не бисте погрешили приликом куповине, треба да знате да он, за разлику од слоноваче,

има шаре по себи и веома лепо мирише. Познат је као одлично средство против беснила и падавице а може да послужи и као противотров. Дobar је за срчане болеснике а није га лоше имати ни приликом порођаја, поготову ако је тежак. У том случају треба попити чај у који се сипа четири грама иструганог рога. Дobar је и за грозницу: онда се пола драхме праха раствори у чају од зове.”

Драги камен драконцијус

Судећи по аутору „Лексикона“ Андреаму Клорецу фон Мерену, није требало сумњати ни у неке дру-

ге митске животиње, као што је, рецимо, базилиск. О њему је записано следеће: „Базилиск је краљ свих змајева и зато га још зову и регулус. Црно-жуте је боје. Очи су му црвене и толико отровне да већ и погледом може да убије. Прича се да се рађа из јајета петла који се налази у последњој години живота. Амброзијус Парцус то пориче у 19. глави 20. књиге, али не каже како се базилиск рађа. Онај кога базилиск уједе најпре пожути а онда поплави и умре.

Може да се спасе једино ако му се да вино у које се дода мало семене течности добра. Једино ко може да се одупре базилиску је ласица која чак може и да га убије.”

Кад већ пише о господару, ред је да помене и поданике. Фон Мерен то и чини па у поглављу о „обичном“ змају каже: „Змај је једна ужасна животиња. Живи у пећинама Африке јер воли топлу климу. Ваздух око себе трује дахом па свако ко дође у његову близину одмах умре. Снага змаја није како се верује у његовим зубима, већ репу. Из његовог мозга вади се камен драконцијус али само ако је жив: ако није, онда не трагом нестаје. Прича се да од човека намазаног змајевом машћу беже све отровне животиње. Оно што треба знати је да такзвана змајева крв, коју лекари користе као лек, није заиста његова крв

од њих праве посуде за пиће. Онај ко успе да улови грифона треба да зна да се од пера из његовог крила праве врло јаке стреле. Ова животиња се никога не боји и често на срће и на наоружане људе. Солинус пише да су најопаснији грифони из Азије: они у својим станима имају гомиле злата и сребра и ако се неко случајно полакоми на ово благо растргну га.”

Попис постојећих животиња у овој немачкој књизи са самог почетка 18. века завршава одељком о фениксу, једином коме се не приписују особине опасне по живот недужних грађана. Дакле, „феникс је птица из Арабије која лежи тамо где Сунце излази. Онај малочас поменути Солинус пише да је у тој земљи (значи, има га и у другим) феникс велик као орао и да има главу налик на паунову. Кљун му је врло тврђ а врат боје злата. Перје му је пурпурно а реп розе и светлоплав. Феникс живи 500 па и више година, а кад осети да је почео да стари, направи гнездо од миришљавих трава и полети високо ка Сунцу. Ветар који се ствара махањем његових крила запали ватру у оном гнезду и феникс изгори у њој. Из пепела који настаје излеже се црв из којег се трећег дана феникс поново рађа.

Оно што је антички свет стварао као плод фантазије, средњи век је, како видимо, прихватао као чисту збиљу. Свакако не случајно. Представе стваране вековима под утицајем религије и митологије биле су вероватно сасвим згодна подлога за идентификацију животиња са којима се човек сусретао први пут под не баш најбољим околностима. Тешко је замислити да је, рецимо, Марко Поло видећи носорога са даљине могао да уочи да ова животиња нема само један рог. Сасвим је могуће и да није био у прилици да га дуже посматра. Стога није чудно што је животињу коју је први пут видео поистоветио са оном о којој је већ имао одређену представу.

Један од елемената који је свакако од великог значаја у „препознавању“ митолошких бића је психолошке природе. Сетимо се само морнара који су, гледајући месецима само небо и море, тврдили да су видели сирене. Или страх. Не каже се узалуд да су у страху велике очи. Он би, укратко и крајње поједностављено, био објашњење и за појаву домаће аждаје у Шопићу.

Олга Вукадиновић

ХИТ

НОВА ЛИЦА: „СИМПЛИ РЕД“ („SIMPLY RED“)

**„СИМПЛИ РЕД“ СУ
ЗАНИМЉИВА
КОМБИНАЦИЈА. ЦРНИ
СВИРАЈУ ДУВАЧКЕ А
БЕЛЦИ СВЕ ОСТАЛЕ
ИНСТРУМЕНТЕ, ДОК
ПЕВАЧ МИК ХАКНЕЛ
(MICK HUCKNALL) ПЕВА
У МАНИРУ НАЈБОЉИХ
ПЕВАЧИЦА ЦРНЕ ПУТИ,
ИАКО ЈЕ ВРЛО БЕО (И
РИЋОКОС). ЊИХОВО
ВРЕМЕ ЈЕ ДОШЛО И ЈОШ
ДОЛАЗИ. ДО САДА СУ
ОБЈАВИЛИ ЈЕДАН
АЛБУМ –
„СЛИКОВНИЦА“
(„PICTUREBOOK“)**

ЈЕДНОСТАВНО, ЦРВЕНО, ДОБРО

Осећам се као тренер кад треба да за јавност анализира добијену утакмицу коју су сви други сматрали изгубљеном. Сви се надају да ћу бити озбиљан, а ја сам у позицији да се правим паметан и при том се свима смејем у лице, то је моја мала освета“, каже Мик данас.

И заиста, утакмица је више него добијена. Сингл („Holding Back The Years“) стигао је до другог места британске топ листе, као и албум „Сликовница“ (и то осам месеци после објављивања што је прилично редак случај). Још је занимљивије – овај сингл је стигао на шеснаесто место америчке топ листе и то захваљујући једној врло необичној чињеници. Мик може најбоље то да објасни:

„Најсмешније у целој тој ствари око нашег успеха у Америци је то што је ова песма успела на „белачким“ радио-станицама зато што су је прихватиле и често емитовале станице превасходно оријентисане на црначку музику. Код куће су нам стално замерали да нам музика превише личи на црначки соул и истицали то као нашу главну ману. Међутим, прихваћени смо управо тамо где је тај соул настао и где људи врло добро знају шта у том домену ваља а шта не. Па, ко је сада, на крају испео паметнији?”

Почели смо да се осећамо као Марсовци у својој рођеној земљи, али сада је то прошло. Ипак, у једном тренутку било је више него горко сазнање – да смо успели свуда осим код куће. Срећом, и ту су ствари дошле на своје место. У доброј смо позицији да и даље свирамо људима који воле наше песме. А они су, заправо, једино битни. Уопште ме не интере-

сују сви они Радовани који се мувају око свега што се добро продаје и тврде да је то што радимо добро, зато што се добро котирамо на топ листама.”

Мик је, да поједноставимо ствари, схватио да је, када постанеш битан у светским размерама, Британија са својом традиционалном сумњичавошћу врло мало важна. То постаје потпуно неважно када је плоча коју сте објавили месецима на првом месту листе у другим земљама, кад имате толико закажаних концерата да не можете да снимите следећу плочу годину и по дана. То је случај са „Симпли Ред“. А осим тога: „Да се не лажемо и да скратимо причу, ми смо врло велика група у САД, нарочито за групу са једном плочом, а осим тога, њих и не интересује да ли смо ми белци или Црнци, већ да ли знамо да свирамо или не. Боја коже је у Британији, а то је врло чудно, много битнија него тамо.”

А шта је битно Мику, као музичару?

„Најбитније ми је то што четрдесетогодишњи људи, једнако као и четрнаестогодишњаци, долазе да би ми рекли исто: „Мени се свиђа ваша плоча.“ То ме много више охрабрује него било каква похвална критика у новинама. Значи, ми имамо више него триста девојчица које вриште и трче за нама. Кад смо последњи пут били у САД, дошао је Ламонт Дозијер, чувени композитор и аутор многих песама за разне извођаче куће „Тамла Мутаун“ („Tamla Motown“) специјализоване за црначку музику и рекао ми: „Желим да радим с вама јер је ваша музика добра.“ Ако се тако нешто догоди, кога је још брига за „паметњацима“ који пишу по новинама. Ваљда тај човек зна понешто о музици. Незгодно је само што је после таквих речи тешко остати нормалан, не уобразити се онолико колико би човек могао.”

Осим што је богатији за много комплиме-

ната и самопоуздања, Мик (ја и његови другови из групе) богатији је и у чисто материјалном смислу.

„Мислим да то нема никакве везе. Новац није толико битна ствар у мом животу да би ме променио. Не стидим се што га имам, али ваљда ствари постају јасније ако кажем да и даље толико радим да једноставно немам времена да га потрошим.”

У плану је, захваљујући толиком раду, и следећа плоча. О њој рићокоси брбљивац каже:

„На првој плочи више сам се бавио емоцијама, јер је то био свет у ком сам живео. На другој ће бити много више контаката и ситуација које су међу и општељудске, јер сам много тога доживео откако сам снажно улетео у живот професионалног музичара. Прогањају ме жене, прогањају ме мушкарци, фото-репортери, срећем најразличитије људе који ми се обраћају са најразличитијим питањима. Нисам сигуран да ли људи знају шта желим да им кажем, а ја не волим превише да објашњавам. Немам избора, али могу бар да кажем да то не волим. Волео бих, на неки начин, да људи гледају своја посла... али то је све део овог посла. Али не допада ми се, заиста ми се не допада, кад неко покушава да схвати шта сам желео да кажем плочом, и онда ме, и поред великог труда, погрешно разуме...”

Ето, упознали сте још једног од „оних“, од музичара који имају талента, стила и довољну количину искренности и позитивног безобразлука – оног који се састоји у веровању у себе. Њихове песме за сада можете да слушате само на радију. Ако знате број телефона ваше омиљене радио-станице, немојте бити само пасивни потрошачи. Подигните слушалицу, окрените број и борите се за свој део добре музике. „Симпли Ред“ би требало да буду високо на вашем списку. Разумемо се?

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

И РОД СЕ УПИСАО

Сингл Рода Стјуарта „Љубавни додир“ („Love Touch“) није најбоље прошао у Великој Британији. Није избио ни међу првих педесет на топ листи. Али, зато је ова мала плоча изузетно добро примљена у САД. Стигла је међу првих четрдесет и тиме постала Стјуартова двадесета мала плоча која се пласирала у те висине. Род је овим постао трећи Британац који је имао толико успеха у САД. Више синглова међу четрдесет најпродаванијих у САД од њега имају само Елтон Џон и бивши „Битлс“ Пол Макартни.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

BANKRUPT MAMA

Mama
do you know how she kisses
do you know she's skinning me
it doesn't matter
mama
what I earn I spend
what I get I lose
I'm totally bankrupt
mama
there're days when I'm alone
there're days when I wander
when I'm sad
mama
I look for her at the station
I look for her in the street
but I'm not successful
mama
my nights are long and heavy
my nights are especially hard
nights are just like her face
full of desire

БАНКРОТ МАМА

Мама
знаш ли како љуби
знаш ли како ме гули
није важно
мама
што зарадим потрошим
што добијем изгубим
скроз сам банкрот
мама
има дана кад сам сам
има дана када лутам
кад сам тужан
мама
гражим је на станици
гражим је на улици
не успијевам
мама
ноћи су ми досадне
ноћи су ми нарочито тешке
ноћи су управо као и њено
лице
пуне пожуље

ПРОВЕРИТЕ СВОЈЕ ЗНАЊЕ О...

„ТИРС ФОР ФИРС“ („TEARS FOR FEARS“)

6. Кретања на топ листама: Песма „Људи свет“ („Mad World“) ушла је на топ листу у Великој Британији октобра 1982. године. До ког је места стигла?
а) 3.
б) 8.
в) 14.

Одговори: 1) Бат; 2) „Two Nations“ („The Way You Are“); 3) „Д Градуејт“ („You Are“); 4) Курт Смит; 5) 22. августа; 6) в.

1. Географија: Из ког је града група „Тирс Фор Фирс“?

- а) Токио
- б) Лондон
- в) Бат

2. Текстови песама: Из које су песме наведени стихови: „Going far getting nowhere“ „Going far, the way you are...“

3. Историја: Како се звала група која је свирала музику шездесетих, а у којој су заједно свирали Курт и

Роланд?

- а) „Д Градуејт“ („The Graduate“)
- б) „Ламбретас“ („Lambrettas“)
- в) „Д Мертон Паркас“ („The Merton Parkas“)

4. Личне карактеристике: По ком је познатом филмском глумцу Курт Смит добио име?

5. Рођендани: Када је рођен Роланд Орзабал?

- а) 3. јула
- б) 22. августа
- в) 11. новембра

Текст: Џони Штруинг — Изводи: „Азра“

Напомена — Енглеска верзија налази се на албуму „Уопште није као у филмовима“ („It ain't like in the movies at all“), а оригинална на плочи „Сунчана страна умице“

ИЗЈАВА

НЕДЕЉЕ

„Ја не желим да постанем велика звезда. Ако се то икада догоди, ја нећу имати никакве везе с тим. Биће то потпуно случајно“

Марк Алмонд
(Marc Almond)

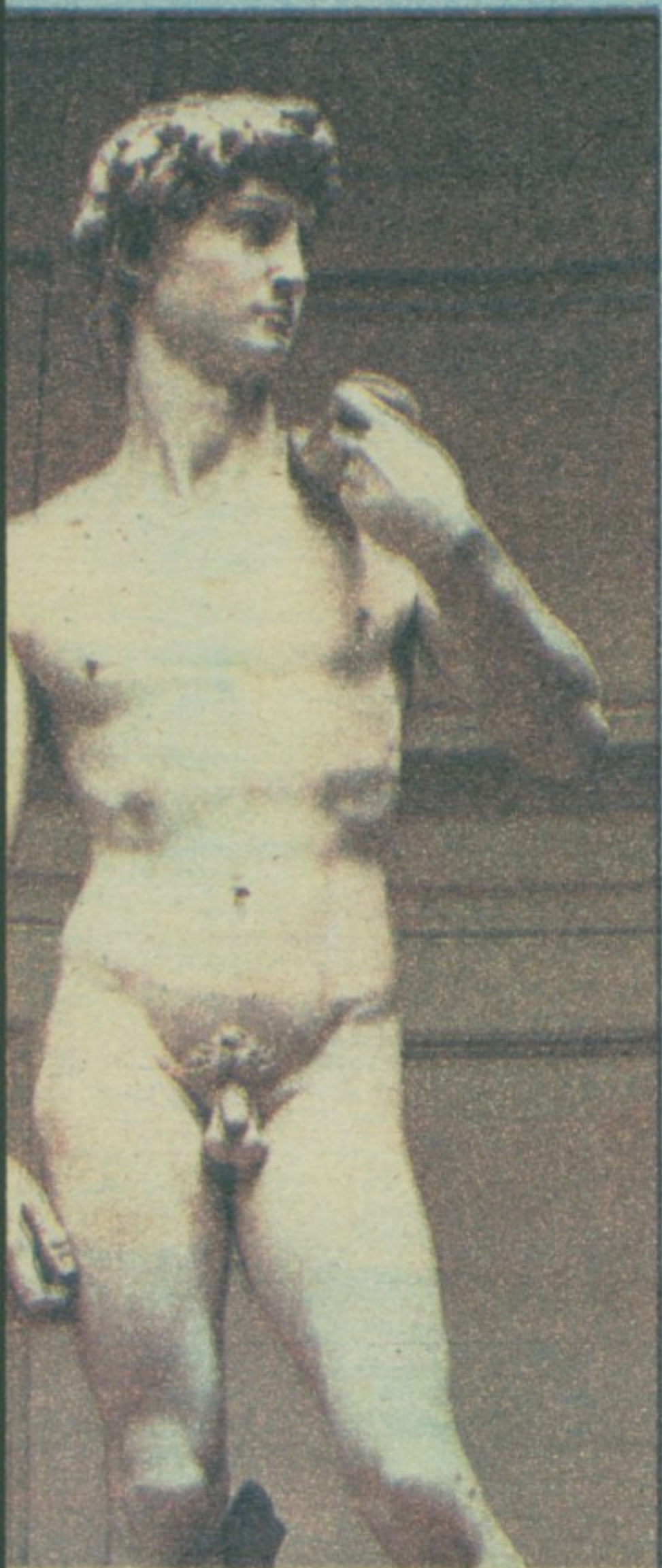
БЛАГО ПЛАНИНЕ КАРАРЕ

Вајар Хенри Мур посматра каменоресца док обележава мермерни блок за сечење и једна од његових скулптура у карарском мермеру названа „Усправна форма: Оштрица ножа 1966“. Налази се у лондонској галерији „Тејт“.

КАМЕНИ КОЈИ

ДИШЕ

**ШТА ЈЕ ЗАЈЕДНИЧКО ВЕЛИКИМ ВАЈАРИМА
МИКЕЛАНЂЕЛУ, МЕШТРОВИЋУ, МУРУ? НИШТА,
ОСИМ КАРАРСКОГ МЕРМЕРА ОД КОГА СУ
ИСКЛЕСАНЕ ЊИХОВЕ НАЈЛЕПШЕ СКУЛПТУРЕ**

Микеланђелов
Давид
начињен
од
чувеног
мермера
из Караре

Латких мишића, ведро младалачког погледа, Давид гледа на своју леву страну са смиреном одређеношћу, као да му је на видику Голијат. Свака облина на његовом телу, свака вена и жила као да сија неким унутрашњим сјајем – управо онако како је то Микеланђело замислио кад се латио вајарског посла пре готово пет векова.

Сваке године више од 800.000 посетилаца из целог света долази у Фиренцу да се диве овој најчувенијој статуи касне ренесансе. Али, мало њих зна да је Микеланђело осим талента имао још једно тајно оружје: мермер из Караре.

Италија је земља најбољег мермера, а област око планине Караре је место где се и данас, као и у Микеланђелово време, вади најплеменитији камен на свету. У пределу који обухвата 513 квадратних километра, на обронцима Апуанских Алпа, леже најбогатије жиле кристализованог кречњака вапненца који је добро познат вајарима, архитектама и декоратерима.

За време свог 88 година дугог живота Микеланђело се много пута успињао до каменолома Караре да би изабрао блокове мермера: „најбољег, најбелег, без шара, процепа или неких примеса“, како је стајало у уговорима закључиваним том приликом.

Био је то такозвани „вајарски бели“ камен који

омогућава обликовање као ниједан други. Обичан камен је непрозиран, хладан и мртав. Кроз карарски мермер светлост може да продре и неколико центиметара испод површине а затим се рефлектује о кристале правећи мек, топао одсјај, као да је камен жив. Тај одсјај и објашњава „душу“ и јединствену снагу којом Давид зрачи.

Мукотрпан посао

Ка сваком од 220 каменолома Караре воде прашњави путеви начичкани упозорењима: „Одрон камена“. У сваком од њих слична слика: у правим линијама исечено стење, одзивање пнеуматских чекића, зујање челичних каблова који преносе огромне блокове мермера. Људи у таквом пејзажу изгледају као мрави. Тек 1854. године смишљен је нови метод сечења камена. Као сир – мермер се сече жицом, само много спорије. Покретан снажним мотором, челични кабл облика плетенице и дебљине оловке пролази између громада да би у правој линији одвојио комад мермера. Засацање је тако правилно да комади на крају изгледају као коцке којим се деца играју – само што су тешки на тоне.

Пре ове нове технике сечења радници у каменолому имали су само снагу својих мишића и досетљивост. У римско доба и током целог средњег века морали су да уклањају наслаге земље и крхотине камена са површине да би тек онда потражили природне пукотине у камену у које су убацивали гвоздене клинове и ударали мацолама све док камен не би по-

пустио и „зинуо“. Затим би у пукотине убацивали велике комаде дрвета. Дрво се натапало водом и кад набрекне оно би, мало-помало, проширивало пукотину све док се камени блок уз страшну тутњаву не одвоји и падне, распукнувши се у много комада.

Каменоломи су смештени на литицама изнад долине која се спушта ка мору и где су кола са воловима прихватала громаде и одвозила их до радионица или бродова. Прича се да би у римска времена каменоресци једноставно гурнули камени блок низ планину. Али, тако се уништавало много драгоценог камена, па су изграђене узане писте које су усмераваале камен до долине.

Те писте су права ремек-дела некадашњег градитељства, такође од камена, али тако солидно направљене да се и данас виде на висовима Караре. Човек не може а да се не запита како су то некад низ њих гурали громаде тешке 20-30 тона. Неки историјски записи говоре да се то радило помоћу ужади од конопље и дрвених трупаца. Подупирани јаким балванима и ужадима дебелим као људски врат, блокови су полако клизили низ писту по насапућаним дрвеним подупирачима попреко наслаганим по стази.

Пошто је блокове вукла сила гравитације, успоравали су их намотајима ужади око балвана уграђеним у улегнућа камене стазе. Громаде су клизиле помоћу затегнуте ужади од једне групе балвана до друге. Ону групу коју су већ прошли радници су вадиле и постављали опет испред блока и све тако док га не спусте до подножја планине.

Ни ужад од конопље, ни челичне сајле које су их замениле крајем 19. века нису биле баш безбедне. Карара је планина многих трагедија у којима су чита-

ве групе људи завршавале под комадима стена које би се, приликом тог мукотрпног посла, откачиле и сурвавале низ падине. Чак се и за Микеланђела прича да је два пута за длаку избегао смрт у овој планини.

Најхрабрији каменоресци

Овако направљене писте служиле су још дуге после другог светског рата, чак до шездесетих година. Заменили су их камиони који кривудају уз прашњаве или камене путеве све до самих каменолома. Они су много бржи и безбеднији. Поглед нагоре испресецан је шумом каблова који се полако и педантно усецају у камене плоче. Огромна жута возила са точковима пречника од два метра крећу се напред-назад носећи у својим огромним чељустима блокове тешке и до 20 тона и чекају камионе у које ће претоварити драгоцен терет.

Услови рада у Карари неупоредиво су бољи него пре само неколико деценија. Машины за уклањање земље и бетонске баријере против одрона чине посао једноставнијим, радници стижу аутобусима или сопственим колима. Само деценију-две раније пешачили су километрима из својих села, често верући се по стрмим литицама.

Каменоресце из Караре вековима су сматрали људима који не познају страх.

ЖРТВА СОПСТВЕНОГ ИМЕНА

МА КАКАВ ЋАВО!

**НЕЖАН ЈЕ, ВЕСЕО,
СЛАДАК, А ИМА
СТРАШНО ИМЕ –
ЋАВО СА ТАСМАНИЈЕ.
КАКО БИ ВАМА БИЛО
С ТАКВИМ ИМЕНОМ?**

Само га научници зову *Sarcophylus Harrisii*, за све друге он је искључиво „ћаво са Тасманије“. Зашто са Тасманије, то је јасно: живи на овом острву јужно од Аустралије, али што му је прилепљено оно „ћаво“ за то заиста нема разлога. На овој мирољубивој животињи нема ничег сатанског (или бар оног што се приписује ћаволу): нема рогове, не доноси несрећу и ни најмање није пакостан.

Крајем прошлог века ово необично биће открио је зоолог Харис и сврстао га у нови ред торбара. Пошто је одлучио да их поближе проучи, ухватио је један пар и стрпао га у буре где га је држао дан и ноћ. Ко не би побеснео кад би га право из стране зелене шуме стрпали у мрачно буре? Две зверчице постале су наједном љуте и агресивне. Тако се родило лажно веровање у њихову пакост, и име које им је остало до данас.

Бебе од 12 милиметара

Амерички зоолози Хида и Дејвид Пембертон, који се друже с тасманијским ћаволима (и не држе их у бурету), тврде да је карактер ових животиња сасвим другачији.

Ови мали торбари велики су отприлике као јазавци, а и глава им је донекле слична. Из профила, међутим, тасманијски ћаво личи на мирно мече (неки их називају и медведи-ћаволи). Врло лако могу да се припитоме и тада пред собом имате најслађе животиње на свету.

Наравно, човек мора да се навикне на њихов биолошки ритам. Дању спавају (баш као пухови), а ноћу се не смирују, скачу, играју се, једу. Воле воду и у њој се брчкају с уживањем. Кад се умивају, чине то користећи исту технику као и

ми: пошто заврше трљање, бришу се више пута добро опраном шапом.

Ћаво са Тасманије има доста јак глас који се чини још јачи јер га пушта углавном ноћу. Издалека подсећа на лавез пса. Познати природњак Бернард Грзимек, директор зоолошког врта у Франкфурту, прича како је један чувар, увек када би чистио кавез „ћавола“, имао обичај да га „наговори“ да „пева“. Било је довољно само да му да интонацију и животиња би настављала да одржава тај тон пуним гласом што јој је причињавало велико задовољство.

Кад је у Аустралији јесен (април, мај), ћаволи са Тасманије се заљубљују и стварају породицу. Убрзо су и последице љубави ту. Трудноћа траје кратко и већ крајем маја или почетком јуна женка рађа младе. На свет долазе 2 или највише 4 младунца јер толико има и брадавица на мајчином трбуху, односно у торби.

Као и остали чланови породице торбара, и мали ћаволи после рођења више личе на ембрион него на праву бебу: дугачки су свега 12 милиметара што чини само четрдесети део дужине одрасле животиње која достиже просечно пола метра. Занимљиво је да се ови ћаволчићи, ма колико били мали, рађају научени да чим изађу на светло погледом тачан пут кроз шуму мајчиног крзна како би стигли до топле торбе на стомаку. Ту их чека брадавица коју више неће испуштати. Тако, мало-помало, беба расте, јача и мења се: добија длаку док је пре била гола као глиста и отвара очи које су од рођења биле затворене. Све се ово догађа у мраку сигурне торбе која се одмах по уласку младунца херметички затвара помоћу једног кружног мишића.

Тек почетком пролећа (то јест наше јесени) догађа се нешто крупно. Ћаволи се, три месеца после првог рођења, рађају по други пут, овог пута дефинитивно. Торба се отвара и ћаволчићи се помаљају кроз отвор гледајући около са чуђењем. Или бар покушавају да гледају јер

Прва арија малог аустралијског торбара. На жалост, завијају само ноћу, што није баш угодно за домаћине.

се „порођај“ обично дешава ноћу.

Усељавање у туђ стан

Младунци јесу на тренутак изашли у свет, али мајка наставља да их доји још читавих наредних пет месеци! Већи део времена подмладак и даље проводи у торби, а родитељи настављају да воде сву бригу о њима. Кад сасвим ојачају, отац креће у потрагу за удобном јазбином где ће сместити свој подмладак. Бира шупље стабло, какво скровито место, мада се највише обрадује кад нађе напуштен „стан“ неког торбара, кога, ко зна из којих разлога, нема код куће. Кад нађу нову кућу, родитељи-ћаволи облажу је травом и границама.

Све до краја прошлог века ћаволи са Тасманије били су распрострањени по целој Аустралији, о чему сведоче остаци њихових костију нађени на различитим деловима континента. Али, и у Аустралији је човек и те како умео да поремети природну равнотежу. Сетимо се само зечева који су половином прошлог века донети из Европе – укупно 24 дивља кунџа-и за педесетак година толико се намножили да их је било око 60 милиона! Због тога је намерно

донет вирус звани *mixomatosis* који је покосио кунџе.

Што се ћавола са Тасманије тиче, његов најљући непријатељ зове се динго, дивљи пас. По неким, то је подивљао домаћи пас који је доспео на континент с првим белим досељеницима. Њега још зову „неми пас“ јер за разлику од домаћег – не лаје. Динго се толико намножио да је угрозио не само живину већ и кенгуре, а што се тасманијског ћавола тиче – настао је прави покољ.

Истине ради, треба додати да јадни ћаволак није оптужен само зато што личи на ћавола из наше маште (има црно крзно са само понеком белом тачкицом и незгодну навику да ноћу урла) већ и због тога што и он тамани живину и све друге пернате животиње. А то човек никако није могао да му опрости.

Зато је мали торбар, почетком овог века, нестао с аустралијског континента, а до данас је преживео захваљујући само томе што је стављен под заштиту закона. Али, рђав глас и понека нестала кокошка чине своје – фармери немилосрдно пуцају за њим тако да их данас има једино у неприступачним, каменим пределима Тасманије.

Љ. Н.

Умели су без грешке да процене где су скривене мермерне плоче, у ком правцу треба да се исецају блокови и који је најлакши начин.

Велики број чувених историјских грађевина у свету краси карарски мермер. И данас, кад за то има пара, архитекте ће предвидети неко степениште, хол или читаву фасаду обложену овим каменом. Слава Караре која постоји већ вековима учинила је од овог краја и светски центар за обраду камена, тако да се догађа да овде стижу блокови мермера и гранита и из других земаља на глачање, да би се после опет вратили у земљу из које су дошли.

Иако је најчувенији у свету, камен из овог краја представља само кап у мору разгранате трговине грађевинским материјалом. Међутим, за израду скулптура 80 одсто светских потреба задовољава Карара, а остале количине потичу из каменолома Белгије, Грчке и наше земље. Стотине уметника из целог света настанило се у овом крају и ту стварају своја дела.

Гледајући запањујућу снагу која избија из Давида човек не може а да се не отме утиску да ће овај свет и кроз две хиљаде година красити две неупоредиве лепоте: Микеланђелова скулптура и материјал од којег је настала – чувени мермер из Караре.

М. И. Ш.

РОБЕРТ ШЕКЛИ

САВРШЕНА ЖЕНА

**ОСЕЋАО СЕ УМОРНО,
СЛОМЉЕНО... ЛИНДА ЈЕ
ОТИШЛА А МОДЕРНА
НАУКА, СА СВИМ
СВОЈИМ
ДОСТИГНУЋИМА, НИЈЕ
МОГЛА ДА ЈОЈ
ПОМОГНЕ**

Господин Морчек се пробудио с киселим укусом у устима и сме-
хом који је одјекивао у његовим уши-
ма. Био је то смех Џорџа Овена-
Кларка, последње чега се сећао са
синоћњег пријема код Триад-Морган-
ових. Какав је то пријем био! Чита-
ва Земља је прослављала крај столе-
ћа. Три хиљади година! Мир и про-
сперитет за све, срећан живот...

– Колико си ти срећан? – питао га
је Овен-Кларк, прилично припит и
осмехујући се препредено. – Хоћу да
кажем, како живиш са својом слат-
ком женицом?

Било је то непријатно. Сви су зна-
ли да је Овен-Кларк Примитивиста,
али с каквим је правом трљао људи-
ма нос због тога? Само зато што се
ожењено једном Примитивном
женом...

– Ја волим своју жену – рекао је
Морчек одлучним гласом. – Уоста-
лом, она је неупоредиво лепша и осе-
ћајнија од оног дењка неуроза који
ти називаш својом женом.

Ти волиш медањаке

Али, човек не може никаквом увре-
дом да рани Примитивисте. Они во-
ле мане својих жена колико и њихове
врлине, можда и више.

– Знаш, Морчек, ја мислим да је
твојој жени потребан контролни пре-
глед. Јеси ли обратио пажњу на њене
рефлексе у последње време?

Непоправљиви идиот! Морчек се
извукао из кревета жмиркајући пре-
ма јутарњем сунцу које је продирало
изавеса. Линдини рефлекси... У пи-
тању Овена-Кларка било је зрнце ис-
тине. У последње време Линда је из-
гледала прилично... хм... као да више
није она иста.

– Линда! – викнуо је Морчек. – Је-
ли готова моја кафа?

– Само тренутак! – одговорила је.
Навукао је панталоне жмиркајући
поспано. Срећом, прослава ће траја-
ти још три дана. То ће му добро доћи
да се опорави од синоћњег пријема.

Доле, у приземљу, Линда је постав-
љала доручак. Кад је сео, пољубила
га је у ћелу. Волео је да га љуби у ће-
лаво теме.

– Како је моја женица јутрос? –
упитао је.

– Дивно, драги, – узвратила је по-
сле мале паузе. – Направила сам ти
свеже медањаке. Ти волиш медањаке.

Загризао је један колачић и почео
да пијуцка кафу.

– Како се осећаш, драги? Знаш, си-
ноћњи пријем био је заиста диван.
Све ми се толико допало.

– Ја сам био малчице ошамућен –
изјавио је Морчек с усиљеним осме-
хом.

– Волим кад си малчице ошамућен
– рекла је Линда. – Говориш као ан-
ђеоло... као прави мудри анђеоло, хоћу да
кажем. Могла бих непрестано да те
слушам. – Намазала је још једно пар-
че тоста за њега.

Господин Морчек је слушао про-
сто зрачећи, а онда се намрштио. Од-
ложио је шољу на сто и почешао об-
раз.

– Знаш, имао сам малу гужву са
Овен-Кларком. Говорио је о Прими-
тивним женама.

Мирно је намазала пето парче тоста
не одговарајући ништа. Полако га је
ставила на тањир. Управо је
пружила руку да намаже и шесто,
али он је лако додирнуо по руци.
Линда се нагнула и пољубила га у
врх носа.

– Примитивне жене! – насмешила
се подругљиво. – Та неуротична ство-
рења! Зар ти ниси срећнији са мном,
драги? Ја, можда, јесам Модерна –
али ниједна Примитивна жена не
може те волети овако како те ја во-
лим... а ја те обожавам.

Доказале су равноправност

Било је тачно ово што је рекла.
Према свим историјским документи-
ма, човек никада није могао да живи
срећно са једном нереконструисаном
Примитивном женом. Та егостична,
размажена створења захтевала су чи-
тавог живота бригу и пажњу. Било је
свима познато да Овена-Кларка жена

тера да брише посуђе. А тај звекан је
пристао! Примитивне жене увек су
захтевале новац да би куповале оде-
ћу, накит и којекакве драгулије, за-
хтевале су доручак у кревету, тражи-
ле време на бриц, водиле бесконачне
телефонске разговоре и ко зна шта
све не. Покушале су да преузму муш-

ке послове. На крају су доказале сво-
ју равноправност.

Неки идиоти као Овен-Кларк упор-
но су хвалили њихову бриљантност.

Под погледом своје жене, пуним
љубави, господин Морчек је осећао
како његов мамурлук полако попуш-
та. Линда није јела. Знао је да је она

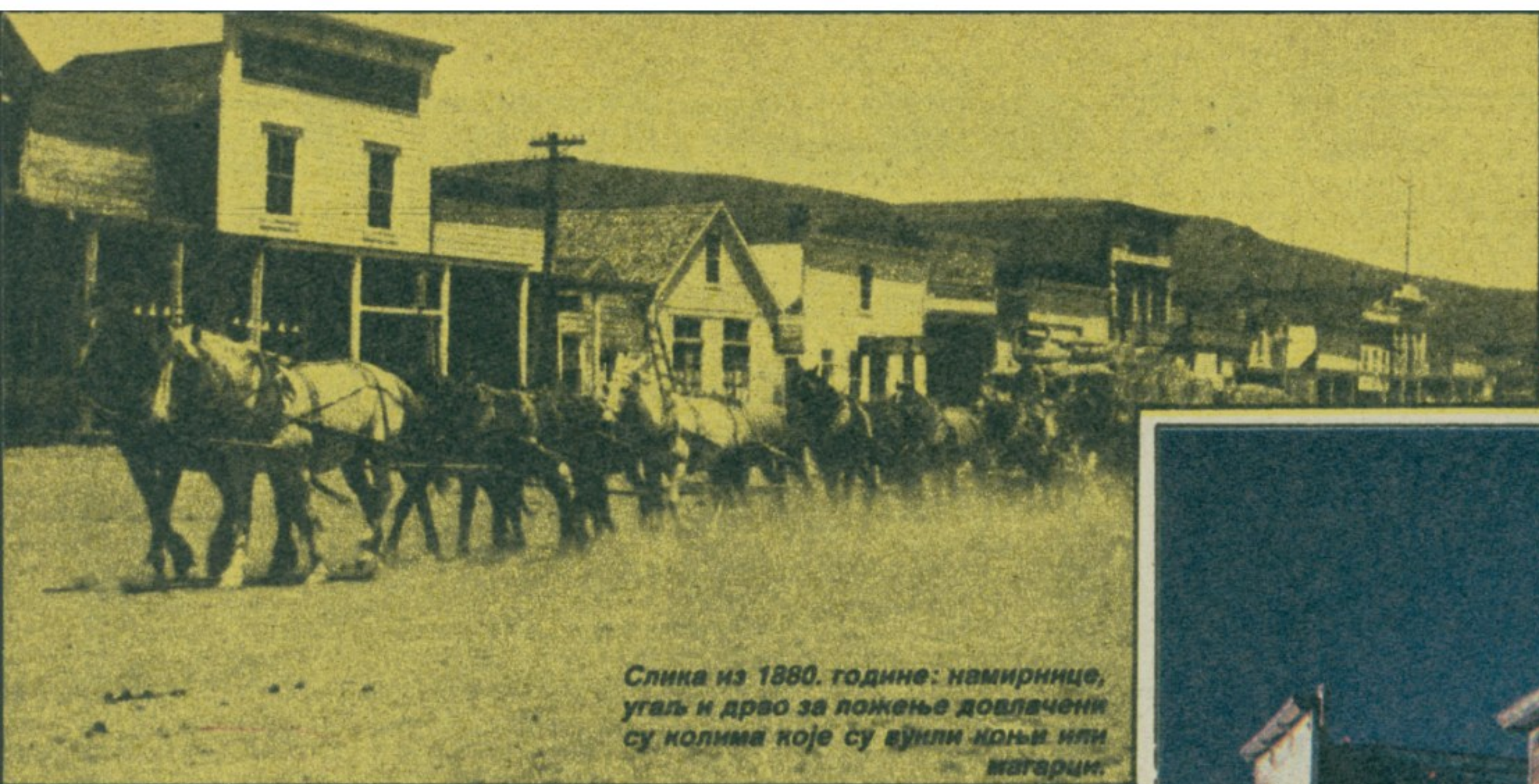
Био је то прави одговор, али и он је уследио после сувише дуге паузе. Господин Морчек је поставио Линди још неколико питања будно проверавајући њено време реаговања према секундари на кухињском часовнику. Линдини рефлексии заиста су попустили.

- То ће бити само рутински преглед, душо, - нежно ју је помиловао суздржавајући се да не заплаче. Али, било му је јасно, као и Линди, да је заиста болесна.

Савршена тишина владала је читавим путем док су враћали Линду у фабрику.

– Волим те – рекла је само толико.
Господин Морчек је осећао како

ВОДОРАВНО: „Коштана“, остаток, спирала, металац, а, опаки, Јена, тј, бон, на, кашаст, она, кип, Но, Восо, квартет, Брисел, 1, енклава, Талин, ч, Н, Ендре, о, пајан, ски, Ади, тај, рак, нанду, тада, Шо.

Слика из 1880. године: намирнице, угаљ и дрво за ложење довлачени су колима које су вукли коњи или итарци.

НЕКАДА ОЗЛОГЛАШЕНИ
ГРАД ПОСТАО ЈЕ
НАЦИОНАЛНИ ПАРК

Главна улица била је дугачка преко два километра. Неке од 200 сачуваних кућа – у њима још има намештаја који породице нису стигле да понесу са собом кад су се селиле из града.

ЗБОГОМ, СВЕТЕ, СЕЉИМО СЕ У БОУДИ!

**СВЕ ЈЕ ТУ. И КУЋЕ И
ШКОЛА, ЈОШ СТОЈИ ЦРКВА,
БАНКА, ВАТРОГАСНА
СТАНИЦА. МЕСТО ЈЕ
ОСТАЛО, САМО – ЉУДИ
ВИШЕ НЕМА. ИСЕЛИЛИ СУ
СЕ ЈОШ ПРЕ СТО ГОДИНА,
ЈЕР ЈЕ ЗЛАТНА ЖИЦА, КОЈА
ИХ ЈЕ СВЕ И ОКУПИЛА,
ДАВНО ПРЕСУШИЛА**

Прича звучи веома познато. Извесни Бил Боуди је у позну јесен 1859. године с још двојицом пријатеља кренуо у потрагу за бољим животом. Нашли су се у близини Моно језера у подножју планина Сијера Невада. Једног дана Бил је пошао у лов. Јурио је зеца. И, уместо зеца, наишао је на – злато.

Како то већ бива у таквим причама (а за ову се тврди да је истинита) тројица људи већ је почело да машта о богатству и лагодном животу. На жалост, срећу су морали да одложе за касније јер им

време није ишло наруку. Зима је била близу а они малтене без икакве опреме. Договорили су се да сачекају лето.

Бил Боуди је био сувише нестрпљив. Успео је да наговори другог пријатеља, неког Тејлора, да крене с њим натраг у Калифорнију. Саградили су колибу, тек да имају нужно склониште.

Сваког дана копали су на месту где је Бил Боуди открио златну жицу, додуше врло танку. На повратку ка колиби једном их је ухватила снежна олуја. Боуди није могао даље. Тејлор је кренуо сам у њихово склониште, ту се мало загрејао и кренуо натраг по друга. Више није могао да нађе место где је Бил Боуди остао.

Дрво се плаћало златом

Баш те 1859. године злато и сребро почело је да се копа у рудницама око Гоулд Хила и Вирџинија Ситија у Невади. На само тридесетак километара од Боудија, у Аурори, била је слична ситуација. На хиљаде људи грабило је ка тим местима у нади да ће баш они бити срећници који ће открити злато.

Управо због тога Боуди у почетку није био нарочито привлачан. У

њему се окупила само шачица најупорнијих копача. А и они су били на ивици да одустану. Тешко је било живети у Боудију јер се знало да је то град са неподношљивом климом. Скоро осам месеци био је под снегом.

Међутим, оног часа кад се прочуло да је у рудницама крај Боудија пронађена једна, убрзо и друга, дебља, златна жица, људи су покуљали у тај град не мислећи на шта ће тачно тамо да наиђу. Долазило их је најмање тридесеторо на дан. Тако је било 1876. па све до 1881. У Боудију је завладала права „златна грозница“.

Пошто је толико копача стизало заједно с породицама, Боуди се ширио невероватном брзином. У једном тренутку ту је живело најмање тридесет хиљада душа. Лако је претпоставити да се градило без икаквог плана и реда, да је у Боудију владао прави хаос.

У најхладнијим месецима угаљ и дрво плаћали су се златом. Тешко га је било допремити до Боудија због лоших путева који су још били и под дебелим покривачем снега. Зато људи нису презали ни од крађе само да би се огрејали.

Једном је неки копач, тако бележе новински чланци тога време-

на, одлучио да се пришуња до суседове куће и од њега украде нарамак дрвета. Пријатна топлина је после више од десет дана огрејала њега и његову трочлану породицу. Не задуго. Дрво је на огњишту експлодирало. Сусед, коме је већ досадило да му дрво, до кога је тако тешко долазило, краду, подметнуо је експлозив. Освета је била сувише сурова. Копач, његова жена и двоје деце завршили су у болници с тешким опекотинама.

Продај ми жену

Ни у најсветлијим тренуцима овог града није било довољно ни злата ни посла за све који су долазили. Сан о богатству за већину се завршавао оног часа кад су ушли у град. Руднике у којима је заиста било злата држале су моћне компаније у својим рукама, другог посла готово да није било. Копачима се слабо плаћало, једва су састављали крај с крајем.

Место окупљања били су многобројни „салони“ који су ницали по Боудију. У једном тренутку било их је чак четрдесет. У тим баровима несрећници који су пристизали налазили су какву-такву утеху. Бар су кроз причу могли да

У аветињском граду све је аветињско па и – излози.

Два пожара делимично су уништила град, а и зуб времена учинио је своје. Ипак, Боуди је и даље најочуванији „аветињски“ град на територији САД.

продужавају свој сан о богатству. Уз пиће и нервозу, лако је долазило до туча и пуцњава.

„Прошлог понедељка (извештавају локалне новине), око два сата после подне посвађала су се двојица копаца око кригле пива. Потегли су пиштоље и настала је општа пуцњава. Више се није знало ко на кога пуца. Срећом, ниједан пролазник није страдао. Само је неки залутали метак скратио цигару господину који је пролазио улицом па је она била прекратка да би наставио да је пуши (?)”.

О Боудију се убрзо много више знало као о најозлоглашенијем граду Запада него о месту где се копа злато. Прича се о девојчици која је заједно с породицом требало да се пресели из Ауроре у Боуди. У дневник је записала „Збогом свете, селимо се у Боуди!”

Криминал је цветао. Малтене да није било дана без убиства, крађе,

провале, туче, потезања ножева. На улицама није било сигурно и у по бела дана. Мајке су тешка срца дозвољавале деци да одлазе у школе. А и кад би их пустиле, терале су мужеве да их прате наоружани пушкама или револверима.

Чаша је морала да се прелије. Било је то јануара 1881. На некој забави извесни Де Рош се све време разметао златом које је коначно ископао у руднику. Чинило му се да је читав свет његов и сходно томе се и понашао. Удвајао се свим женама, наваљивао на њих. Коначно се „одлучио” за супругу сиромашног копаца Трелора. Нудио му је злато за жену. Увређени Трелор је кренуо са супругом кући. На изласку из двора не Де Рош га је убио с леђа.

Власти Боудија решиле су да прекину са овом „убилачком” праксом. Де Роша су затвориле и

затражиле помоћ од савезних власти.

Пре него што је стигла помоћ, разјарена руља је провалила у тамницу, извела Де Роша, линчовала га и потом обесила на тргу.

Дочекали су само – крај живота

У Боудију је после тога догађаја завладао мир. А било је и све мање разлога за кавге јер је свет полако почео да напушта град. Од двадесет пет рудника било је отворено још само шест а и у њима је злата било све мање.

Ту и тамо је био још по који упоран копач до 1950. године, али и они су убрзо одлазили разочарани. Боуди се полако претварао у аветињски град.

Влада САД одлучила је 1964. године да Боуди прогласи за национални парк. У њему сад живе

само чувари, али се ни они дуго не задржавају. Жале се да је ужасан осећај чувати град у коме има свега осим људи.

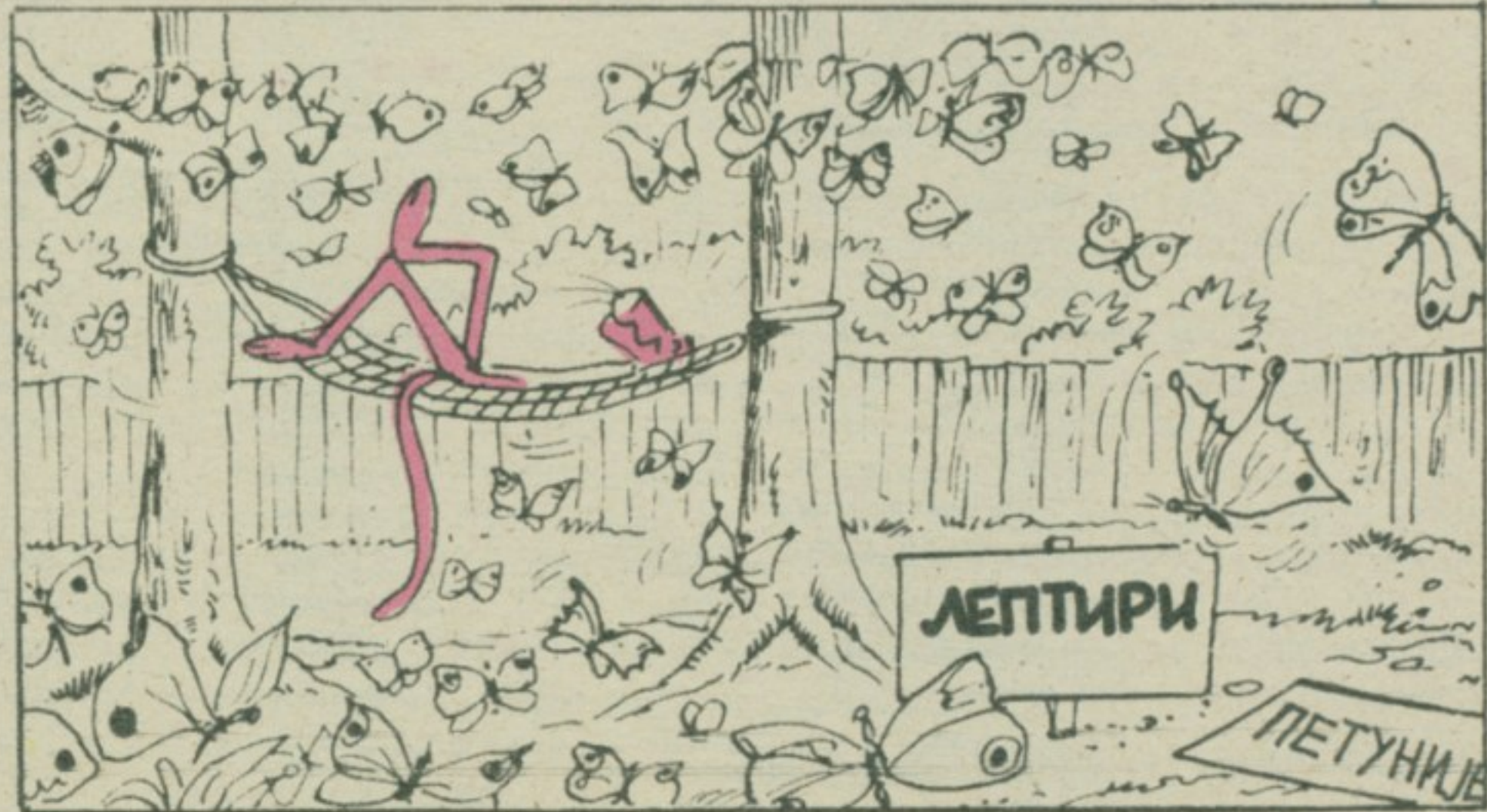
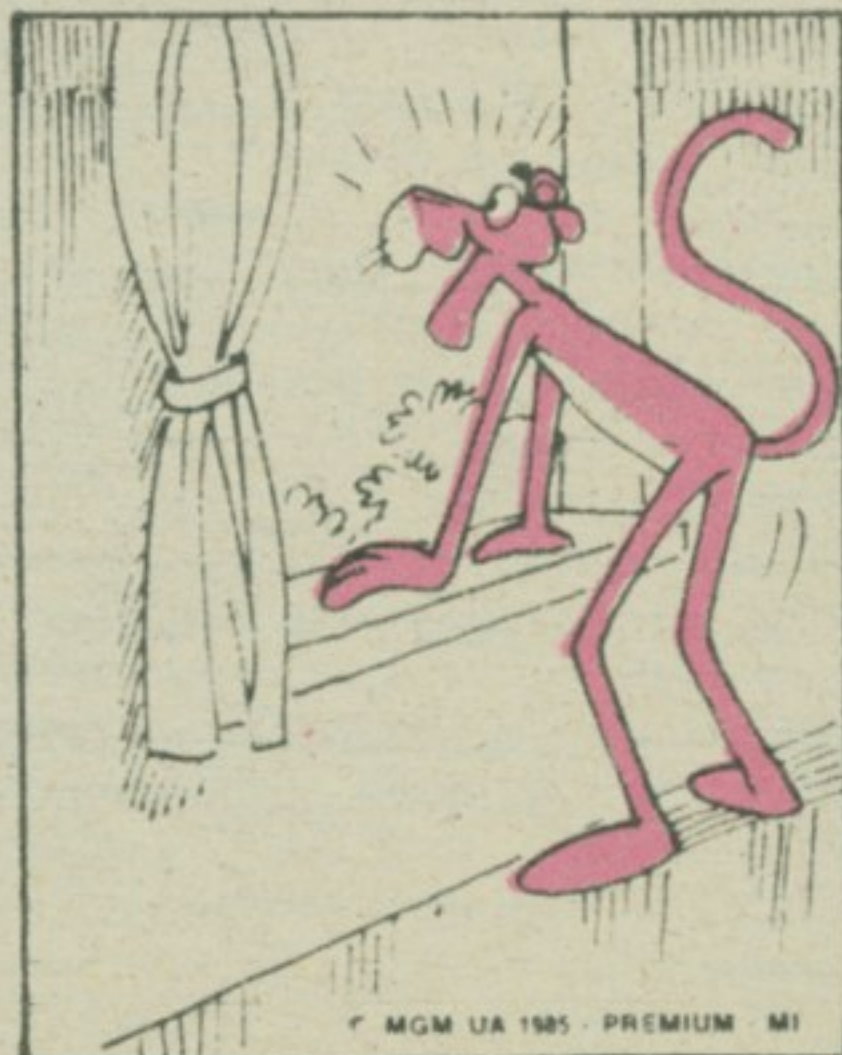
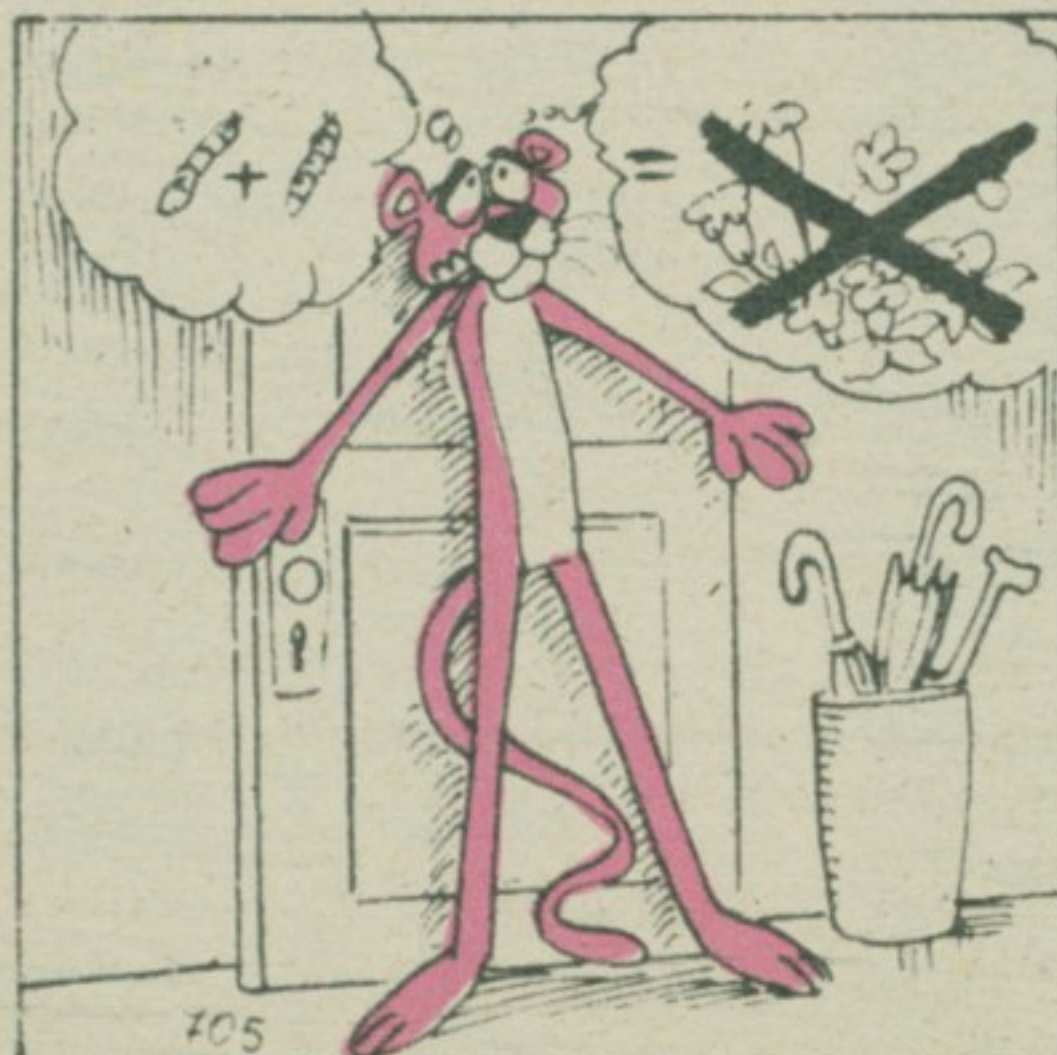
А шта је било с Билом Боудијем, оним с почетка приче? На жалост, није имао ни толико среће да се град зове по њему. Ради се о друкчијој транскрипцији његовог имена и имена града. Његово име се пише Bodey а град се званично зове Bodie. Ипак, треба рећи да је његово тело пронађено и сад му још увек стоји споменик на гробљу у Боудију.

А ту, међу споменицима, од најраскошнијих, мермерних, до оних скромних, од дрвета већ скоро иструлелог, уочава се да већина сахрањених није доживела ни четрдесету. Долазили су у Боуди да ископају злата довољно до краја живота али су у том злокобном граду дочекали само – крај живота.

В. С.

ПАНТЕР ПАНТА

ЗАХВАЉУЈУЋИ РУЖНОЋИ

✉ Да ли је тачно мишљење да је свако књижевно дело, у неку руку – аутобиографско?

САЊА
26300 Вршац

Сама чињеница да никад два писца неће о истом написати исто, потврдила би ово мишљење. Писац исказује свој свет, а што би, опет, значило то „свој свет“, кад је несумњиво и оно на што нас опомиње латинска пословица: Шта имаш што ниси добио од других? Наравно, за уметничко дело није најважније колико је оно аутобиографско – важно је колико у њему има убедљивости, (уметничке) истине...

У свом есеју о Андерсену, Исидора Секулић тврди да је позната прича „Ружно паче“ – аутобиографска! Пошто је констатовала да је Ханс Кристијан Андерсен био „страховито сиромаш, ружан телом и ликом, рано изгубио оца и дуго се није знало у који занат или струку спада“ и како је, покушава-

ло, желело смрт, и одједаред се спасло и нашло своје место, јер је ружно паче било у ствари лабуд. Ова бајка је сигурно једна од најоригиналнијих аутобиографија на свету.

НИКАД СЕ НЕ ЗНА...

✉ Лето проводим у селу код баке и деде. То је село Бзовик, припада општини Краљево. Обожавам природу. Волим дуге шетње шумама, волим да послушам „дисање“ шуме, да удишем мирис боровине, мирис покошене ливаде и стаје... Волим да слушам сељаке, оне њихове приче о вилама, духовима, уклетим местима. Понекад ми је жао природе – није у стању да се одбрани од људске себичности и глупости, од немилосрдног дрвосече и суровог ловца. Несхватљиво је да јој понекад људи тако узвраћају за све оно што им даје. Можете замислити како је природа величанствена у околини једне планинске речице! А онда се, наједном, у то уплету вести о чернобилском реактору. Мислим да човек који не цени природу не уме да цени ни себе, а ко не уме да цени себе и није човек!

Код села Бзовика има и једно од многобројних места којих се људи плаше, зове се Каца. Налази се у брзој планинској речици. Ту су и воденице. Стазицом која прати реку долази се до тог легендарног места. „Легендарног“ због прича које

ти за неколико дана поћи видети пре смрти своју жену и децу и расположити своје ствари, обештавајући се у уречени дан доћи. „Ако нађеш ко ће за тебе умрети

ако ти не дођеш, пустићу те“, рече му краље. Питијас, његов пријатељ, једва то дочека и даде себе

су одатле потекле. Неко каже да је ту „два пута виђао аждају“, други прича како ту живи огромна змија... То страшно место одувек ме привлачило. Изазива усхићење од кога застаје дах! Пожелела сам да сиђем доле, да изблиза видим Кацу и чувену пећину, отвора не већег од једног метра, у којој „живи аждаја“. Било је прилично ризично спустити се низ стрму, клизаву обалу. Са мном је била и моја дванаестогодишња сестра. Пажњу смо прво обратиле на пећину која ме је брзо разочарала, помислила сам: у тој рупи изгледа не живи ни најобичнија лисица а камоли некаква аждаја.

Скренула сам поглед ка Каци – ту је имало шта да се види. Вода је смарагнозелене боје. Стена низ коју се шумно спушта запенушана вода има негде на средини „урежана“ врата, засвођена и „разрезана“ по средини. Ту се вода раздваја, тако да „врата“ није тешко запазити. „Врата“ на великој, црној стени изгледају као да чекају неког да им каже – „Сезаме, отвори се!“ Сада ми је много жао што нисам рекла те чаробне речи, јер никад се не зна...

ЈАСМИНА НОВОВИЋ
Темишварски друм 26
23000 Зрењанин

О ПРИЈАТЕЉСТВУ

✉ Ако можеш, испричај нам једну причу о пријатељству.

ЈЕЛИЦА МАРКОВИЋ
25022 Сомбор

Доситеј Обрадовић, говори о овој теми, и наводећи, из класичне старине, примере пријатељства, испричао је и ово:

„Дионисиј, први овога имена владјатељ сиракуски, осуди на смрт некога знаменитога Сицилијанина именом Дамона. Овај запроси само ту милост да му допус-

поставити у тамницу наместо пријатеља свога. Отида онај. Осване уречени дан: нејма јоште Дамона; сва фамилија Питијева плаче и тужи; сви га грађани наричу неразумним и лудим. Овај, тешећи своје, говораше им: „Не плачите, о малоумни! Сва је моја жалост што знам да ће мој Дамон доћи.“ Ето и подне, уречени час погубљења; поведу овога на место усјеченија. Кад, у један мах, сав народ на позоришту почне с гласом удивљења и ужаса једногласно викати: „Ено, ено Дамона гди лети на коњу!“ Дотрчи овај сав ознојен и с веселим лицем нападне на врат

друга свога, говорећи: „Питија, мили, љубезни Питија! Нећеш ти умрети! Ја ћу умрети!“ Све множество народа потоке проливаше суза. И сам Дионисиј, иначе жесток и свиреп човек, при овом необичном виденију умехча се срцем, притече и са сузама почне ону двојицу грлити и љубити. „Неће вас ниједан умрети; о, ви, достоји да вовеки живите! Ах, смилујте се, примите и мене трећег у тако друштво!“

ЗИДОВИ ИМАЈУ РЕЧ!

✉ Недавно ме веома заинтересовао текст о графитима и отада сам све графите на које наиђем почела да записујем у једну бележницу. Желела бих (а верујем да је то жеља и многих других читалаца) да објавите још овог „материјала“ за тетовирање зидова.

ВЛАТКА КОЛАРОВИЋ
Титоградска 10
52000 Пула

Ево још неколико графита (из исте књиге – „Graffiti international“ Драгослава Андрића):

Нисам ја чудо од детета него имам глупе родитеље

Песимист је школовани оптимист

Волим човечанство – само не подносим људе

Мора бити да на Месецу има некога јер, ено, види се светлост

Боље активан данас него радио-активан сутра

Сви хоће да се врате природи – само не пешке

Што је веће острво знања то је дужа обала очајања

Срећа моја што нисам рођен у Француској јер не знам ни речи француски.

Имам ја своја убеђења – немојте ме збуњивати чињеницама

Тражим самоћу – ко ће са мном?

Лице ти је поклоњено – за осмех мораш сам да се постараш

Времена су тешка али модерна

Упомоћ! Не могу да живим без себе!

Волео бих ја оперу кад не би било оног певања

Постаје све компликованије живети једноставно

ЈАНКО НА ГАРДОШУ

✉ Редовно читам твоју рубрику „Мала пошта“ и прилично ми се допада. Чини ми се да имаш одговор на свако питање па, ево, хоћу и ја да питам. И да добијем одговор, разуме се. Интересује ме због чега је стари део Земун добио име

Гардош и ко је био Сибињанин Јанко, по коме је названа кула на Гардошу.

МИЛИЦА ЈЕЛИЋ,
Тошин бунар 52
Земун

Најстарији део Земуна Гардош, који ће ускоро уз помоћ заљубљеника у ову лепу варош добити ново-старо рухо, добио је име – тако претпостављају историчари – мађаризацијом словенског назива за град или градину. Иначе, Земун као насеље има свој континуитет од праисторије преко римског Тагипита, франачке Malleville, и од словенског Землина до данас кад се спојио с Новим Београдом.

Сибињанин Јанко је, заправо, Хуњади Јанош, ердељски војвода

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Оливера Коцић, Партизанска 35, 16000 Лесковац – има 11 година, воли забавну и рок музику, сакупља значке и сличице „Династија“.

Наташа Стијовић, Главашева бр. 3, 38220 Титова Митровица – имам 15 година, воли књиге, музику, жели да се дописује са младима.

Марина Пеша, Смодлакина 13, 58000 Сплит – има 14 година, воли да чита, воли музику и дружење.

Санела Буца, Касима Хацића 17, 78000 Бањалука – има 12 година, сакупља постере, карцете и маркице.

Ален Пелоза, Баретићева 55 – Пехлин, 51000 Ријека – желео би да стекне пријатеље широм света.

Николина Кисо, Насеље Станка Врза 3/3, 55000 Славонски Брод – слуша диско музику, обожава животиње и природу, жели да се дописује са вршњацима.

ка у Панонској низији. Тако је Кула Сибињанин Јанка заправо један од тзв. Миленијумских споменика које су Мађари изградили на крајњим тачкама свог тадашњег царства.

ЕКЦЕМ И КИКИРИКИ

Да ли је заиста истина да постоји и витамин ПП. Мада сам већ у средњој школи морао да признам (због тога и не наводим пуно име и презиме) да знам само за оне уобичајене: А, Б, Ц, Д. Помагај!

СЕНАД Н.
79022 Мостар

Професорски речено, витамини су хемијски састојци хране који се у њој налазе у веома малој количини, а неопходни су за правилну функцију организма. Њихов недостатак доводи до разноврсних поремећаја у организму, карактеристичних за сваки витамин, који се једним именом зову авитаминозе. До данас је откривено двадесетак витамина.

Е, сад што се тиче „твог“ ПП витамина. Он је, кажу стручњаци, неопходан за оксидације у организ-

му као састојак великог броја важних фермената. Сад да мало упростимо. Недостатак ПП витамина доводи до запаљења коже (екцем), цревних поремећаја, малокрвности, нервних и психичких поремећаја. Да би се то избегло у исхрани ваља користити: квасац, јетру, бубрег, месо, пшеницу, пиринч, кикирики. Име му је скраћено од Пелагра превентива.

НОВО ИМЕ СТАРОГ ГРАДА

Управо читам неку литературу везану за америчку окупацију Вијетнама и, мало-мало, наиђем на град Сајгон. Међутим, кад данас читам и слушам вести из Вијетнама, нигде не чујем за Сајгон. Шта се десило с њим?

ЈОВАН АНТОНИЋ,
Његошева 18
18000 Ниш

Од 1976, после победе вијетнамске револуције, више не постоји град Сајгон. Отад носи име Хо Ши Мин, у част вијетнамског револуционара и државника. Још да кажемо да је то највећи град и морско пристаниште у Вијетнаму, у области делте реке Меконг.

ВЕЛИКИ ЦАРСКИ КАНАЛ

Мислим да ово питање није неки велики проблем за тебе и твоје свезнање. Реци ми који је канал најдужи на свету? У питању је опклада и, одмах да ти кажем, добићу празну видео-траку ако кажеш да је то Суецки канал.

УРОШ ШОТАРЕВИЋ,
Ивана Рибара 195
11070 Нови Београд

Што се видео-траке тиче, најбоље је да се сам споразумеш са оним с којим си се кладио. Јер, Суецки канал јесте највећи канал на свету, али морски. Дуг је око 160 km, с каналским прилазима 165,7 km и, као што знаш, спаја Средоземно са Црвеним морем. Може и обратно.

Најдужи канал на свету је, без конкуренције, Велики, односно Царски канал, како се звао до кинеске револуције. Спаја северно кинеско пристаниште Тјенцин и луку Хонгчоу, јужно од Шангаја. Дужином од 1780 километара пролази кроз покрајине Хопеј, Шантунг, Кјангсу и Чекјанг.

ЗВЕЗДЕ

Читаоцима ЗАБАВНИКА – ако допуштате – поклоним бих песму Добрише Чесарића „У сутон“:

У сутон, када прве звезде
и прве градске лампе сину,
Кад љубавник о драгој сања,
И пијаница о свом вину –

Ја тихо ходам поред кућа
У којима се свјетла пале;
Сва зла, и невоље, и сумње
Наједном буду посве мале.

И смијешим се у мени сутон,
Од запањених звијезда свечан,
И осјетим дубину свега,
И да је живот вјечан – вјечан.
Игор из Требиња

ТЕЖАК СЛУЧАЈ

Један од оних уметника о којима постоји највише анегдота свакако је – Бернард Шо. Много ми се свиђају анегдоте о њему. Ако је могуће, објавите неку...

МАРТИН
63320 Титово Велење

У неком друштву, у доколици, поведе се разговор о шансама младе девојке за удају. Једна млада књижевница упита Шоа:

– Шта мислите, какве су моје шансе?

– Драга моја – каже Шо – боље да не мислите на то.

– А зашто? – била је радознала млада дама.

– Зато што сте сувише интелигентни да бисте били задовољни мужем који би био толико глуп да вас узме.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В. д. директор НО „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник“
Влада Булатовић Вић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Вић

Заменик главног и одговорног уредника

Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верница Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Вић, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 1.656,00 динара, полугодична 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 3.312,00 динара, полугодична 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезу на знаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД	\$ 42.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 93.-
ШВЕДСКА	Шкр. 299.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79.-

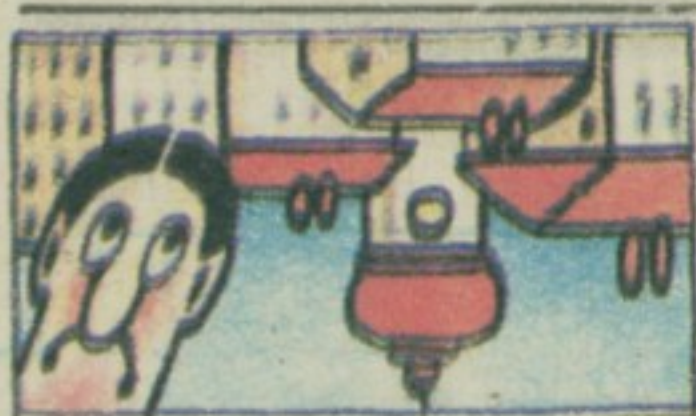
Уплате из иностранства слати на дефинитивни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезу на знаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

влашко-словенског порекла. За живота је био упоран борац против покушаја Турака да освоје Балкан, а 1456. и те како је допринео – својим трупима и флотом – разбијању турске опсаде Београда. Међутим, куга која је почела да десеткује редове хришћанске војске после турског повлачења није га мимоишла. Умро је у Земуну, у кули на Гардошу коју народ, и данас, зове Кула Сибињанин Јанка.

Прецизности ради, ваља рећи да је данашња кула на Гардошу подигнута тек 1896, на месту пређашње. Подигли су је Мађари у част свог хиљадугодишњег борав-

Због ових реченица, које су им (наводно) упутили новинари приликом интервјуа, интервјуисане личности поднеле су тужбу суду. А за све је криво само по једно слово...

1. Као и другим југословенским архитектама, вама последњих година стално падају зграде.

2. Један критичар је рекао да ваша интелигенција блиста као мрак у тамној ноћи.

3. У односима с колегама увек сте показивали много лакта.

4. Захваљујући вама, туризам у нашем месту добио је нов задах.

10 × 10
или
ПРОНАЈДИТЕ
ГРЕШКУ

МРАК У ТАМНОЈ НОЋИ

5. Откако сте ви директор хотела, број клевета се удвостручио.

6. Ваша је заслуга што су у врелим летњим месецима сви гости могли да се кувају.

7. Надам се да нисам индискретна ако упитам којом врстом креча мажете лице.

8. Загледала сам ваш стан и видим да немате везе са цвећем.

9. Као хирург, ви се на послу сигурно стално дерете.

10. Хоћете ли и осталој својој деци дати улично васпитање?

РЕШЕЊА:

1. запале, 2. спак, 3. такта, 4. замаха, 5. кречевата, 6. ку, 7. крема, 8. вазе, 9. перете, 10. клично.

ИСТИНА

На другој страни је зрелост старца који зна да се истина не дохвата тако лако, брзо и непосредно. Јер, истина је сложена као свет у коме живимо, као звезде које нас окружују.

Избор: Зоран Ђукановић

Рођен је 1949. године у Београду. Бави се илустрацијом и стрипом. „Истина“ је први пут објављена у „УИ стрипу“ 1980. године. То је прича о младости и зрелости. На једној страни је жеља дечака да истину сазна сада и одмах.

**АСКАНИО
ПОПОВИЋ**

